Concursul nostru de Yo-Yo

Am publicat într'unul din numerele noastre trecute, un delicios articol al unui colaborator al nostru, care tratа ravagiile yo-yo-maniei pe toate faţetele.

Ceeace e drept însă, trebue recunoscut: epidemia yo-yo-ului face din ce în ce victime mai numeroase şi cum un mare număr de cititori au ajuns cu timpul artişti ai acestei distracţii nevinovate, am fost solicitaţi să organizăm un concurs pentru campionatul de yo-yo în România.

Şi tot astfel cum am organizat marile campionate de ping-pong, la apariţia acestui joc în România, tot astfel patronăm şi acum un senzaţional concurs de yo-yo, care va indica pe cel mai bun jucător.

Celebrul quartet filipinez de yo-yo „Flores", ale căror exhibiţii au stârnit recent admiraţia intregului Berlin, unde s'au produs.

„Realitatea Ilustrată" institue un mare concurs pe ţară, cu yo-yo-uri speciale, fabricate pentru „Realitatea Ilustrată" şi purtând etichetele şi numărul de control al revistei noastre.

Viitorul campion va trebui să poată executa dacă nu totalitatea figurilor pe care le-am publicat, cel puţin majoritatea lor.

Concursul va avea loc în Bucureşti înainte de Crăciun şi va fi prezidat de o comisiune care va atribui şi marele premiu de

Lei 5000 (cinci mii)

câştigătorului, precum şi toate cheltuelile de drum şi întreţinere, pentru cazul când acesta ar fi din provincie.

Repetăm că la acest concurs participanţii nu se pot produce decât cu yo-yo-urile speciale ale „Realităţii Ilustrate" purtând eticheta ei şi numărul de ordine. Yo-yo-urile se pot procura dela concesionarul nostru, depozitul de jucării M. et M. Kestenband, din Bucureşti, str. Şelari Nr. 9 şi costă 10 lei bucata, plus 4 lei speze de expediţie în provincie. Banii pot fi trimişi în mărci poştale sau timbre, pe adresa de mai sus.

In numărul 307 vom da amănunte senzaţionale asupra acestui concurs care este menit să suscite interesul tineretului de ambele sexe.

DIN ŢARĂ

Dreapta: *La „Cercul Militar" s'a inaugurat de curând bustul marelui om de stat şi fost ministru de răsboi, Niculae Filipescu, unul din fondatorii acestei instituţii.*
Fotografii I. Berman-Realitatea

La Ploeşti s'a inaugurat cu o deosebită solemnitate şi în prezenţa Suveranului, noul Palat al Justiţiei. In fotografia de jos, un grup din elita ploeşteană, care a luat parte la inaugurare. In dreapta paginei, jos: *Regele Carol este întâmpinat de primarul Ploeştilor, cu tradiţionala pâine şi sare.*

Sus: *Zilele trecute s'a inaugurat în prezenţa edililor Capitalei, noua şosea spre Pantelimon. In clişeul nostru, oficierea slujbei religioase.*
Jos: *Duminică 27 Noembrie a avut loc la „Eforie" o întrunire liberală-ducistă. In fotografia noastră vedem un grup din fruntaşi şi pe d. Duca, şeful partidului, ţinându-şi discursul.*

CONFUZIE

HERBERT Kirkland se depărtă puţin de Ella — menajera surorei sale, o fată bătrână, de vre-o patruzeci de ani — care luase o atitudine vag terpsichoriană şi părea gata să înceapă a ţopăi pe covorul înflorat al salonului. De se închipuia o dansatoare clasică, sau o candidată la jocurile olimpice, Herbert n'ar fi putut-o spune, întrucât cunoştea femeea de prea puţină vreme. După el, părea că sufere de o nebunie blândă.

— „Incerc doar să vă arăt cum s'a întâmplat nenorocirea, când părinţii copilului au devenit dansatori acrobatici", zise Ella păstrându-şi poziţia dar fără a sări.

Kirkland răsuflă atunci uşurat.

— „Da, da, ştiu" se grăbi el să spună.

— „Mai întâiu s'au angajat la teatrul oraşului", continuă Ella strângându-şi buzele într'o strâmbătură de dezaprobare „şi Marţi seara erau la cea de a douăzecea reprezentaţie. Acum, să vedeţi ce făceau: după câteva figuri mai uşoare, unul din ei întindeau un braţ pentru a prinde pe celălalt în mijlocul unui salt, la vre-o doi metri distanţă de pământ".

Lui Herbert nu i se întâmplase niciodată în cei 38 de ani ai săi să sară în braţele cuiva, într'o asemenea circumstanţă. Chiar în ochii unui scriitor de o inventivitate atât de curagioasă ca a lui, procedeul părea mai mult sau mai puţin un abandon şi nu se putut abţinea de a o spune.

— „Ei, şi pentru a scurta povestea" reluă Ella aprobându-l din cap, „tatăl copilului era în seara aceea cam distrat. Se spune că atenţia-i era prinsă de ceva în public şi când a venit momentul ca biata nevastă-sa să sară... el nu era acolo!" termină ea triumfătoare.

— „Mare minune că n'a murit".

— „Un acrobat nu moare aşa cu una cu două", făcu Ella cu dispreţ. „Ea s'a ales cu un umăr rupt, iar el a trebuit să fie internat într'un sanatoriu de boli nevroase. Pentru asta am trimis după dv. M'am gândit că fiind unchiul copilului, o s'aveţi bunătatea să-mi luaţi mie răspunderea, adică să vă mutaţi aci, până la întoarcerea părinţilor.

— „Să mă mut aci?!" repetă Kirkland uimit, mai mult pentru sine. Ce avea să spună Gleason, despre această „mutare" cu un copil?

Ultimul neurolog consultat recomandase secretarului lui Kirkland să evite sgomotul şi ca o urmare firească a acestei ordonanţe medicale, maşina lui de scris trebuise să treacă, împreună cu căţelul şi cu mica dansatoare automată, într'o cameră situată deasupra camerei de lucru. Dar, cu toate aceste sacrificii, Gleason, secretarul, care suferia de nervi, începuse să vorbească de sanatorii, ba trimisese chiar după un prospect. Cel mai mic incident l-ar fi putut determina acum să înceapă un tratament.

Situaţia reclama mult tact. Cele două recente succese ale lui Herbert: *Dor de Munte* şi *Vraja Văii*, n'ar fi putut fi scrise fără Gleason. Şi acum, cu colosala-i dramă în trei acte „Chemarea Deşertului" pe care trebuia s'o dea gata mâine.... Dar,... undeva în acest apartament se afla fiul surorei sale, mic şi neputincios, pe mâna unei servitoare ignorante şi grosolane.

Intrând în hall, Mr. Kirkland îşi salută secretarul, care-l aştepta şi cu precauţiunile ce se iau când umbli cu un ou, îi împărtăşi noutatea.

— „Un copil!" Gleason ar fi trăit mai curând alături de un boa constrictor.

— „Dar nu e un copil obicinuit" se grăbi Ella să explice. „Fanţi Panţ doarme toată ziua până la cină".

— „Vezi, Gleason!" făcu Kirkland mândru, de par'că lui i s'ar fi datorit acest fenomen.

— „Nu!" răspunse Gleason.

— „Are să fie bine. Incearcă numai, mon vieux, şi dacă vei avea neplăceri îţi plătesc o săptămână la orice sanatoriu îţi vei alege".

— „In salon, sau „rezervă"? întrebă Gleason rece.

— „Rezervă".

— „Am să încerc dar dacă nervii mei..." Gleason lăsă această frază să planeze sinistră ca sabia lui Damocles.

— „Atunci, la lucru!" zise Kirkland bucuros. „Dar... ce crezi Ella, aş putea... să-mi văd nepotul acum?"

Ella dădu din cap într'un categoric gest de refuz.

— „Copiii nu trebuiesc niciodată treziţi, mai inainte de a-şi fi făcut somnul" declară ea sentenţioasă. „Veniţi cu mine, domnilor, vă voiu duce în birou"

Kirkland începu să dicteze.

— „Iţi aduci aminte unde am rămas, Gleason... Imi pare că acolo unde Iago, micul arab, a stat întins în soare până în amurg".

— „N'or să-l creadă mort?" întrebă Gleason pesimist.

— „Desigur că nu!" se apără Kirkland. „Uită-te numai la nepotul meu. Ai auzit un sunet cât de mic din gura lui, de când am venit? Ascultă-mă pe mine, Gleason, copiii nu sunt chiar atât de negri, pe cât îi zugrăvesc oamenii".

In casă domnia o tăcere adâncă. Lucrul progresa. Actul al treilea mergea spre desnodământ. Ella sta în prag, aşteptând ca Mr. Kirkland să facă o pauză. Era evident că ea situa dramaturgii pe un plan cu dansatorii acrobatici.

— „Puteţi vedea acum pe pe Fanţi Panţ, dacă vreţi" zise ea într'un târziu. „E ora când mănâncă".

— „Ca o vizită la menagerie" mormăi Gleason, în timp ce Kirkland se duse spre odăiţa roză şi albă a copilului.

Fanţi Panţ se trezi greu; îşi privi blând unchiul, cu un ochiu solemn, albastru şi nu se

decise să-l deschidă pe celălalt decât după ce-şi spionase cina.

Nu era un copil frumos, dar se făcuse totul pentru îmbogăţirea originalei sale personalităţi. Moţul său de păr roşcat fusese strâns într'o creastă comică, iar picioarele-i bondoace ieşiau dintr'o pereche de pantalonaşi proeminent vărgaţi cu un strident dispreţ pentru tot ceeace ar sugera o armonie de culori.

Kirkland nu se putut opri să nu mângâie căpşorul indiferentului Fanţi Panţ. Să nu credeţi însă că s'ar fi putut spune acelaş lucru despre apetitul lui: deşi mesteca încet, clipind somnoros între înghiţituri, Fanţi Panţ făcu să dispară tot ce-i sta în faţă şi ar fi început chiar cu farfuria şi ceaşca, dacă unchiul său n'ar fi scos cu hotărîre aceste obiecte din raza sa vizuală.

— „Nu s'a trezit decât pe jumătate" zise Ella, când Fanţi Panţ sătul, căscă cu poftă, frecându-şi ochişorii. „Acum am să-i fac baie şi am să-i pun pijamaua".

— „N'ar fi mai bine să se joace puţin, mai înainte de a-l băga în pat?"", sugeră unchiul indulgent, învârtind un elefant cu clopoţei pe arătătorul pătat de cerneală. Privirea ciudată pe care i-o aruncă Ella la aceste cuvinte, trecu neobservată, pentrucă întreaga sa atenţie era concentrată asupra micuţului.

Ceva mai târziu, pe când se afla, din nou înaintea secretarului său, onorând minunata cină pregătită de Ella, Kirkland încercă să îndepărteze discuţia de subiectul care-i preocupa pe amândoi.

— „Ţi-am spus" zise el afectând indiferenţă „că Miss Diggine pleacă mâine dimineaţă la şapte şi că mă duc s'o văd pe vapor?"

Intre Herbert şi Wanda Diggins exista o simpatie ce număra mai bine de patru ani. Era o femee foarte drăguţă, dar Herbert nu văzuse niciodată matrimonia cu prea multă simpatie. Acum însă că se afla sub un acoperiş cu un copil atât de liniştit şi atât de comod ca Fanţi Panţ, nu era sigur că nu făcuse o greşeală...

— „E o femee admirabilă".

Gleason continuă să mănânce, fără nici un comentariu.

— „Nu trebue să uit să iau vasul acela de majolică, când plec mâine dimineaţă la vapor. Vandei i-a plăcut întotdeauna extrem de mult şi am reuşit acum să-mi conving sora să se despartă de el. Nu mă lăsa să-l uit, Gleason. E în hall, pe consolă.

Gleason dădu din cap.

— „L-am văzut, e foarte frumos. Prea frumos pentru a renunţa la el. Acum, o să mă scuzaţi..."

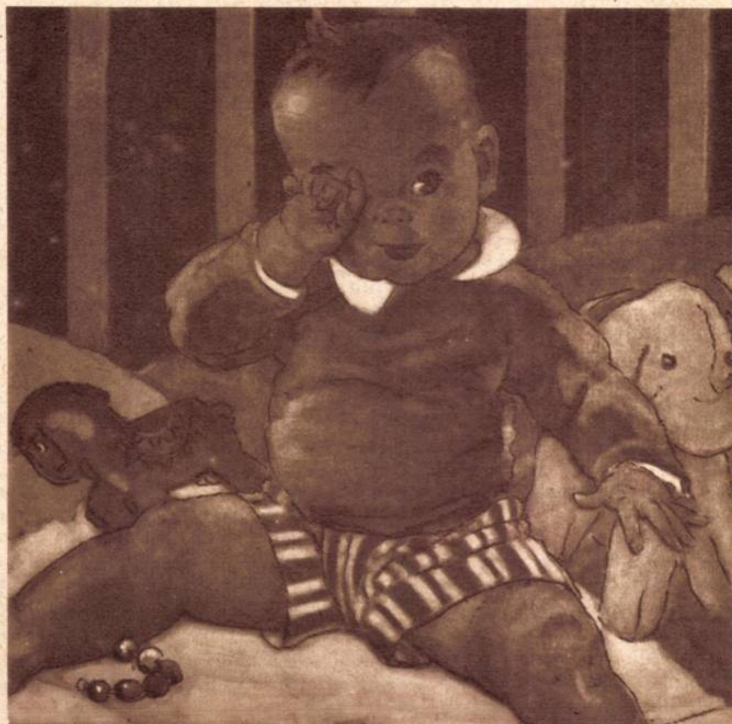
Işi încheiă cina cu un praf de bicarbonat de sodiu şi se întoarse la masa de lucru, iar Kirkland se duse la bucătărie după Ella, pentru a se asigura că în noaptea aceea avea să aibe parte de o linişte absolută. Spre marea sa uimire însă, găsi femeea îmbrăcată ca de oraş, cu o mică valiză în mână.

— „Nu cumva pleci dela noi, Ella?!"

Ella scutură din cap.

— „E noaptea pe care eu o petrec de obiceiu în oraş, Mr. Kirkland. Joia dorm întotdeauna la sora mea, dar mă întorc dimineaţa înainte de şapte".

Mr. Kirkland dădu atunci drumul unui torent de elocvenţă ciceroniană, care ar fi mers de minune în cel de al treilea act al său. Se părea că existau şapte

zeci de motive ce reclamau ca Ella să rămână acasă. Ella nu era oratoare dar avea un singur argument, pe care-l desvolta prin repetare:

— „Eu dorm totdeauna Joia cu sora mea", şi Kirkland se văzu în cele din urmă nevoit să se dea bătut. Femeea se îndreptă stânjenită cu urechea întinsă către odaia copilului, spre uşa hall-ului.

— „N'aveţi nici o grijă, domnule, Fanţi Panţ e bun ca o bucăţică de pâine", mai zise ea şi se grăbi să dispară.

Herbert hotărî să-şi înfrângă neliniştea, cel puţin pentru Gleason. Şi la urma urmelor, pentruce s'ar fi îngrijorat? Casa era cufundată în cea mai perfectă tăcere. Ocupaţia de căpetenie a lui Fanţi Panţ părea să fie somnul, iar Ella avea să se întoarcă dis de dimineaţă. In consecinţă, îşi luă un aier degajat şi satisfăcut, mai înainte de a da ochii cu secretarul său, care-l aştepta ca să-i dicteze.

— „Ai pregătit totul? Minunat! Unde rămăsesem?"

Gleason îşi consultă însemnările. „Acolo unde Iago, micul Arab a fost pierdut în cursul unei furtuni deslănţuite asupra deşertului. Pierdut fără speranţă" repetă el cu entuziasm.

Dar piesa n'avea să mai înainteze nici măcar cu un rând. Bufnituri puternice se auziră venind din camera lui Fanţi Panţ, ca şi cum o turmă întreagă de elefanţi pântecoşi ar fi isbit cu picioarele în podea.

Gleason sări de pe scaun.

— „Ce-i asta?"

Kirkland se sili să râdă cu indiferenţă.

— „Presupun că s'a plictisit de jucăriile sale", zise el. „Mă duc să-l culc". Gleason îl urmă cu o mutră acră. Deşi nu ştia ce anume avea să urmeze, era clar că se aştepta la tot ce putea fi mai rău.

Ajunşi în pragul odăiţei, se opriră înspăimântaţi.... Fanţi Panţ, într'o magnifică sfidare a legilor gravităţei sta pe gâtu-i gras, cu picioarele întinse în spaţiu.

— „Ia te uită!" exclamă Gleason înfigându-şi degetele în măneca lui Kirkland. „Un alt acrobat!".

Herbert dădu micului îndrăsneţ o poziţie normală, în timp ce Gleason îşi turna cu mâini tremurânde apă într'o ceaşcă vărgată de pe masa din mijlocul camerei. Fanţi Panţ aşteptă timp de câteva secunde, să fie aplaudat. Apoi văzând că eforturile sale rămâneau neapreciate, vlăstarul celor doi temerari acrobaţi, făcu o nouă tumbă, care rămase şi de data aceasta neaplaudată. Fanţi Panţ îi privi câteva clipe abătut, apoi se lumină la faţă şi întinzând un degeţel bondoc, articulă un singur gur cuvânt:

— „Fă-l!" comandă el autocratic.

Unchiul său zâmbi blajin:

— „Ce copil ciudat!"

— „Fă-l" repetă Fanţi Panţ, pe un ton ameninţător.

Kirkland se uită la Gleason. Acesta strânse din umeri.

— „Imi pare că-ţi cere să stai pe cap", interpretă el acru.

— „Fă-l" urlă de data asta Fanţi Panţ furios.

— „Ai face mai bine s'o încerci", îşi dădu cu părerea secretarul, „Copilul nu prea pare uşor de distrat".

— „Dar nu pot sta pe cap!"

— „Ei bine", zise atunci Gleason, dând iar din umeri, „atunci cred că ar fi mai indicat să continui cu aceste note".

Lăsat la propriile-i mijloace, Kirkland se întoarse îngrozit către furiosul Fanţi Panţ, care întindea un deget tremurător spre unchiul său.

— „Fă-l" sbieră el agresiv.

Herbert privi disperat în juru-i, pentru a găsi ceva cu care să distreze atenţia micului tiran. Citise undeva că asta era un prim principiu în creşterea copiilor. Ii puse înainte pe rând toate jucăriile, îi arătă colivia canarului, florile cuierului, tablourile de pe pereţi şi în cele din urmă, ceasul său. Pe acesta din urmă, Fanţi Panţ catadixi să-l examineze câteva secunde, apoi isbi iar cu picioruşele de pământ într'o nouă isbucnire de furie.

— „Fă-l" sbieră el din ce în ce mai tare.

Cu mai multă grabă decât dibăcie, unchiul său se lăsă pe covoraş, într'un penibil efort de a se balansa pe distinsu-i cap.

Un scurt răstimp, Fanţi Panţ fu sincer intrigat, apoi îşi dădu seama că unchiul său nu era decât un diletant începător şi pe când Herbert cădea pe spate cu o bufnitură răsunătoare, dovedind astfel că Isaac Newton avusese dreptate, mutrişoara lui Fanţi Panţ se contractă într'o expresie de profundă decepţie şi-şi alese din sera sa de scamatorii pe cea mai veche, cunoscută sub numele de „reţinerea respiraţiei". Mr. Kirkland strigă atunci pe Gleason, dar când acesta apăru cu o sticlă de eter în mână, pe faţa lui Fanţi Panţ îşi făcu loc un adorabil surâs umed.

— „Fă-l" se rugă el politicos.

— „Vezi Gleason, el vrea ca d-ta să stai pe cap", zise Kirkland, căutând să dea cuvintelor sale aerul unui compliment.

Gleason făcu un pas înapoi, într'un gest de penibilă uimire.

— „Adevărat, Mr. Kirkland", replică el rigid, „dar trebue să mă scuzaţi. N'aţi putea-o face dv. din nou?"

Kirkland îi aruncă o privire fioroasă.

— „Pot spune că am trăit pe cap aproape tot timpul cât ai lipsit din această cameră".

Fanţi Panţ se impacientă.

— „Fă-l" ordonă el cu o nuanţă de reproş în voce.

Gleason, trântit alene într'un balansoar, sugeră că ar fi putut obţine rezultate mai bune, executând mişcările sprijinit de perete.

Mr. Kirkland stătu pe cap un răstimp ce-i păru o eternitate. Sângele i se adunase greu la creeri, ochii i se împăienjeniseră iar urechile-i vâjâiau. „Che marea deşertului" fusese promisă pentru a doua zi.

— „Să continuăm Gleason"

zise el cu răceală din poziţia-i invertită. „Unde rămăsesem?"

— „Acolo unde Shahriar spune Dinarzadei că-i e dor de răsunetul paşilor mărunţei ai lui Iago".

— „Taie asta!" ordonă Kirkland scurt, terminându-şi tumba.

Nu-i mai era însă dat în noaptea aceea să mai adauge un singur rând dramei sale, pentrucă, după cum îi spusese şi Gleason, aceste exerciţii de acrobaţie erau departe de a stimula o activitate intelectuală.

— „Pe urmă" secretarul îşi consultă ceasul „un om nervos are nevoe de odihnă".

Făcând un efort pentru a se stăpâni, Kirkland îl conduse pe Gleason până în camera destinată oaspeţilor şi-i ură noapte bună.

Când reveni lângă Fanţi Panţ, micuţul îşi lipise năsucul de gratiile careului său de joc, şi implora scâncind:

— „Fă-l!"

Disperat, Kirkland îşi înfăşă nepotul şi trecu cu el în hall, pentru a schimba decorul. Tictacul pendulei îl lăsă pe Fanţi Panţ perfect rece şi acelaş efect îl avură diferitele obiecte de artă de pe consola din hall. Disperat Herbert apucă preţiosul vas de majolică.

— „Fă-l" murmură Fanţi Panţ, întinzând două mânuţe trandafirii şi stângace.

Uimit şi bucuros că un obiect atât de simplu putuse reţinea atenţia blazatului şi capriciosului Fanţi, Kirkland se întoarse binişor în micul dormitor şi lăsă copilul în pat, fără să întâmpine vre-un protest. De altfel, ultimul lucru de care-şi mai amintea mai înainte de a fi aţipit, cu capul rezemat de zăbrelele de lemn ale pătucului, era că Fanţi Panţ mângâia cu dragoste vasul, gungurind încet Dumnezeu ştie ce, pe limba lui.

Ceva mai târziu, fu trezit de un strigăt ce-i îngheţă sângele în vine. Ca electrizat sări în picioare şi deşi încă buimac de somn, observă că se luminase de ziuă. Roşu de furie, Fanţi Panţ şedea în capul oaselor, purtând pe cap vasul de majolică, ce-i intrase până peste sprâncene. Incetă o clipă să strige, când văzu că atrăsese atenţia unchiului său.

— „Te aranjează pălărioara, tinere; dar dacă nu ţi-aş mai putea-o scoate?"

Fără să vrea, Mr. Kirkland simţi că-l umflă râsul şi precaut, încercă să elibereze capul copilului, dar vasul era atât de înţepenit, încât părea crescut acolo.

Kirkland îşi reînoi eforturile, fără vre-un rezultat însă, căci îmbucătura era perfectă. Avu atunci viziunea unui Fanţi Panţ crescând în vasul de majolică, ajungând anii studenţiei şi... întâmpinând un prim refuz din partea vre-unei fetiţe drăguţe, care ar prefera porţelanurile chinezeşti. Copilul păru să perceapă ceva din ameninţarea acestei tragedii, căci îşi duse mânuţele la cap, încercând furios să se elibereze din încleştarea majolicei, cu nişte urlete atât de înfiorătoare, încât Gleason apăru în prag, livid şi tremurând ca varga.

— „Mă tem, d-le Kirkland, că am să..."

— „Şi eu mă tem, Gleason", interpretă greşit Kirkland, cu ochii asupra căpşorului decorat al nepotului său. „Ce să fac? Nu iese cu nici un chip".

Ochii lui Gleason se dilatară.

— „Nu e acesta vasul destinat d-rei Diggins?"

Kirkland observă atunci cu spaimă că aşa era.

— „Da, şi n'are să iasă, ţi-o spun eu".

— „Mai bine să-l spargi".

— „A nu; asta nu. E prea preţios şi apoi, odată cu el, s'ar sparge şi capul copilului.

— „Atunci să aducem un doctor".

— „Nu e timp de doctor. Vaporul d-rei Diggins pleacă peste cincisprezece minute şi i-am promis vasul".

Gleason se întoarse pentru a pleca. Problema întrecea competenţa unui simplu secretar.

— „Aşteaptă" îi strigă atunci din urmă Mr. Kirkland. „Caută un doctor şi vino după noi la debarcader. Am să iau vasul cu Fanţi Panţ cu tot. Wanda va vedea cel puţin că sunt un om de cuvânt".

Spunând acestea, Kirkland îşi înfăşură nepotul într'un pled trandafiriu. Simţind că avea să fie scos din casă, copilul încetă să mai plângă.

In momentul însă când Gleason însoţit de un doctor, ajungea la debarcader, o mare modificare se produsese în destinul lui Herbert Kirkland, căci Wanda, departe de a face o primire frumoasă complicatului său dar, îl refuzase net şi fără a observa hazul celor din jurul său, îşi manifestase indignarea în termeni cât se poate de precişi:

— „Herbert Kirkland, te vei fi crezând poate un scriitor de succes, dar după părerea mea nu eşti decât un cabotin. Ţi-a părut probabil nostim să îndeşi vasul acesta pe capul copilaşului şi să-l târăşti somnoros, aici pentru a stârni râsul lumei.

„Considerată ca glumă, fapta aceasta a d-tale e un simplu spectacol şi nu mă amuză câtuş de puţin. E cu totul neuman din partea d-tale să mă faci astfel de râs şi să torturezi copilaşul, pentru un minut de reclamă ieftină şi meschină. Mai bine ţi-ai vedea de smângăliturile d-tale şi ai lăsa un copil mic şi neputincios cum e acesta, în grija unor oameni, cari să aibe o scânteie de suflet în ei".

După ce mângâie compătimitoare obrăjorul lui Fanţi, oratoarea aruncă o privire tăioasă lui Kirkland şi se urcă rigidă pe punte, unde dispăru din ochii scriitorului, — după părerea lui — pentru totdeauna.

Ce dracu văzuse el la fata asta? Era o femee rea, dacă putea fi numită femee. Noroc însă că-şi dăduse pe faţă adevărata-i fire, mai înainte de a fi fost prea târziu.

Gleason mai încurcat chiar decât Herbert, veni într'un suflet şi-l găsi stând astfel într'o postură de renunţare.

— „Iată doctorul", zise el, „dacă ne grăbim, mai puteţi trimite vasul d-rei Diggins".

Kirkland îi aruncă o privire ciudată:

— „Să plecăm de aici", murmură.

Fanţi Panţ care privise în acest răstimp oceanul cu profundă melancolie, atrase din nou atenţia asupră-şi.

— „Fă-l!" zise el întinzând un deget bondoc şi trandafiriu, spre pânza sclipitoare a apei.

Kirkland şi Gleason se priviră cu nervozitate.

— „Ţi-am spus că trebue să plecăm de aci", repetă Herbert cu o furie reţinută.

Işi croiră drum prin gălăgioasa mulţime. Ceva mai departe, în jos pe cheiu, doctorul făcu dintr'un coş de mere masă de operaţie şi tocmai în momentul când vaporul Wandei pornia majestuos către larg, căpşorul tânăr al lui Fanţi Panţ se despărţia de străvechiul vas de majolică.

Micul nostru erou îşi frecă nasul cât un nasture, îşi înfundă pumnişorii în ochii albaştri cari începeau să clipească des şi-şi scărpină cu toată violenţa de care era capabil, fruntea înroşită. După ce făcu toate acestea, Fanţi Panţ, îşi plecă capul pe umărul unchiului său şi adormi graţios.

— „Foarte bine, să luăm un taxi şi înapoi acasă, Gleason!".

Kirkland se şi simţia mai bine. Dar nu exista nici un Gleason lângă el. Un hamal îi spuse că-l auzisese ordonând unui şofeur să-l ducă la gară.

Kirkland se întoarse abătut acasă cu vasul de majolică într'o mână şi cu Fanţi Panţ dormind adânc pe umărul lui.

— „O, Mr. Kirkland, am fost atât de îngrijată. Dar acum nu-i nimic. Bine că nu s'a întâmplat vre-o nenorocire. Văd că Fanţi Panţ a adormit, mititelul. Nu v'am spus eu că e un mare somnoros?"

— „Ceeace nu mi-ai spus însă, ar umple o carte pentru tinerele mame", urlă unchiul, trecându-şi nepotul pe pieptul larg al Ellei.

— „Dar bine, Mr. Kirkland!" replică Ella indignată. „Credeam că ştiţi că un copil care doarme toată ziua, nu mai poate dormi şi noaptea. Aşa ceva n'ar fi natural. Fanţi Panţ a fost învăţat astfel, spre a putea sta cu părinţii săi noaptea, după douăsprezece, când aceştia se întorceau dela spectacol. Un copil de acrobaţi nu poate fi la fel cu toţi ceilalţi".

Kirkland se uită la Ella atât de fioros, încât femeea se retrase speriată în odaia copilului; dar Herbert o urmă.

— „Ella, m'ai înşelat. Pentru ce nu mi-ai spus asta aseară? Pentru ce nu mi-ai spus că micuţul e o cucuvea şi că repetă mereu *„fă-l, fă-l"* cerând tot felul de năzdrăvănii?"

— „Pentru numele lui Dumnezeu, ce v'a făcut să credeţi că Fanţi Panţ a spus aşa?" întrebă Ella cu o voce tremurătoare.

— „Cum, ce m'a făcut să cred?" Kirkland făcu un efort pentru a-şi ţinea firea; „dar a repetat-o aproape întreaga noapte".

Ella replică liniştită şi fermă:

— „Mi se spusese că aţi fi un om deştept", era clar că acum n'o mai credea. „Fanţi Panţ spune întotdeauna „făl" adică *„fălgat"* ceeace înseamnă *vărgat*, când cere cana lui cu dungi. Mititelul n'a vrut decât o înghiţitură de apă".

— „O înghiţitură de apă?!..."

— „Ei da, vedeţi, îi dau întotdeauna să bea din ceşcuţa aceea. Dar bine Mr. Kirkland se înţelege dela sine că oricât de bun ar fi un copil, are nevoie de puţină atenţie. Mi se pare însă — oftă ea — că artiştii sunt toţi la fel. Când se apucă de acrobaţie sau de scris, nu mai e chip să te mai înţelegi cu ei.

Trad. de C. ACHILE

Aktualit

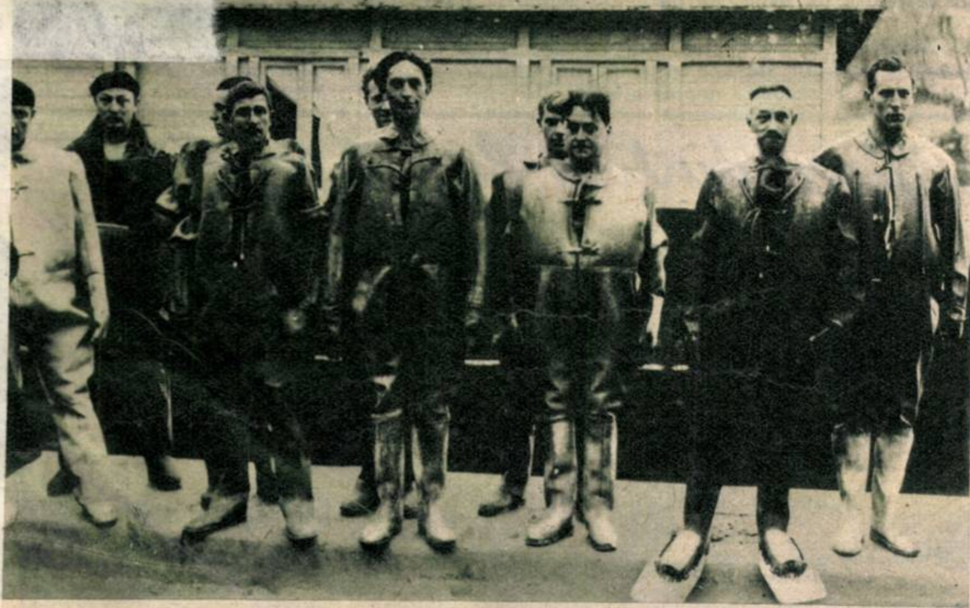

4

2

5.

3.

ăți

1) Leo Trotzky, fost unul din dictatorii revoluției rusești, a vorbit despre această temă la Copenhaga. In fotografia noastră îl vedem împreună cu soția sa, în vagonul care-l ducea spre capitala Danemarcei. 2) Karl Schaeffer, campionul olimpic de patinaj, a apărut pe un patinoar din Berlin, însoțit de surorile Holzmann, două viitoare stele ale acestui sport. 3) Grupul pe care-l vedeți în fotografia noastră, a concurat la trecerea Senei, prin apă, cu piciorul. Costumele pe care le poartă le-au permis această traversare, pe fundul apei. 4) La Tokio a avut loc un proces monstru, intentat împotriva a 219 comuniști. Poliția a percheziționat cu minuțiozitate pe acei cari voiau să ia parte la dezbateri. 5) Un simpatic „consiliu de coroană" pe Coasta de aur a Africei, care a mai fost botezată și „Țara ciocolatei" pentru marile cantități de cacao pe care le produce anual. In mijlocul grupului, regele ținutului. 6) Pentru a stimula clientela, câteva magazine mari din Tokio au organizat cortegii pitorești (dansatoare cu tobe) pe străzile capitalei nippone. 7) D. Franklin Roosevelt vrea să devină popular cu orice preț. Zilele trecute spre exemplu, a concurat în public, la o întrecere de „mâncători de sandwich-uri" (gurile rele afirmă că viitorul președinte, neavând timp să mănânce în campania electorală, își reface forțele). 8) Recunosc cititorii noștri în clișeul din josul paginei, pe cel mai elegant bărbat al cinematografului, Adolph Menjou? Acesta este costumul lui favorit, pentru cursele de bicicletă pe care le face în tovărășia frumoasei Joan March.

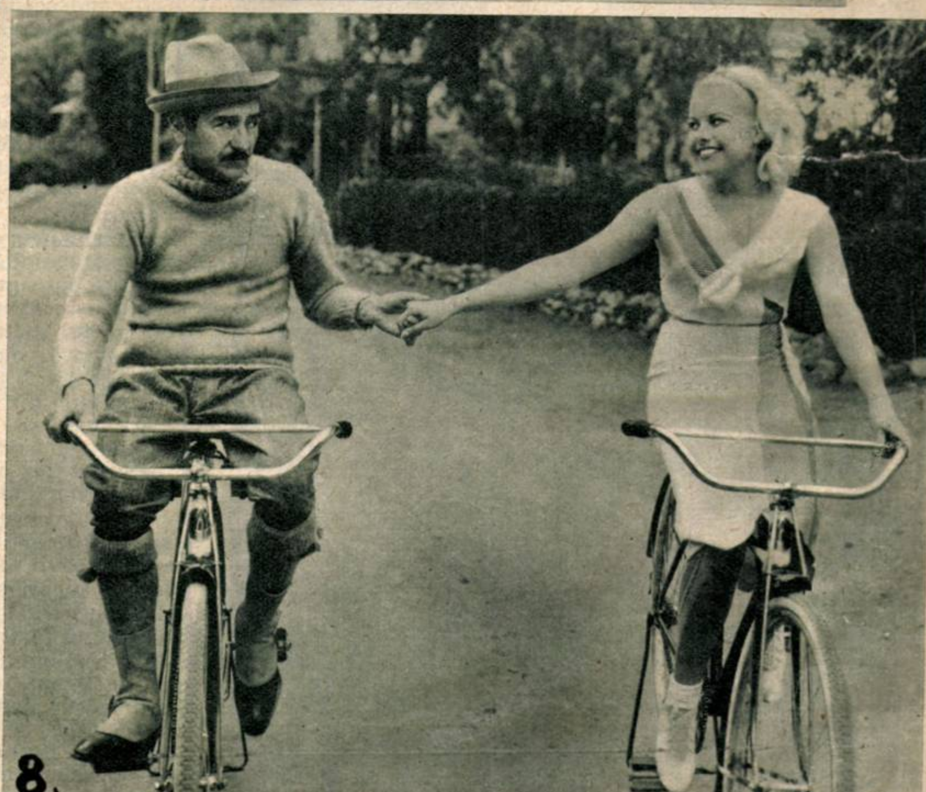

6

7.

8.

Bucătăria VIITORULUI

AVEM totul de câştigat urmărind faptele, meditaţiile şi scrierile lui F. T. Marinetti, autorul Viitorismului din care s'au ramificat cele mai de seamă curente artistice contemporane. E un cap de geniu. Şi nu-i lipseşte nici acea formă obtuză a perceperii unor evenimente sau idei străine, nici intoleranţa barbară care circulă ca un sânge viu până'n gesturile neînsemnate şi nici acel humor inconştient care acoperă insul de o lumină de ridicol, vizibilă deobicei numai persoanelor cumsecade — simptom sigur însă că ne aflăm în faţa unei excepţii.

Il urmărim pe Marinetti de aproape două decenii şi niciodată nu ne-a dezamăgit.

Facem această afirmaţie nu mult după ce cutezasem să ne ridicăm împotriva lui cu prilejul unui şovinism greu de admis în câteva din domeniile intelectului şi ale moralei. Ne înşelasem noi. După o reflexie mai îndelungată şi punându-ne în punctul de vedere al poetului pe care-l certam, am băgat de seamă că el avea dreptate, ceeace mă grăbesc să ispăşesc aici, pedepsindu-mă cu mărturisire publică

De ce să nu se socoată Marinetti fericit că e italian şi nu francez, german sau englez, mulţumind fierbinte destinului pentru această favoare?... Francezii, germanii şi englezii nu sunt în natură grupe biologice superioare locuitorilor Italiei şi poetul nu e câtuş de puţin ridicol, recunoscând această egalitate. Şi pentrucă e italian şi numai italian, are tot dreptul să mulţumească hazardului că l-a zămislit italian.

Tot atât de îndreptăţită e furia lui împotriva italienilor care admiră arta şi preferă femeile străinilor. Prin astfel de purtări, compatrioţii sărăcesc numai avuţia naţională şi risipesc o forţă vitală de care se dovedesc nedemni, fără a dărui în schimb artei străine şi sângelui străin vre-o superioritate. Cazul unor Kant, Wagner,

Sus: *Sally Eilers, cunoscuta actriţă a lui „M. G. M.", este o perfectă gospodină.*
Stg.: *Elisa Landi dela „Fox", prezintă aceleaşi calităţi.*

Berlioz sau Gauguin, care s'au ivit aiurea decât în Italia e destul de rar şi el nu poate îndreptăţi anemierea vitalităţii italiene.

Experienţa de mai sus m'a făcut prudent — şi deşi mărturisesc că'n ceasul când scriu rândurile de faţă nu împărtăşesc întru totul ideile lui Marinetti, am citit cu toată simpatia cartea lui despre bucătăria viitorului.

Remarcabilă şi revoluţionară prin ea însăşi e credinţa că şi arta preparării bucatelor are un viitor, căci omului îi vine greu să creadă că strămoşii lui aveau alt gust şi mâncau altfel de bucate. Prin urmare umărul pe care îl pune Marinetti, ca să mute din loc şi să înainteze acea ştiinţă a cerului gurii, stabilită de francezul Brillat-Savarin pentru oameni nemişcaţi şi identici cu ei înşişi de-apururi, e îndreptăţit la toate omagiile şi aplauzele.

Bucătăria prin chiar principiile ei de existenţă, n'a putut fi şi nici nu trebue statornicită odată pentru totdeauna. Nici stelele cerului, oricât de nemişcate, nu sunt atât de fixe cât par.

„Omul cugetă, visează şi se poartă după ceeace mănâncă şi bea", afirmă poetul italian şi nimeni nu-l va putea contrazice. Concluzia logică şi elementară: omul va fi ceiace-l vom face prin hrana pe care i-o vom prepara.

Şi iată cum din bucătărie ne pomenim intrând în idealul cel mai înnalt pe care omul şi-l poate face despre sine şi semenii săi.

Evident, în cartea asupra bucătăriei viitorului, Marinetti nu se ocupă să prezinte un om al veacurilor viitoare, o societate zămislită de un proect naţional şi care a decurs în chip natural, preschimbând prin felul alimentelor, însuşirile câtorva zeci de generaţii. El se află în baza iniţială, fatal polemică, actuală şi deci, dintr'un punct de vedere al neprevenitilor, cam veselă.

Ceiace supără'n deosebi pe Marinetti e că din pricina greutăţii trupeşti, omul n'a dobândit încă viteza la care are dreptul — şi e silit să călătorească în trenuri de fontă, în loc să străbată distanţele în avioane uşoare de aluminiu, sau în expresse de cristal. Poetul osândeşte de la'nceput mâncarea cea mai naţională a italienilor, macaroanele, a căror cocă îi umflă pântecele şi îi adoarme creerii. Tot atât de primitivă i se pare technica de azi a preparării bucatelor şi deşi Marinetti n'a experimentat încă putinţa de adaptare a stomacului şi intestinelor noastre, la o nouă chimie culinară, va trebui să introducem în bucătărie, în locul străvechei maşini de gătit, lămpi de ozonare, de raze ultra-violete şi infra-

roşii, electrolizoare, râşniţe speciale graduale, aparate centrifugale, de distilare şi dializă.

Cuhnia din zilele noastre, în care stăpâna casei îşi strică luciul unghiilor, fineţea mâinilor şi-şi irită ochii cu fum, va fi înlocuită cu un laborator, a cărui funcţionare va cere prezenţa unor persoane bine instruite şi cu o psihologie bine documentată. Nimeni nu-şi mai croeşte singur ghetele şi copiii îşi desăvârşesc educaţia departe de sânul mamei şi seriozitatea părintelui; întrucât ar fi de mirare ca, asemenea cizmarului şi pedagogului, un absolvent cu diplomă al unei facultăţi culinare, să ne prepare bucatele?... Iar în ce priveşte uneltele de gătit, tot fizică şi chimie facem şi acum, dar fără pricepere şi cu mijloace prea rudimentare.

Dacă suntem gata cu toţii să subscriem, mai mult sau mai puţin entusiasmaţi, la principiile de mai sus, paseismul nostru e atât de înrădăcinat, încât cu greu vom gusta bucatele preparate după câteva reţete-poeme elaborate de Marinetti şi unii din amicii lui.

Obicinuiţi să mergem totdeauna, chiar când ni se oferă o listă de bucate vastă cât un roman, cam spre aceleaşi bucate preferate oare cum ne vom adapta la principiul că nu există mai mare imoralitatea decât plagiatul universal al listelor de bucate?... Felurile la masă trebuesc create original, ca frazele cu menirea de a exprima fiecare noţiunile ei. Nu avem dreptul să mai repetăm, — ca papagalii, — ce se mănâncă. Nu ne mai este îngăduit la întrebarea „Ce mai faci?" să zici tot „Ce mai faci?" drept răspuns, în loc de „Mulţumesc, bine". Şi câtă vreme ne vom mai mulţumi în bucate numai cu aroma pătrunjelului? Universul e plin de parfumuri şi toate sunt spre delectarea noastră. Arta de a întrebuinţa miresmele în bucate nici n'a fost încă încercată.

Până când nerozia de a servi la masă, avocatului şi profesorului de filosofie aceleaşi bucate, ca inginerului de cale ferată şi constructorului de autocamioane? E absurd.

In călătoria de nuntă, tinerii au nevoe de altfel de bucate decât tatăl de familie cu cinci copii. Şi Marinetti ne oferă pentru militari, în ajun de a pleca la luptă, două feluri de bucate, pe care le transcriem întocmai:

„Peşte colonial cu bătae de tobă. Ţipar de mare fiert şi ţinut 24 ore într'un sos de lapte, capere şi piper roşu. La masă despici ţiparul şi-l umpli cu felii de banane, curmale şi ananas, conservate. Se mănâncă în timp ce toba sună ne'ncetat.

„Carne proaspătă cu trâmbiţă. Se tae o felie de carne de vacă, prin care se trece un puternic curent electric; se ţine 24 de ore într'un amestec de cogniac, rom şi vermut. Apoi se scoate şi se serveşte cu piper negru, ardei roşu pisat şi zăpadă. Fiecare îmbucătură se dumică un minut. Intre două îmbucături, te scoli şi sufli odată în trâmbiţă".

Nu ştiu dacă acest fel de mâncare va zămisli numaidecât spirit marţial. E nevoe poate de un regim mai îndelungat şi în acest caz trebue văzut dacă stomacul rezistă unui tratament atât de războinic.

Desigur, nu tot ce e ridicol e genial — dar tot ce e genial are uneori câte-o sclipire, de veselie.

Şi până la popularizarea bucătăriei viitorului, daţi-mi voe să mă duc la nişte tradiţionale potroace cu zeamă de varză şi la o străveche mămăliguţă cu urdă de vaci...

F. ADERCA

Imprimările „R. C. A."

Cum se va desfăşura concursul „Realitatea Ilustrată" - R. C. A. Premii în bani şi aparate de radio.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată"—„R. C. A.".

El constă din următoarele:

In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată" str. Const. Mile 7.

Aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor se găsesc instalate până acum în:

BRAŞOV: Magazinul „Electra" str. Carol 22.

BUCUREŞTI: R. C. A. Calea Victoriei 106, et. I.

CLUJ: Magazinul „Constructio" Piaţa Unirii, 32.

CRAIOVA: Magazinul „La Harpa" Krasnianski.

CERNĂUŢI: Magazinul „Automotorul" str. Iancu Flondor 35.

GALAŢI: Magazinul „Autoturism", str. Mare 2.

PLOEŞTI: Magazinul „Radio-Lumina" Pasagiul Cooperativa.

TIMIŞOARA: Magazinul Kecskeméty, str. Telbisz.

CONSTANŢA: Magazinul Limbidi, str. Carol 33.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

Bon de reducere

Pentru înregistrarea vocei pe plăcile „Victor" la concursul „Realitatea Ilustrată" — „R. C. A".

Cum și pentruce se fac gafe?

Articol special pentru „Realitatea Ilustrată"

de prof. Donald A. Laird

„Cu cât înveți mai mult, cu atât știi mai mult.
„Cu cât știi mai mult, cu atât uiți mai mult.
„Cu cât uiți mai mult, cu atât știi mai puțin.
„Cu cât știi mai puțin, cu atât uiți mai puțin.
„Cu cât uiți mai puțin, cu atât mai mult știi.
Atunci, la ce să mai înveți?

Răspundeți cu sinceritate următoarelor întrebări, mai înainte de a citi nota de mai jos:

	Da	Nu
1. Este parapetul o pasăre tropicală?		
2. Știți că omul are numai cinci simțuri?		
3. Sunt copiii inteligenți debili sau prost desvoltați fiziceşte?		
4. Există animale care să egaleze în inteligență omul mijlociu?		
5. Puteți determina după figură dacă cineva e sau nu inteligent?		
6. Puteți explica Sexagenarianismul?		
7. Puteți da definiția Pshychoterminalității?		
8. Este escapada o scară exterioară?		
9. Poate un studiu serios, intens, să anemieze pe cineva intelectualiceşte?		
10. Au suferit marii învățați de anemie intelectuală în copilărie?		

NOTA. — Intrebările de mai sus au fost intrebuințate în incercările de determinare a inteligenții, făcute printre studenții diferitelor universități. Răspunsul corect la fiecare din aceste întrebări este NU. E cu neputință ca o persoană inteligentă, student sau nu, să răspundă afirmativ. Cât despre „psychoterminalitate" și „sexagenarianism", nu există asemenea termeni în nici o limbă, deși majoritatea studenților au scris între una și trei pagini, pentru a le defini. In ceeace privește „numai cele cinci simțuri" e bine de știut că omul are aproape cincisprezece, iar cei cari au vre-o îndoială asupra cuvântului „escapadă" sau „parapet" se pot uita în dicționar.

SUNT treisprezece ani de când fostul președinte al Statelor Unite, Theodore Roosevelt a trecut în lumea drepților și în tot acest răstimp, memoria lui a planat ca o fantomă, în viața americană. Rar s'a întâmplat ca un orator republican să nu-i aducă prinosul admirației sale, la ceremonii comemorative, întruniri politice, etc. etc.

A fost atât de citat, de criticat, de apreciat și i s'au adus atâtea omagii postume, încât era cu neputință să mai existe un cetățean, care să nu știe ca murise. Regulat, în fiecare an, se face la mormântul său pe Long Island un grandios pelerinagiu despre care ziarele publică reportagii lungi.

Și iată totuș că atunci când Franklin Delano Roosevelt, nepotul său, a fost ales pentru prezidenție la congresul național *democratic* de vara trecută, mai mult de trei sute de persoane din toate colțurile ținutului s'au grăbit să felicite în scris pentru acest eveniment, nu pe d-na F. D. Roosevelt din Hyde Park, N. Y. ci pe d-na Theodore Roosevelt din Oyster Bay, Long Island, văduva republicanului decedat.

Nu de mult *„Realitatea Ilustrată"* a publicat în coloanele sale un rezumat al lucrărei Prof. Pitkin: *„O scurtă introducere la istoria stupidității umane"* în ale cărei pagini se perindă nu numai oameni de rând cu prostiile lor, dar și gafe comise de mari genii. Vă mai amintiți sper, că savantul ne arăta acolo cum Benjamin Franklin, cel mai frumos spirit al Americei ar fi practicat o deschizătură în ușa unei magazii, pentruca pisica sa să poată trece și încă una mai mică alături, pentru puii acesteia; cum Winston Churchill, faimosul politician englez era să fie călcat de un automobil, nerespectând legile circulației New-Yorkeze și cum președintele Hoover, cu două zile înainte de crahul din 1929, lansa asigurarea că situația economică a țării se afla pe „baze sănătoase și prospere", — asta pentru a menționa un trio din multiplele exemple ce ni se citează în acel volum.

Dar cu toată desvoltarea pe care Prof. Pitkin a dat-o studiului său, el n'a putut ataca decât într'o foarte mică măsură, abia suprafața acestei universale stupidități umane. E mai mult decât probabil că, oricare dintre dv. ar putea cita numeroase acțiuni recente de o egală absurditate.

Astfel, se spunea mai acum câteva săptămâni, că deși patru bănci din Toledo au fost închise de mai bine de un an, 91.000 de deponenți cărora li se datorează un capital de 1.294.000 dolari, nu s'au deranjat să depună vreo reclamație sau să se informeze măcar de soarta acestor bani. Cu alte cuvinte, chiar în această epocă de mizerie și incertitudine s'au găsit 91.000 de persoane, care și-au depus banii la bancă și au uitat de ei, ori au pierdut livretul sau altă piesă justificativă, cu privire la acele depuneri.

Acum, că ne-am fixat asupra generalei și inerentei noastre stupidități, se ridică în mod natural întrebarea: *Care sunt cauzele ei?* Să fie poate faptul că viața noastră e extrem de scurtă iar știința prea vastă, ceeace ne pune în imposibilitate de a învăța și de a ne aminti îndeajuns, pentru a evita situații, în care ignoranța ne pune în postura stupidității? Sau se datorește ea faptului că avem toți — cum spunea președintele Wilson în faimoasa apreciere a propriei sale mentalități — *„spirite unilaterale"* și ne rezumăm astfel la un singur făgaș de cunoștințe de specialitate, rămânând într'o ignoranță aproape completă, asupra tuturor celorlalte chestiuni ce se înțeleș în viața de toate zilele?

Savanții sunt și ei de părere că foarte puțini indivizi normali se pot preta cu competență mai multor probleme de domenii diferite: și că mai toți sunt asemenea unor motoare cu opt cilindri din cari nu funcționează însă decât doi: asta se întâmplă atât cu geniile, cât și cu muritorii de rând, atât cu indivizii car au trecut prin școli, cât și cu acei totalmente lipsiți de cultură.

Faptul a fost semnalat de recentele rapoarte ale Fundației Carnegie, care arătau că majoritatea studenților ce frecventează universitățile Pensilvaniei, ignorau într'o surprinzătoare măsură, cuvinte foarte uzitate în literatură, precum și simple noțiuni de aritmetică și de istorie.

Nu e de mirare că părinții cad adesea în uimire înaintea ignoranței de care licențiații diferitelor universități dau dovadă față de chestiuni elementare.

Amuzanta absurditate din capul acestui articol, pe care studenții americani o repetă cu deliciu, cuprinde un sâmbure de adevăr științific.

Și acum, să vedem pentruce uităm într'o asemenea măsură, reducându-ne la o ignoranță atât de densă, încât parcă n'am mai fi învățat nicicând nimic?

Din două motive foarte simple:

1) pentrucă nu înregistrăm temeinic, cu interes noțiunea, din capul locului și

2) pentrucă spiritul se silește să ne facă să uităm incidente sau evenimente ce ne afectează în mod neplăcut.

Această reacție a spiritului e pe de-oparte un bine pentru noi, pentrucă ne dă posibilitatea să ștergem din conștient neplăcuta impresie a unor mici afronturi și eșecuri cari, reamintite ne-ar putea paraliza încrederea în noi, dar asta e cu totul altă poveste.

Să considerăm mai întâiu în lumina celor două determinări ale noastre fenomenul „învățăturei". Există evidențe psihologice, uimitoare și inexplicabile, că intelectul nu uită nimic. Din contra, se crede că simțurile înregistrează avide, toate impresiile și le înmagazinează în regiunile subconștiente ale spiritului iar partea conștientă are puterea să reconstituiască impresii, evenimente, etc., ca răspuns la exigențele diferitor situații în care ne aflăm. Spun „are puterea" ceeace e adevărat, dar e tot atât de adevărat că n'o face sau nu e întotdeauna în-

măsură de a utiliza această putere. Şi aci ajungem la unul din cele mai importante puncte: conştientului îi e cu mult mai uşor să facă uz de această putere pentru reconturarea unor noţiuni, temeinic, serios înţelese, digerate şi înregistrate de intelect, decât pentru a extrage din subconştient lucruri pe jumătate învăţate sau care au intrat pe o ureche spre a ieşi pe alta, fără vre-o încercare de reală asimilare.

Mintea este deci o incalculabilă masă de „neurograme" ce înregistrează impresiile şi întâmplările, conservându-le pentru viitor. Mai târziu, înaintea unor evenimente înrudite, intelectul va scoate pentru a-i face adausuri, vechea neurogramă sau serie de neurograme.

Dacă vreţi ca depozitul dv. intelectual să fie format din neurograme viguroase şi bine conturate, trebue să aveţi grija de a înţelege temeinic fiecare noţiune ce vine să vi se imprime în minte. Altfel nu veţi fi înmagazinat decât o grămadă de impresii inexacte, confuze şi neprecise, de care nu vă veţi mai putea servi niciodată.

Pe unii oameni îi preocupă spre exemplu numai operaţiunile comerciale sau numai teatrul, etc., de unde rezultă că vor face bune neurograme în aceste direcţii şi foarte proaste în alte domenii. Unii indivizi se nasc cu acest interes intens iar alţii nu, dar din fericire caracteristica se poate forma prin educaţie.

Acum, ţinând seama de aceasta şi amintindu-ne că spiritul tinde să îngroape în cele mai inaccesibile colţuri ale depozitului mintal, amintirile neplăcute sau impresiile legate de ele, ajungem la o completă înţelegere a unor cazuri de ignoranţă şi stupiditate umană, cum sunt studenţii şi felicitatorii lui Roosevelt de care am vorbit mai sus. Intr'un cuvânt, studentul a uitat noţiuni surprinzător de elementare, pentrucă nu-l interesau şi în primul rând a făcut neurograme slabe asupra lor, iar în al doilea, fiind obligat să le înveţe împotriva voinţei sale, le-a găsit extrem de neplăcute, şi sub legea spiritului pe care am citat-o mai sus le-a îngropat atât de adânc în depozitul mintal, încât cu greu le-ar mai putea rechema vre-odată.

Să examinăm acum gafa celor cari au felicitat pe văduva lui Theodore Roosevelt: nu încape îndoială că, făcând abstracţie de cei câţiva afectaţi de vre-un deranjament mintal, ceeace nu ne interesează în momentul de faţă ne aflăm înaintea unui caz tipic de stupiditate umană. Aceşti felicitatori erau toţi persoane ce se interesau foarte puţin, poate chiar de loc de politică, atât pe vremea lui Theodore Roosevelt cât şi acum, de unde urmează că neurogramele lor în această direcţie erau confuze şi inexacte. Şi apoi, e foarte probabil că aveau asupra lui T. Roosevelt o noţiune legendară—il cunoşteau ca pe un mare preşedinte şi erou naţional. Se mai poate deasemeni ca toţi aceştia să fi fost nişte oameni incapabili de un interes suficient de activ, pentru a se documenta cu precizie asupra lui. Apoi când a murit — oricât de absurd v'ar părea acest fapt, ca multe alte aserţiuni ştiinţifice perfect adevărate, — au fost toţi dureros impresionaţi şi au trimis neurograma morţei sale în cel mai întunecat colţ al subconştientului.

Atunci când a avut loc congresul democratic, evenimentul nu i-a prea interesat, dar din maldărul de noţiuni confuze a ieşit magicul şi eroicul nume *„Roosevelt"*. Ce neurograme au ieşit atunci în primul plan? Cele pe care se imprimase glorioasa figură a fostului preşedinte, iar nu neurograma tristă şi întunecată a morţii sale. Dar pentru ce au scris atunci la Oyster Bay spre a-i felicita văduva?

Aci se confirmă cea de a doua parte a teoriei mai sus anunţate, pentrucă, aşa cum se sileşte să uite lucrurile neplăcute, intelectul reţine în primul plan amintirea unui eveniment sau a unei perioade fericite. Toţi aceşti oameni se află în ghiarele unei aprigi crize economice şi eroica figură a lui Roosevelt le-a evocat o vreme mai bună, sau care cel puţin aşa le părea lor. Pentru ei Roosevelt însemna *speranţă* şi astfel s'au grăbit să-l felicite pentru revenirea la putere.

Până aci am schiţat explicaţia pe care psihologul o dă stupidităţii omeneşti, dar acest argument formează deabea baza, pe când în stupiditatea pe care o vedem în jurul nostru intră şi alţi factori, pentru a complica situaţia. Intre aceştia sunt în primul rând emoţiile. Ştiţi doar cu toţii că prea adesea mândria face pe un om să se menţină la acţiuni şi convingeri, pe care le găseşte în sinea lui greşite, dar n'ar recunoaşte-o pentru o lume întreagă înaintea altora, cari ar încerca să-i demonstreze absurditatea conduitei sale.

După cum au spus-o şi poeţii în nenumărate şi diferite moduri, pasiunile ne reduc pe toţi la prostie şi asta se întâmplă nu numai cu indivizii, dar chiar cu mulţimile, atunci când emoţiile copleşesc inteligenţa. Fenomenul acesta se manifestă în viaţa politică a Statelor Unite, care aleg pe văduva unui senator decedat, în locul rămas vacant, pur şi simplu pentrucă aceasta a fost tovarăşa sa de viaţă şi nu e de mirare dacă femeea se dovedeşte de o totală incapacitate într'o situaţie ce i s'a conferit printr'o stupiditate sentimentală. Ar fi tot atât de absurd să se aleagă văduva unui bancher ca prezidentă a unei bănci, să se pună venerabila dar neexperimentata consoartă a unui industriaş mort în capul unei mari uzini sau văduva unui căpitan de marină la comanda unui transatlantic.

Cazuri similare de prostie individuală şi de masă se întâlnesc la fiecare pas şi pe mai toate domeniile.

Istoricii sunt cu toţii de acord că nu bătălia dela Waterloo a fost cea care a pus capăt carierei de victorii a lui Napoleon, ci campania în Rusia. Nimeni n'ar putea spune că Napoleon ar fi fost un strateg sau un soldat prost; ca geniu militar, e unic, totuş campania rusă a fost o imensă greşală. Deşi i se spusese că Rusia era o ţară cu întinderi gigantice, bântuită de ierni amarnice, el a pornit prostește spre Moscova, în ciuda tuturor avertismentelor, convins că geniul său militar avea să înfrângă toate dificultăţile, cum i se întâmplase neîntrerupt până atunci. Dar îi fu dat să-şi vadă marea armată compusă din douăzeci de naţiuni, topindu-se în faimoasa retragere dela Moscova. Prestigiul lui Napoleon a primit atunci o lovitură fatală, soldaţii pierzându-şi încrederea în el şi astfel se făcu începutul sfârşitului.

O stupiditate similară a costat-o pe Cleopatra tronul, viaţa şi şansa de a deveni stăpâna lumii. Ea a fost aceea care l-a convins pe Marc Antoniu să-l întâlnească pe Octavian, rivalul său, într'o bătălie navală, iar Antoniu, deşi se ştia cu mult mai puternic pe uscat, conveni să-şi rezlove astfel diferendul cu Octavian. Regina Egiptului îi veni în ajutor cu şasezeci de vase de războiu dar fu cuprinsă de o panică subită şi fugi luându-şi armatele, în momentul cel mai critic al bătăliei. Antoniu o urmă, lăsând pe Octavian stăpân pe situaţie. Ambii au trebuit să se sinucidă, pentru a nu cădea prizonieri.

Prof. DONALD A. LAIRD

DIAMANTELE ALBASTRE

— Ce mai e nou, Bob?

— Nimic pentru noi, d-le Mardoche. Crimă banală: un agent de diamante a fost găsit sugrumat în camera sa dela hotel, toţi cei dela poliţia oficială sunt în păr, telefonul şi telegraful funcţionează fără încetare, ziariştii încep să sosească...

— Ziarele de amiază îşi vor avea „manşeta", asasinul va fi arestat astăseară, afară numai dacă n'o scăpa; atunci, poate, îşi vor aduce aminte de noi...

In acel moment, servitorul bătu şi intră; aducea o cartă de vizită.

— D. King, giuvaergiu, citi Léon Mardoche.

Intorcându-se către servitor care aştepta, zise:

— Pofteşte-l în birou.

Pe urmă adresându-se tânărului care se pregătea să iasă, adăogă:

— Rămâi, Bob, s'ar putea să am nevoie de tine.

— D. Mardoche, nu-i aşa? Sunt fericit... Am onoarea...

D. King apăruse în pragul încăperii.

Cei trei bărbaţi se salutară.

— Luaţi loc, vă rog, zise Léon Mardoche.

— Mulţumesc. Sosesc dela Londra cu avionul. Am fost înştiinţat de groaznica nenorocire ce i s'a întâmplat reprezentantului meu, Hamilton. Dar poate că nu sunteţi în curent cu asta?

— Da, ştiu, a fost sugrumat în camera sa dela hotelul „Splendid", declară detectivul. Doriţi, fără îndoială, să mă ocup de această afacere? Cu neputinţă, domnule, poliţia oficială anchetează, asasinul va fi arestat peste puţin, dacă n'o fi chiar arestat.

— Doresc să fie aşa, dar mă îndoesc... Nu cunoaşteţi întreaga chestiune. Nici poliţiştii nu cunosc adevăratul motiv al acestei crime. Nu-i o simplă întâmplare că funcţionarul meu...

D. King încetă să vorbească şi se uită la tânărul Bob, cu o privire destul de puţin favorabilă.

— E nevoe ca domnul să fie de faţă la convorbirea noastră? întrebă el.

— Obişnuim să lucrăm împreună.

— Dar vedeţi că am să vă fac o destăinuire...

— Domnul poate să audă totul.

D. King se înclină.

— Voiu căuta să fiu cât mai scurt cu putinţă. Conduc la Londra un mare magazin de giuvaericale. Hamilton, cel mai iscusit dintre agenţii mei, venise în Franţa ca să încheie mai multe afaceri de perle şi de briliante, pentru o sumă putând atinge patru sute mii de franci. Avea credit la mai multe bănci, cel puţin pentru îndoitul acestei sume.

— O adevărată ispită pentru bandiţi, observă detectivul.

— Dac'ar fi fost numai atât! Dar Hamilton aducea şi faimoasele „diamante albastre". Le cunoaşteţi povestea; sunt unice. Azi după masă el trebuia să întâlnească o americană bogată, în trecere prin Paris, miss Burton, şi să-i predea cele două nestemate, contra unui cec de un milion două sute mii de franci.

— Ceeace face în total două milioane, zise Léon Mardoche.

— Aproape. Dar ce nu ştiţi, e că Hamilton ascunsese cu grijă diamantele, atât ca să le sustragă cercetărilor agenţilor fiscului, astfel încât să evite taxele vamale prohibitive, cât şi ca să le ascundă privirilor eventualilor hoţi.

— Unde le pusese?

— Nu ştiu, domnule. Aveam toată încrederea în Hamilton, care era dealtfel interesat în afacerile casei mele. Era un băiat devotat, foarte inteligent, cunoscându-şi bine meseria. Intotdeauna a dat dovadă de dibăcie, aş putea zice chiar de ingeniozitate.

— Făcea deseori aceste călătorii?

— Cam la vreo trei luni odată.

— Ducea întotdeauna nestemate ascunse?

— La fiecare călătorie.

— Nu v'a vorbit niciodată de mijloacele pe care le întrebuinţa, ca să ascundă giuvaericalele?

— Nu l-am întrebat niciodată.

— Aşa dar, poliţia oficială n'are cunoştinţă de dispariţia „diamantelor albastre"?

— Desigur că nu!

— In aceste condiţiuni, d-le King, primesc să mă ocup de această afacere şi sper să găsesc diamantele. La ce hotel aţi tras?

— Socotesc să mă duc la „Royal".

— Inscrieţi-vă sub un nume fals şi, dacă vi se descoperă identitatea, refuzaţi orice interview. Sper că cel mai târziu până mâine la prânz veţi avea veşti din partea mea.

După această asigurare, d. King se înclină şi ieşi.

* * *

După ce uşa fu închisă şi paşii se depărtară, Léon Mardoche întinse mâna, luă dintr'o cutie mare, aşezată pe biroul său o ţigară, oferi una colaboratorului său, şi zise:

— Bob! Iată o afacere care promite să fie interesantă. E vorba de „diamantele albastre". Probabil că vom avea de luptat împotriva unei bande internaţionale.

„Asasinii ştiau ce ducea Hamilton. Lovitura lor era pregătită. Ceeace ţintiau erau diamantele. In genere, aceşti bandiţi dispun de sume enorme, de automobile puternice, de vapoare şi uneori de avioane.

„In momentul de faţă nestematele călătoresc poate spre Modane, afară numai dacă un avion nu le trece peste graniţa belgiană sau dacă un vapor nu le duce spre New-York, pentru vreun bogat colecţionar.

„Pierderea unui funcţionar, a unui prieten poate, adăogată la aceea de aproape două milioane de franci, l-a turburat pe d. King până într'atât, încât l-a făcut să uite de a ne aminti încercarea de spargere a magazinului său de acum două luni. *Times* a relatat această afacere. Sunt convins că, încă de atunci, banda căuta „diamantele albastre".

„Va trebui să ne grăbim, Bob. Vei lua o carte bună, te vei aşeza lângă telefon şi-mi vei aştepta instrucţiunile".

— Şi d-ta, maestre?

— Eu am să ies. Iţi voiu da ordinele mele în cursul dimineţii.

Léon Mardoche chemă un taximetru:

— Hotelul „Spendid", boulevard des Italiens, dar repede.

Detectivului nu-i fu deloc greu să străbată barajele şi să înfrângă consemnele cele mai riguroase.

Două-trei strângeri de mână schimbate cu inspectorii poliţiei judiciare, îndulciră chipul încruntat al gardianului public, postat ca un cerber vigilent la uşa camerei.

Léon Mardoche pătrunse în încăperea unde avusese loc drama, dealtfel uşor de reconstituit.

In clipa când Hamilton intra în cameră şi înainte ca să fi avut timp să întoarcă comutatorul, răufăcătorii îl atacară.

Urmă o luptă, o luptă violentă; mobilele şi covoarele îi purtau urmele. Hamilton, de o putere uimitoare, se descotorosise de adversarii săi, se ridicase şi-şi scosese revolverul.

Un alt bandit, rămas până atunci ascuns, trebue că se strecurase în spatele lui, şi-i petrecuse în jurul gâtului laţul fatal, afară numai dacă nu l-a aruncat după obiceiul indian.

Surprins, Hamilton trăsese şi se vede că rănise pe cineva, fiindcă la anchetă se găsiră urme de sânge, pe scara cea mare şi în hall.

Crima fu descoperită abia după o trecere de două ore.

Un servitor dela etajul respectiv auzise un pocnet, dar îl atribuise unei explozii a gazului.

Ca să-şi confirme supoziţiile, Léon Mardoche cerceta fiecare obiect, fiecare haină. Uneori se oprea, lua note, după care-şi relua cercetarea încet, amănunţit.

Corpurile delicte îi reţinură mai cu deosebire atenţia.

Laţul de mătase, terminat cu o greutate de plumb, adevărat laţ de sugrumător, trecu de mai multe ori prin mâinile sale. Pe urmă fu rândul revolverului; detectivul învârti butoiaşul, scoase gloanţele, le puse la loc.

Cinci! Lipsia unul: acela tras de către nefericitul Hamilton.

* * *

După o ultimă aruncătură de ochi, Léon Mardoche îşi salută colegii şi se îndreptă spre cea mai apropiată cafenea.

Pe un colţ de masă, ziariştii îşi scriau, febril, articolele.

Detectivul comandă un pahar cu apă minerală, ascultă, surâse cu mai multe înţelesuri, ceeace dădea feţei lui o expresie voltairiană, plăti şi plecă.

Două sute de metri mai departe, intră într'o altă cafenea, comandă un alt pahar de apă minerală, întrebă unde-i cabina telefonică şi-şi ceru numărul.

Glasul binecunoscut al lui Bob îi răspunse.

Intr'un limbaj bizar, ce nu semăna cu nicio limbă şi cu niciun dialect, Léon Mardoche vorbi.

Bob nu păru surprins, ci îi răspunse în franceză curată:

— Inţeles, maestre... şi agăţă la loc receptorul.
Detectivul avea ca principiu să se ferească. Urechi indiscrete sau interesate puteau să asculte şi socotiţi de prisos să-i afle astfel intenţiile un complice sau chiar un ziarist curios.
In acest timp, pe o foaie de hârtie, Bob transcria:
1. Ocolul spitalelor;
2. Ocolul medicilor.
Intrebare de pus: Aţi îngrijit sau aţi primit la spital, în noaptea de 7 spre 8, un om rănit de un glonte de revolver, individ a cărui rană prezintă o particularitate? Răspuns pentru amiază.
— Totul i se pare uşor, maestrului: numai patru ore, ca să fac toate astea!
Tânărul îşi înfundă o şapcă 'n cap, coborî cu iuţeală scara, trecu ca o furtună pe dinaintea servitorului obişnuit cu aceste eşiri brusce, sări pe motocicletă şi dispăru curând în mijlocul şirurilor de vehicule.
Din partea sa, detectivul nu rămase neactiv, ci se duse la *Grand Quotidien*.
Un sfert de oră după aceea, vorbia cu redactorul-şef care-i arăta corecturile ediţiei de amiază.
— Scoateţi aceste articole, d-le Stern, şi publicaţi în locul lor ştiri fanteziste. Ţiu ca banditii să fie induşi în eroare şi să se creadă în siguranţă. In schimb, vă făgăduesc un articol senzaţional şi adevărat pentru mâine. Drept urmare, trimiteţi-mi-l la mine pe Germain, mâine dimineaţă la ora nouă; nu va avea altceva de făcut decât să privească, să asculte şi să scrie.
— Sunteţi sigur? N'aş dori să fiu silit să desmint.
— Aveţi încredere.
La ora ieşirii dela ateliere şi birouri, se putea ceti pe „manşeta" lui *Grand Quotidien:*
„Crima dela hotelul „Splendid". Poliţia pe urmele vinovaţilor. Asasinii s'ar afla în Belgia. Arestări iminente".
Confratele lui *Grand Quotidien, Journal de Midi* anunţa:
„Asasinul samsarului Hamilton. Ancheta la Marsilia".
Léon Mardoche cumpără cele două ziare şi se înpaoie, de rândul acesta pe jos, la locuinţa lui.
— Bob s'a întors?
— Nu, Domnule, răspunse servitorul.
— Iată-mă, strigă tânărul care sosia în aceiaşi clipă, acoperit de sudoare şi de praf.
Léon Mardoche avea obiceiul să nu-şi chestioneze niciodată colaboratorul, înaintea servitorilor. Aşteptă deci ca tânărul să vină în sufragerie, ca să-l întrebe asupra rezultatului cercetărilor sale.
— Iată, maestre: la spitale, nimic. Era de prevăzut; se pun acolo prea multe întrebări acum. La medicii arondismentului, tot nimic. Atunci m'am gândit la clinicile particulare şi cred că am găsit.
„La clinica d-rului Clément, strada Beaudieu No. 1, a fost adus în zorii zilei un rănit; informaţii căpătate dela un şofeur de taximetru.
„La doctor: uşa închisă, infirmiere incoruptibile; consemn: să tacă. N'am putut să mă folosesc de carta mea de vizită, de teamă ca doctorul să nu fie un complice".
— Foarte bine.
— Doctorul în chestie are o clientelă bogată. Trebue să deţină destule secrete de familie. E, însfârşit, un doctor iscusit şi discret.
— Cred. Ii voiu face cunoştinţa azi după masă.
— Indată ce-am avut aceste informaţii, i-am telefonat lui Louis. A sosit numaidecât. Aşezat pe terasa cafenelei vecine, supraveghiază persoanele care intră şi ies.
— Foarte bine.
— Ah! uitam: treptele care duc la uşa principală au fost spălate cu apă multă; totuş am descoperit o pată de sânge, dealungul pervazului uşii.
— Foarte interesant.
— Şi d-ta, maestre? Ai ceva nou?
— He, he, poate că da. Iţi voiu spune diseară.

* * *

După o aşteptare destul de lungă dela intrare, aceasta fu deschisă de către o infirmieră, albă toată în îmbrăcămintea-i de lucru, înaltă şi subţire, blondă şi trandafirie.
— D-rul Clément nu-i aici, răspunse ea cu gravitate, la întrebarea detectivului.
— Nu-i nimic! replică cu veselie Léon Mardoche, îl voiu aştepta. Şi fără multă vorbă, împinse uşa şi înaintă în marele culoar acoperit cu lespezi pătrate.
Inainte de a lua loc în sala de aşteptare, pe care i-o arăta infirmiera, Léon Mardoche scrise la iuţeală câteva cuvinte pe pagina unui carnet, smulse fila, o îndoi şi o înmână tinerei fete zicându-i:
— Dă asta îndată doctorului.
Un minut după aceea, infirmiera revenia.
— D. Doctor s'a înapoiat; vă aşteaptă.
— Drace, murmură detectivul.
După o jumătate oră, cei doi bărbaţi stăteau de vorbă prieteneşte.
— Se va face cum doriţi, d-le Mardoche; dealtfel, inima e bună, nimic nu se opune la experienţă. Operaţia va avea loc la ora opt dimineaţa; mai târziu ar putea fi primejdioasă pentru rănit. Din partea dv. îmi făgăduiţi discreţia; înţelegeţi, ar fi o lovitură mortală pentru clinica mea.
— Inţeleg, dar vă voiu trimite un infirmier.
— Poate să intre în funcţiune când veţi dori.
— Permiteţi? Ii voiu face semn.
Léon Mardoche se apropie de fereastră şi mişcă de mai multe ori perdeaua legănând-o.
Câteva minute după aceea, îşi făcu apariţia Louis. Detectivul îl puse în curent cu noulle sale funcţiuni şi-i dădu porunci aspre în privinţa rănitului.
Lăsând deci pe agentul său acolo, detectivul îşi luă ziua bună.
— Pe mâine, doctore.
— Pe mâine la ora opt, domnule.
Léon Mardoche se depărtă. Chipul său exprima mulţumirea.
Intors acasă la el, desprinse receptorul dela aparatul telefonic şi ceru hotelul „Royal".
— D-l Brigton? — era numele fals sub care d-l King se înscrisese în registrul hotelului. — Dacă am ceva nou? Da, dar nu pot să vă comunic asta prin telefon. Notaţi, vă rog... Mâine dimineaţa la ora opt, duceţi-vă la clinica d-rului Clément, strada Beaudieu... Nu, nu vă pot spune mai mult... Fiţi exact.
Pe urmă Léon Mardoche ceru ziarul *Grand Quotidien*.
— Dv. sunteţi, d-le Stern? Bun... Spuneţi, vă rog, lui Germain să vină la mine mâine la şapte şi jumătate dimineaţa... Dacă am reuşit? Fireşte. Apropos, aţi putea să-mi trimiteţi două fotolii pentru Opera-Comică? Aş dori să mă duc astăseară... Dar desigur, e foarte serios... Mulţumesc, vă aştept bicicilistul.
Léon Mardoche agăţă la loc receptorul, când Bob intră.
— Aşadar, maestre?
— Merge. A propos, ce vei face astăseară?
— Eu? Ceeace vei vroi d-ta.
— Vrei să mergi la Opera-Comică?
— Dar afacerea, maestre?
— Afacerea? Ea merge dela sine; vei vedea asta mâine.

* * *

A doua zi dimineaţa, la ora opt precis, două automobile sosiau simultan în faţa porţii clinicei d-rului Clément.

Dintr'unul coborî d. King, iar din celălalt Léon Mardoche, însoţit de Bob şi de Germain.
Chirurgul care le pândia sosirea, se repezi întru întâmpinarea lor.
— Pe-aici, domnilor. Urmaţi-mă, vă rog. Drept înaintea dv.
O sală se deschidea, spaţioasă, plină de lumină. Peste tot ţevi nichelate şi aparate lucitoare, iar pe o masă de sticlă, frumos aliniate, instrumente de oţel, care te băgau în răcori.
King se opri surprins, puţin neliniştit; i se părea că el era acela care urma să fie operat. Se apropie de Léon Mardoche şi murmură sfios:
— Puteţi să-mi vorbiţi acum ?
— Atenţie! făcură doi infirmieri, cari sosiau purtând o targă, pe care zăcea un om adormit.
Când rănitul fu aşezat pe masa de operaţii, d-rul Clément dădu drumul ajutoarelor sale şi închise uşa.
— Aveţi tot timpul, d-le Mardoche, să lămuriţi pe aceşti domni.
Léon Mardoche şovăi câteva secunde, dădu din umeri şi zise:
— Inaintea dv., domnilor, aveţi pe unul din asasinii lui Hamilton, agentul d-lui King, aici de faţă.
D. King tresări şi se plecă repede spre faţa omului adormit.
Bob se întoarse spre maestrul său, mirat de siguranţa cu care afirma vinovăţia banditului.
Germain, ca ziarist pe care nimic nu l-ar putea mira, îşi scoase din buzunar carnetul şi stylo-ul şi aşteptă.
— Acest om, continuă Léon Mardoche, a fost rănit cu un foc de revolver în cursul luptei pe care a susţinut-o nefericitul agent.
„Ceeace mi-a îngăduit să-l identific pe răufăcător, e că rana sa...”
Detectivul se opri deodată. Rănitul scoase un geamăt urmat de vorbe fără şir, incoherente.
Cu un gest, doctorul impuse tăcere.
— E cloroformul, murmură el.
— Sst! făcu detectivul.
— Manchester... Welter n'a izbutit... Belcow le vrea... Ah! imbecilul!...
Urmă o scurtă tăcere, respectată de către cei cari ascultau această ciudată spovedanie.
Rănitul reluă:
— Hamilton! Are diamantele. Welter, ce-ai făcut, Welter? Ah! l-a ucis!...
Deasupra rănitului, cinci chipuri se plecau, lacome.
— Cred că sunteţi lămuriţi, domnilor, zise doctorul. N'aş putea să aştept mai mult.
— Faceţi operaţia, răspunse detectivul.
Şi cum d. King, vădit turburat şi ziaristul se pregătiau să se retragă, Léon Mardoche îi reţinu cu un gest.
— Afară numai de un exces de sensibilitate la unul din dv., ceeace ar complica lucrul doctorului, în caz de leşin, aş prefera să fiţi de faţă la operaţie. In zece minute, cel mult, vă rezerv o surpriză.
D. King se încordă, şi Germain înaintă, interesat, cu stylo-ul pregătit.
In timp ce doctorul lucra, Léon Mardoche vorbia:
— Glonţul care va fi extras e cu totul deosebit de celelalte. Nu există în toată Franţa nicun armurier care să poată vinde asemenea gloanţe clienţilor săi.
— Marcă engleză? întrebă ziaristul.
— Vei vedea acum, răspunse detectivul întorcându-se spre doctor: iată-l!
O împătrită exclamare scăpă depe buzele asistenţilor.
In vârful pensei pe care o întindea doctorul, era un diamant! Léon Mardoche luă pensa, muie giuvaerul într'un recipient conţinând apă şi-l depuse uşor pe o placă de sticlă.
— Recunoaşteţi acest diamant, d-le King?
— E unul din „diamantele albastre”, exclamă giuvaergiul în culmea stupefacţiei.
— Vă datorez explicaţii, domnilor, zise Léon Mardoche.
„Hamilton, ca să ascundă mai bine diamantele pe cari le ducea, avu ingenioasa idee să scoată două gloanţe din cartuşele revolverului său şi să pună, în locul lor, cele două pietre preţioase.
„Acestea, acoperite cu ceară neagră, modelată cu îndemânare, semănau la perfecţie cu celelalte gloanţe; vă puteţi da seama de asta examinând celălalt diamant pe care am avut grijă să-l scot din revolverul mortului. Am înlocuit acest glonţ cu unul din revolverul meu”.
Detectivul scoase din buzunarul jiletcei un cartuş pe care-l aşeză lângă primul diamant.
Cu ajutorul unui ac, îi fu foarte uşor să cureţe coaja de ceară care masca giuvaerul.
— Dar cum aţi putut ghici asta? întrebă giuvaergiul minunat.
— Ei, norocul, întâmplarea, observaţia poate.
„M'am mirat că funcţionarul dv. nu s'a servit mai curând şi mai mult de revolverul său; m'am gândit că poate arma era împiedicată. Cercetând-o, am observat un glonţ uşor diformat; am sgâriat cu unghia, ceara se jupui. Am înţeles atunci pentruce Hamilton şovăia să se servească de arma sa.
„Bucuros de această descoperire, am căutat celălalt diamant, dar în zadar. Un glonţ lipsea, un om fusese rănit, problema era simplă; îmi rămânea să caut acest om: iată-l, repetă Léon Mardoche arătând pe rănit pe care d-rul Clément îl cosea.
Intorcându-se către d. King care încă examina nestematele, Léon Mardoche îi zise:
— „Diamantele albastre” sunt regăsite, sarcina mea e terminată; nu-mi rămâne decât să vă cer încă un minut de atenţie.
„Germain, i-am făgăduit d-lui King să trec sub tăcere dispariţia „diamantelor albastre”. Ştiu că, prin asta, te lipsesc de plăcerea de a scrie un articol frumos, însă eşti singurul ziarist care în momentul de faţă, cunoaşte pe unul din asasini şi numele complicelui său; e o compensaţie. D. Stern va fi mulţumit.
„Deasemenea am făgăduit d-rului Clément că nu se va pomeni de clinica lui în legătură cu această afacere; consimte, dealtminteri, la transportarea rănitului într'o căsuţă din împrejurimile Parisului, unde, cred, va fi uşor de întins o cursă. Iţi las această iniţiativă, Germain”.
D. King făcu semn că voia să vorbească.
— M'am gândit, d-le Mardoche, primesc ca ziarele să relateze furtul „diamantelor albastre”.
„Chiar dacă aş avea ceva dificultăţi cu vama, voiu fi compensat larg prin publicitate”, gândia Englezul.
— Cum doriţi, d-le King. Veţi avea un articol frumos din partea d-lui Germain, care se pricepe la aşa ceva.
— Sunteţi prea amabil, d-le Mardoche.
— Apropos, Germain, zise detectivul, trimite-mi pentru astă seară o lojă pentru Operă. Vei veni Bob?
— Mă mai întrebi, maestre?

Trad. de CONST. GALITZA

MODA ZILEI

DACĂ nu sunteţi o fată tânără care-şi face abia acum intrarea în lume sau o cântăreaţă de operă, vă veţi gândi mai întâi la rochiţele de întrebuinţare zilnică şi mai apoi la o toaletă mai pretenţioasă.

Concertele, teatrele, supeurile, serile de pocker şi dineurile reclamă o toaletă ce face tranziţia dela rochia de stradă la cea de bal, şi este „rochia de dineu", care s'a cristalizat într'o formă definită anul acesta dar are totuş atâtea mici variante, încât e cu neputinţă de definit. Asupra unui singur lucru însă, ne putem pronunţa cu certitudine: e lungă, fără a mătura pământul, oprindu-se undeva, în dreptul glesnei.

Partea superioară a braţului e acoperită fie de o mânecă, fie de o prelungire a liniei umărului. Decolteurile sunt modest tăiate în faţă, deşi o astfel de rochie cu mâneci, vă poate surprinde printr'o tăietură foarte adâncă în spate.

Perechea pe care o vedeţi în pagina de faţă, a fost invitată la un dineu-intim. Rochia doamnei e confecţionată dintr'o ţesătură de mătase, coraille, grea şi creponată dar foarte suplă totuşi, iar pantofii sunt de mătase neagră, mată şi merg aproape la orice rochie.

Colierul şi braceleta din centrul paginei sunt făcute din nouile mărgele albe şi lustruite ce se numesc asbestos, iar fermoarul le combină cu frunze de aur vechiu. Cealaltă braceletă îşi încheie şiragul de mărgele roşii tot printr'un fermoar format din frunze. Broşele sunt de un minunat efect pe rochiile de dineu. Cea pe care o dăm aci deasupra pălărioarei destul de mare, e bătută în pietre ce imită rubinele şi în strasuri, şi ar fi foarte nimerită pe o rochie de catifea neagră.

Toculiţa noastră de catifea neagră, e foarte elegantă pentru teatru, restaurante şi dineuri.

Acum, toaleta dvs. de seară poate fi făcută din cele mai somptuoase ţesături dar va păstra în linii cea mai pură simplicitate, iar garniturile-i vor fi foarte discrete. Va fi lungă până în pământ dar nu va mătura podeaua decât atunci când vă veţi aşeza. Rochia doamnei care aşteptă aci, e făcută dintr'un amestec de satin şi voal verde. La sosire, purta una din cele mai noui sorti-uri — o jachetă trei sferturi cu un şal ascot, dintr'o ţesătură verde brodată cu aur. Vă arătăm o parte din această haină mai sus. Doamna pe care o vedeţi în cel de al doilea plan, preferă convenţionalul mantou de seară, cu guler înalt şi mâneci foarte decorative.

Pantofii de aur şi argint revin în iarna aceasta şi se pot purta la mai multe rochi. Doamna din primul plan şi-a ales o încălţăminte din brocat de aur pentru rochia ei verde. Observaţi că poartă în urechi cercei foarte lungi cu pietre pătrate vezi, şi pe mână o braceletă grea, dar mai observaţi că nu are pe gât nici o podoabă. Cerceii lungi sunt foarte moderni anul acesta şi adevărata elegantă va renunţa în cazul acesta la orice colier.

Săculeţul de sus, brodat cu perle şi strasuri va însoţi somptuoasele toalete de seară.

Mănuşile lungi se poartă adesea seara dar ele sunt în majoritatea cazurilor facultative. Catifeaua vi se oferă peste tot atât pentru rochiile de seară cât şi pentru accesorii dar feriţi-vă de abuzuri.

Oricât de rar sau oricât de des aţi avea ocazia să purtaţi o rochie de seară, înţelept e să realizaţi din vreme o cât mai perfectă armonizare a accesoriilor astfel încât ansamblul să fie mai teatral decât oricare din detalii.

YVETTE.

MINUNI...

Spiritul unui mare vrăjitor african, mort cu un secol în urmă, face miracole la Londra

Londra e plină de temple spiritiste. Sunt nenumărate asociaţii particulare de acest gen. Sălile mari de concerte, cum e de pildă *King's Hall* servesc Duminicile, ca arenă, pentru exerciţii spiritiste şi diverse conferinţe gratuite ale spiritiştilor. Nenumărate sunt manifestaţiile surprinzătoare. Am avut totuşi prilejul să asist la o şedinţă curioasă, care întrece tot ce aceste instituţii speciale pot oferi celor convinşi, dar şi scepticilor.

Am auzit de mai multe ori vorbindu-se de exhibiţiunile remarcabile ale unui spirit în localul *Marylebone House*, Russel Square, imobil ce aparţine unei societăţi teosofice.

După amiază am ajuns la Marylebone House! Secretarul asociaţiei, Mr. Hawken, m'a introdus într'o sală vastă, tixită de lume. Domnia o penumbră ce se înrudia cu obscuritatea, căci perdelele erau trase şi lumina nu se strecura decât printr'o crăpătură îngustă.

In fundul sălii — o estradă; pe estradă Mr. I. J. Jones, mediul, un omuleţ sfrijit, cu mustăţi cănite. La spatele lui, patru persoane în bluze albe; doi bărbaţi şi două femei — asistenţii lui.

„Iată sala — mă lămureşte secretarul asociaţiei. Aci, Mr. Jones, cel mai puternic mediu din lume, lecuieşte pe bolnavii săi. Ei vin în massă din toate părţile lumii. Miercuri e ziua lui de consultaţii. Mr. Jones lucrează neîntrerupt până la orele 11 din noapte. A tratat până acum 25 mii de pacienţi, cari au plecat mai toţi tămăduiţi.

Particularitatea cea mai curioasă a metodei sale e că tratează cu ochii închişi pe bolnavi. Când cade în transă, închide pleoapele şi rămâne aşa ceasuri întregi. Un detaliu interesant: niciodată nu-i întreabă pe pacienţi de ce sufăr. El ghiceşte imediat şi indică pe loc ce tratament au de urmat.

Când e în transă, Mr. Jones pronunţă câteodată nişte discursuri într'o limbă deosebită şi necunoscută de nimeni. Cuvintele amintesc dialectul unui trib sălbatec din Africa Centrală. Intr'adevăr, un mare vrăjitor al acestui trib, vrăjitor care a murit de câteva sute de ani, continuă să tămăduiască pe suferinzi, prin intermediul d-lui Jones care nu-i decât un instrument miraculos de senzibil, al acestui spirit".

O VIZITĂ LA MISTERIOSUL Mr. JONES

In momentul acesta toată asistenţa se ridică în picioare, — exceptând pe d. Jones — şi începu să cânte psalmi, cu acompaniamentul unui pian ascuns lângă estradă. Mr. Jones sări deodată dela locul lui, închise ochii, întinse braţele în semn de binecuvântare, bolborosi câteva cuvinte neînţelese, apoi căzu greu în jeţul lui. După ce s'a terminat psalmul, el se precipită asupra unei mese mici şi rotunde şi începu s'o frece cu energie... Insfârşit, îşi aşează sub bărbie batista, cum o fac deobicei violoniştii, şi cu un semn îi invită pe pacienţi să se apropie.

Acum abia începu tratamentul propriu zis sau *„spirit healing"*.

Primul se urcă la estradă un bătrân şchiop. *„Medicine man"* — cum îl numesc londonezii pe Mr. Jones — îl opri pe pacient între genunchii săi, în timp ce asistenţii îmbrăcaţi în alb, puseră mâinile pe spatele bolnavului, pentru a creea un contact magnetic — cum mi s'a explicat mai târziu.

In aceiaş clipă, mediul, mereu cu ochii închişi, îşi alipi obrazul de stomacul pacientului şi-i dictă unuia dintre asistenţi, numirile medicamentelor, într'o limbă pe înţelesul tuturor. Un moment mai târziu, Mr. Jones sări de pe scaun şi agită mâinile, de par'c'ar fi fost sguduit de un curent electric. Se aplecă spre coapsa pacientului şi începu s'o sugă sau să sufle; distanţa mă împiedică să văd exact ce face.

Insfârşit, se ridică şi ceru batista bolnavului. Asistenţii apucară câte un colţ de batistă, iar Mr. Jones puse mâinile pe ea.

„Magnetizează batista" — auzii şoptindu-se în sală. După această procedură, Mr. Jones îndoi batista în patru şi-o înmână pacientului, care cu un aer inspirat, se întoarse la locul lui, aplicând pe faţa-i această pânză de-acum înainte sfântă.

Mr. Jones aplică diverse tratamente bolnavilor cari au defilat apoi: o fetiţă de patru ani, o cucoană corpolentă, un bărbat de vre-o patruzeci de ani şi o fată clorotică. *Medicine man*-ul avea o precizie extraordinară. El se arunca asupra pacienţilor cu nişte gesturi bizare, ca un adevărat african, ţopăia pe estradă, freca masa, chema pe asistenţi, examina pe suferinzi, — toate aceste mereu cu ochii închişi. Pacienţii cari se înghesuiau în jurul mesei magnetice, plecau de acolo radioşi.

Intrebai pe câţiva pacienţi, dacă Mr. Jones a nimerit într'adevăr diagnosticul boalei lor.

— *„Of course"* (evident) a fost invariabil răspunsul, însoţit de o privire uimită şi încruntată.

La plecare, Mr. Hawken mi-a povestit că lui Mr. Jones i-a reuşit o tămăduire miraculoasă, care a surprins tot corpul medical.

E vorba de o copilă de patru ani, care în Mai a contractat o pneumonie ce luase o întorsătură atât de gravă, încât fetiţa a intrat în comă. Toţi medicii cari au fost consultaţi, au declarat că nu mai există nici o speranţă şi că pacienta nu va rezista până a doua zi.

Bunica micei Doritte, o femee convinsă, alergă atunci la Marylebone şi apelă la Mr. Jones. Acesta ordonă să se pună imediat o batistă magnetizată pe faţa pacientei. Apoi, după ce a intrat în transă, a cerut să fie ras imediat capul copilului. Pronunţând cuvinte fără legătură şi făcând gesturi bizare, Mr. Jones a acoperit craniul bolnavei cu un amestec de cretă şi untdelemn. A treia zi copila s'a sculat din pat şi când au văzut-o medicii, au înlemnit... Deşi era toţi oameni de ştiinţă, au crezut că au înaintea lor un strigoi.

Ceiace pare de necrezut e, că Mr. Jones nu acceptă pentru munca sa nici un fel de remuneraţie. Evident, la uşa sălii este o cutie, în care bolnavii lasă obolul lor şi ofrandele destinate pentru scopuri exclusiv spiritiste.

Dar Mr. Jones şi spiritul vrăjitorului lui stau în mod gratuit la dispoziţia omenirii suferinde.

M. LAURENT

„Realitatea Ilustrată” alege „Parlamentul Copiilor”

IN cadrul marilor inițiative pe care „Realitatea Ilustrată” le-a luat pentru sezonul de iarnă, se impune pe primul plan o grandioasă operă de asistență socială, care va lua ființă sub titlul de „PARLAMENTUL COPIILOR”.

Fiecare clasă a școlilor din București, începând din clasa întâia primară, până'n a patra de liceu va delega câte unul sau doi reprezentanți, într'un mare congres al elevilor și elevelor, congres care se va întruni sub auspiciile oficialității, și cu concursul „Realității Ilustrate”.

Rolul „Parlamentului copiilor” va fi următorul:

El are menirea să propună și să desbată cele mai practice și mai utile idei, grație cărora să se poată aduna și distribui înainte de sărbătorile Crăciunului, bani, alimente și vestminte călduroase, de iarnă, elevilor săraci, din toate școlile.

Delegatul sau delegații școlii, cari vor fi aleși prin vot, cu buletine tipărite în „Realitatea Ilustrată”, sub controlul profesorului respectiv, pentru fiecare clasă, vor trebui ca pe lângă propunerile ce vor avea de făcut, să indice totodată, cu asentimentul conducătorului clasei, cari sunt colegii ce trebuesc ajutați efectiv, cu ocazia sărbătorilor.

Darurile strânse de „Parlamentul copiilor” vor fi distribuite apoi de un comitet profesoral, în cadrul unei mari festivități, înaintea Crăciunului, astfel ca și copiii săraci să se poată bucura la Nașterea Domnului.

Ședințele Parlamentului Copiilor vor fi prezidate de o înaltă autoritate profesorală din București și Ministerul Instrucțiunii, prin marele om de bine și înțelegător al nevoilor mulțimii, d. ministru Gusti, a promis tot sprijinul său oficial, acestei mari opere de caritate.

Intr'adevăr, domnul ministru al Instrucțiunii Publice, a declarat că vede cu o deosebită simpatie și cu mare interes opera de caritate, căreia înțelege să-i dea tot sprijinul moral. Deasemenea organele conducătoare ale Ministerului Iinstrucțiunii au arătat aceiași mare bunăvoință și ca urmare, d. prof. Bratu, directorul învățământului secundar, a fost rugat să binevoiască a trimite o circulară în acest sens direcțiunilor școlilor din Capitală, în care conducătorii școlilor primare de băeți și fete și ai liceelor, precum și domnii profesori, sunt rugați a contribui efectiv la reușita acestei nobile inițiative.

In numărul viitor vom publica buletinul de vot pentru alegerea micilor parlamentari, ai tuturor claselor din București, urmând ca prima ședință să aibe loc la 15 Decembrie.

Sperăm că părinții vor îmbrățișa cu toată căldura inițiativa noastră și ne vor da tot sprijinul lor pentru îndeplinirea acestei opere. Deasemenea rugăm pe toți domnii profesori și învățători din Capitală, să acorde un sprijin cât mai larg ideii noastre, aceasta pentru cea mai perfectă reușită a proectului.

CONCURSUL MUZICAL

„REALITEA ILUSTRATĂ-COLUMBIA”

Premii în valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată”, împreună cu marea casă de muzică „Columbia”, organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăți muzicale, imprimate pe plăci „Columbia”, în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia” propune pentru concurs 24 de bucăți muzicale, imprimate pe plăci, și dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzică și cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzică de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică și cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu ești cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minți, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanță — muzica și cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanță — muzica de Palașev; Beau, tango — muzica și cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpușe, tango — muzica și cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica și cuvinte de Elly Roman; Gândește-te la mine, tango romanță — muzica și cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica și cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanță — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăți se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din țară, și în special la magazinele „Columbia” din București, Calea Victoriei No. 48-50, și la sucursalele lor din Cluj, Piața Unirii 28, din Cernăuți, str. Flondor No. 12, din Timișoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunța la vreme, și pentru localitățile unde nu ar exista, casa „Columbia” le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noștri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câștiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată” și casa „Columbia” le-au fixat pentru acest concurs, și pe care le-am enumărat în numerele noastre trecute.

Strângeți cupoanele acestui concurs și anul 1933 vă va aduce câte un mare premiu muzical.

Cadourile „Realităţii Ilustrate“ de Sărbătorile Crăciunului

5 5 5 5 5 5 5 5

8 4 8 8 4 8

Revista noastră, din dorința de a face cât mai multe și mai mari surprize cititorilor ei, a hotărît să rezerve 2 locuri absolut gratuite, pentru marile excursii din iarna aceasta, cititorilor cari au rezolvat problema de mai sus. Problema întreagă se găsește de vânzare pe piață, într'un plic închis, având și explicații detailate asupra rezolvării ei.

Pot participa la acest concurs și beneficia de marile premii oferite toți cititorii noștri.

Condiția esențială este de a complecta bonul de mai jos cu deslegarea obținută, anexând și următoarele litere de carton: V, Z, B, N, P, spre a face astfel dovada, că au intrat în posesia plicului.

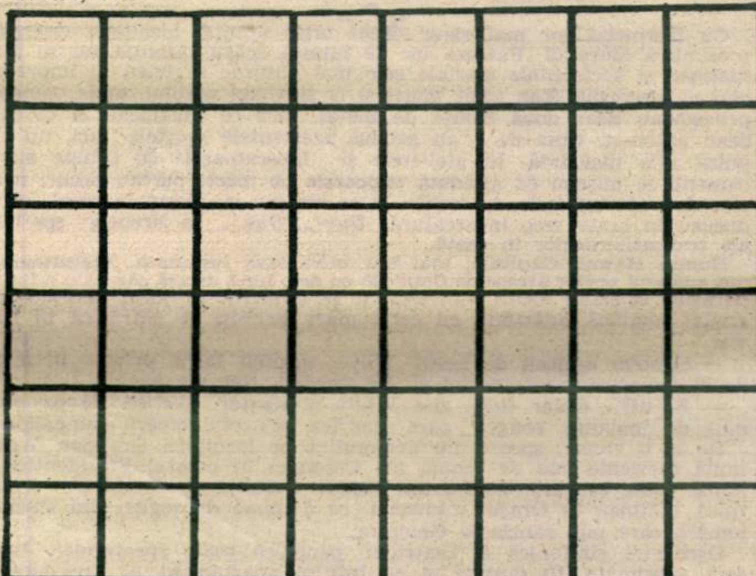
Deslegările se primesc până la 15 Decembrie, orele 6 seara.

PREMII

Premiul I: Un voiaj București-Paris, cu excursia „Realității Ilustrate”; Premiul II: Un voiaj București-Viena cu aceeași excursie; Premiul III: Lei 2.000 în numerar.

N. B. — Pentru ambele excursii, câștigătorii noștri vor avea totul gratuit:

Găzduirea în hoteluri confortabile, micul dejun și 2 mese zilnic, serbare de revelion, circuite cu autocare în toate orașele, vizitarea muzeelor, automobile dela și la gară, bacșișuri, pașaport, vizele, etc.

Excursiile durează dela 23 Dec. 1932, până la 6 Ianuarie 1933.

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

10)

— Am voit să te țin printre oameni și nădăjduiam să te leg de ei, prin mine poate. Mi se pare, Xavier, că n'am nici o putere. Toate adevărurile dumitale mă mint, și nu știu ce urmărești. Ași bănui că vrei să pui capăt vieții dumitale — de ce?... sau mă'nșel?...

Și intinzându-i mâna, se ridică din scaun.

— Călătorie norocoasă, Xavier. Mă voi gândi tot timpul la dumneata.

— Cred că și Whitt, zise inginerul rece.

Olivia nu voi să-și arate rana sângerândă a acestei glume care o sfâșiase. Urmă:

— Și doresc din toată inima, Xavier, să izbutești! La revedere! La revedere, Xavier!...

Dreaptă in fața lui, Olivia il privi cu toată durerea, cașicum fără cuvinte i-ar fi putut mărturisi mai limpede și mai adevărat iubirea.

In biroul lui Xavier găsi pe Iran tremurând, cu brațele păroase atârnând grele de-a lungul trupului, privind cu ochi mari trupul nemișcat, alb, al Soniei, intins jos. Era moartă. O cumplită schimonositură a gurei ei moi și albe dovedea că murise silnic.

— Am ucis-o... am ucis-o... băigui Iran.

Și arătând fereastra goală a rachetelor:

— Ea... ea a stricat tot...

Xavier rămase locului, incremenit. Se repezi la fereastră și privi in jos: tubul de oțel era gol.

Se intoarse, de data aceasta stăpân pe sine, incredințat că Iran n'are nici o vină, că Sonia fusese unealta cuiva, a lui Whitt, sau poate chiar a Oliviei...

— Iran, nu trebuia s'o omori, zise Xavier liniștit. Nici ea n'are nici o vină.

Și reamintindu-și cuvintele Oliviei iși zise că Whitt n'ar cuteza niciodată să facă această crimă. E un om orgolios, dar nu e un suflet josnic. Olivia, da. Ea e o femeie pătimașă. Ținea, de bună seamă prea mult la Whitt, ca să nu vadă că zborul spre stele ar fi impiedecat Omenirea să creeze orașele subterane: speranța evadării in altă Constelație era mult mai ispititoare. Nu, nici Whitt nu știe nimic... Olivia!... Ea a impiedicat zborul!

Voia intr'adevăr Olivia să fie a lui Whitt!...

Să fie!

Și cu hotărirea luată, semnaliză lui Whitt, la Hawai, dezastrul. Nu acuză pe nimeni. Puse totul pe seama intâmplării și ceru pentru Iran pedeapsa cea mai mică: mutarea in mine sau la Crater. Crima lui era pasională și poate justificată. Ceru să fie numit alt inginer la conducerea Mariannei, căci el Xavier, nu se mai simte in stare să lucreze cu energia necesară. Să-i se ingădue să rămâe in incăperile pe care le ocupă acum. Să nu mai fie chemat și așteptat la Comitetul politic.

Și fără a mai arunca vreo privire asupra cadavrului dansatoarei, intră in odăile lui, unde se incuiă electric.

In curând se ivi la serviciul de comandă al Mariannei, inginerul Whitt urmat de Santio și de câțiva agenți ai Siguranței Interioare. Cadavrul Soniei fu ridicat și expediat la serviciul biologic de sub direcția doctorului Harvester.

Comanda orașului Marianna o luă pe loc inginerul Santio.

Iran, intre doi agenți, până la cercetări mai amănunțite, fu trimis intr'o celulă inghețată din etajul delicvenților, la Hawai.

* * *

Cu instinctul lor mai sigur decât orice știință, locuitorii Orașelor presimțiră sfârșitul. Puterea lor de muncă scăzu. Atenția nu se mai susținea și accidentele mortale cele mai absurde se iviau in impreju-rări de necrezut. S'au găsit morți și la serviciul aerului, unde oamenii privegheau doar două ecluze de metal, care se inchideau și deschideau automat. Cum de s'au produs accidentele mortale aci, nu s'a putut afla niciodată. In atelierele și laboratoarele cu echipe mari, oamenii se mișcau ca altădată vapoarele pe mări: purtau becuri mici electrice, cât un melc, in frunte, și se vesteau cu glasul ingroșat, când duceau in brațe vreo incărcătură: *Uuu!... Uuu!...* ca sirenele speriate ale transatlanticelor in ceață.

Numai Hawai, Capitala, mai era intrucâtva luminată. Vietuitoarele din adâncul apelor atrase de Capitală ca de o lună uriașă căzută'n adânc, părăsiră celelalte locuri omenești și se adunară in jurul pereților de cristal luminos, adăstând cu ochii mari deschiși să pătrundă in Hawai.

— Suntem asaltați de bestii, Whitt, suspină Lucia privind in mare de la fereastra laboratorului ei. Ne presimt. Ne vor avea!...

— Și tu?... Chiar tu?... zise Whitt mustrător, plictisit de pesimismul, de „nebunia neagră" care amorțea pe'ncetul creerii oamenilor.

De la o vreme, spre a nu demoraliza pe locuitorii Orașelor, Whitt mută serviciile mai de seamă ale Capitalei in palatul Prezidenției și stinse toate celelalte lumini din Hawai. Zidurile de cristal ale Palatului, luminau in Orașul intunecat, ca o inimă de veghe. Era singura lumină care mai rămăsese Omenirei.

Orchestra simfonică a Teatrului, pentrucă toate spectacolele fuseseră suprimate, fu mutată și ea intr'un apartament al Prezidenției, de unde porneau, la fiecare schimbare de echipă in toate celelalte Orașe, imnurile, marșurile, concertele optimiste urlate de difuzoare uriașe in golul gangurilor, ascensoarelor, incăperilor.

Patru orașe in fundul mării, unul palid, trei aproape intunecate, răsunau in tăcere apelor ca patru uriașe gonguri și peștii, balenele, rechinii, lupii de valuri și caracatițele fără moarte, priviau și așteptau uimite sfârșitul simfoniei vieții omenești.

Despre doctorul Harvester din Hawai se spunea că nu voia să mai iasă din odaia circulară cu bazine și colivii de apă. A fost găsit declamând și cântând in gura mare. Oare innebunise? Inginerul Filister izbutise să creeze o serie de eteruri alimentare mai puternice și mai aromate. Iscodise câteva „complexe alimentare" de un parfum atât de ciudat variat, incât unii oameni dobândseră viciul lor, ca un fel de beție. Mulți bărbați și femei le preferau intâlnirilor și le gustau voluptatea indelung, ca pe o morfină și un hașiș.

Inginerul Whitt speriat de noua patimă a cărei savoare adormea ultima energie a omenirii, obicinuită să creeze numai in durere, lipsuri și asprimi, a cerut lămuriri la Ceylan.

— O! Sunt nimicuri fără efecte tari, inginer Whitt, a incercat să-l liniștească Filister. Am creat aliaje olfactive mult mai esențiale și vreau să propun Comitetului politic să-mi dea voe să produc câteva serii complecte. Văd că nici muzica nu mai intremează omenirea și n'o mângâie de lipsa luminii. Cel puțin, dacă mai e vreme indelungată până la mutarea in Orașele subterane, să trăim intr'o lumină de savoare lăuntrică — sau să murim, in definitiv, in voluptate! Am să-ți trimit câteva din ultimele mele „complexe". Soarbe-le in singurătate, pentru orice eventualitate. Și vom mai vorbi!... Despre Xavier mai aveți vreo veste ? Aud că a dezertat cu desăvârșire din Omenire. Ce tip!... Am să-i trimit un „complex": nu se poate să nu-l scot din bârlogul lui. O să vie singur să mai ceară!...

Santio, ale cărui generatoare înțepeniseră, a incercat să invioreze unul cu ajutorul Craterului in care vârâse cazane cu apă de mare. Generatorul a rămas nemișcat. In apa călduță a cazanelor au făcut o bae marianii cu pielea neagră. Deatunci Santio a părăsit orice gând de a mai produce electricitate.

Inchis intr'unul din apartamentele Prezidenției, inginerul Whitt supraveghea de la distanță lucrările de sapă și târnăcop dintre Formoza și coasta Asiei. Loc adăpostit ușor, eliberat de apă și cu cel puțin două margini de roci solide. Oamenii din Marianna deaci inainte se infigeau in scoarța pământului. Toate celelalte munci fuseseră lăsate de o parte. Trenurile dintre Orașe fuseseră suprimate. Străbătea distanțele submarine un singur tren mixt, cu funcționari și fiole alimentare. O bună parte din locuitorii orașului Cap Verde urmaseră pe Santio in Marianna, unde cel puțin aveau de lucru și vedeau lumina de incendiu indepărtat, ca o speranță, a Craterului.

Și Xavier?...

Câtă vreme Orașele crezuseră că fostul inginer al Mariannei va zbura, nu-și pierduseră nădejdea. In afară de Whitt care vedea limpede și mergea pe linia evoluției vieții globului terestru, nimeni nu credea cu sinceritate in viața subpământeană.

— Credea cineva la inceput pe pământ in viața submarină?... se auzea in Orașele tăcute și abătute, glasul increzător al lui Whitt. Noi nu trebue să presupunem, *trebue să lucrăm!*

Crima Soniei, cu toată spaima și revolta Omenirii, a fost totuși necesară.

— Dacă Sonia nu exista, ar fi trebuit poate s'o inventez! gândea Whitt.

Căci munca indârjită, grea, fără intrerupere a inceput cu toată hotărârea deznădejdei, abia după ce s'a aflat că rachetele au țâșnit și pierit innecate in mare. Nu mai era nici o speranță de scăpare aiurea decât in adâncul Pământului. Xavier inchis in odăile lui, nu mai da niciun semn de viață și nu primia decât pe Iran, foarte rar, pentru eliberarea căruia intervenise la Curtea Morții insuși inginerul Whitt.

Spre a reda incredere Omenirii muncitoare s'au trimis din Hawai

afişe colorate şi tablouri luminoase în toate ascensoarele arătând proectele amănunţite ale Oraşului subteran, precum şi progresele săptămânale ale săpăturilor.

Dar mai curând decât s'ar fi aşteptat, inginerul Whitt văzu cum toată energia umană se năpustea cu disperare asupra pământului, spre a scormoni un 'āpost — biciuiţi cu toţi din urmă de spaimele morţii. De pretutindeni chiar din Hawai soseau la serviciul de organizare grupe compacte de bărbaţi şi femei. Exasperaţi de o presimţire pe care n'o putea năuci nici muzica cu fanfarele ei ne 'ntrerupte în semi-întunericul ganguriloı şi încăperilor în care şi aerul primenit din ceas în ceas, părea otrăvit şi înşelător, cereau să fie înrolaţi în armata săpătorilor de pământ. Numărul tot mai ridicat al morţilor din groapa de la Formoza, în loc să sperie, atrăgea parcă magnetic fápturile omeneşti cari voiau cu trupurile lor să îmbuibe odată pentru totdeauna moartea şi s'o sature.

Inginerul Whitt s'a văzut silit să facă o alegere între cei veniţi la muncă, deoarece nu-i putea folosi pe toţi odată.

Cu acest prilej a văzut'o pe Olivia.

Fata preşedintelui Pi, de la moartea Soniei, n'a voit nici ea să mai primească în cămările ei pe nimeni. A încercat o apropiere de Xavier, în schimnicia căruia bănuia o luptă cumplită. Ar fi voit să se desvinovăţească, arătând că dezastrul iscat de mâna Soniei i-a fost cu desăvârşire necunoscut. Deşi îşi da seama că poartă o mare vină, totuşi, ea n'ar fi trebuit să se folosească de Sonia şi în nici un caz (nici măcar din iubire) n'avusese dreptul să se pue în calea lui Xavier, menirea ei fiind să ţie dreaptă cumpăna între cei doi oameni, cari luptau pentru mântuirea lumii. Olivia nădăjduia un semn. Căci chiar o ceartă, o umilire ne 'ntreruptă sau oricare altă pedeapsă, erau mai bune pentrucă veniau de la Xavier, decât această tăcere şi absenţă de ghiaţă, vidul în care se mişca singură, fără nici o rezistenţă dătătoare de viaţă, din nici o parte.

Unde e? Ce va fi făcând Xavier?...

O mai fi cumva in viaţă?...

Şi la gândul că unul din cei doi stâlpi ai lumii s'ar fi putut prăbuşi, Olivia fu atât de turburată, încât voi să se ducă numai decât să ceară lui Whitt să forţeze uşile lui Xavier. Dar se răzgândi. Whitt nu trebuia să cunoască turburarea ei, marea nedreptate a inimii ei, care tindea spre celălalt om, în chip absurd, ne'ndreptăţitul de nici o faptă de geniu, de nici o jertfă supraomenească, de nici un gând iluminat — spre acel Xavier tăcut şi misterios dacă nu de-a dreptul egoist, îndârjit şi anarhic. Whitt nu trebuia descurajat: el era singura nădejde care mai rămăsese Omenirii şi după el nu mai era decât moartea. Whitt trebue lăsat în credinţa mincinoasă (dar mântuitoare) că inima fetei lui Pi este ne'ntinată şi ea aşteaptă să se dea, răsplătind cu puritatea desăvârşită a fiinţei ei, pe omul care va avea dreptul şi forţa.

Dezastrul provocat de amestecul ei în încercarea de zbor a lui Xavier fusese o pedeapsă cumplită. Olivia avu multă vreme tăria să-şi mistue în singurătate remuşcările. Dar câtă vreme poate sta o inimă de fată iubitoare ca o cumpănă dreaptă între simţire şi conştiinţă, nemişcată pe vârful acului de diamant al verticalei ei meniri?

Şi astfel, într'o penumbră ocrotitoare, fără rochiţa galbenă a nobleţei care ar fi trădat-o, goală ca fetele, băeţii, femeile, bărbaţii şi copiii din Oraşele submarine, plecă din Hawai în Marianna. Aci fu izbită de sgomotele uluitoare ale atelierelor în care baroasele se repetau căzând vertiginos iar oamenii asudaţi şi negri urlau ca să se poată auzi. Trenurile plecau spre Formoza din oră în oră, cu materiale şi echipe proaspete. Marianna duduia ca'ntr'un cutremur de energie omenească, dezlănţuită, iar muzica fină din Hawai abia se auzea, palidă ca o imagine prea depărtată, mâhnită ca o amintire aproape uitată.

Cu inima strânsă de aceste semne de groază, Olivia stătea în faţa uşii lui Xavier. Iran o primi cu tresăriri ale braţelor pe care nu le putu nici înnăbuşi, nici ascunde. Cu greu se reţinu să nu se repeadă la această fiinţă tot atât de gingaşă ca *cealaltă* şi tot atât de periculoasă, din Hawai, să-i apuce gâtlejul şi să strângă până nu va mai simţi pe obrazul lui nici o urmă din răsufletul ei fierbinte.

Tot ce e din Hawai trebuie gâtuit!...

La înfăţişarea sălbatecă a lui Iran ameninţătoare, Olivia îşi veni în simţiri. Ce caută ea la uşa lui Xavier?... De ce nu-l lasă cu totul singurătăţii, mult mai prielnică lui decât iubirea ei? Nu-şi dă seama că pentru Xavier fata lui Pi e sortită să rămâe o fiinţă blestemată şi sinistră, din care curge numai dezastru şi moarte?...

Întrebă de inginerul Santio.

— În biroul de comandă al Oraşului. Ascensorul doi, la dreapta. Întâia cabină transversală.

Şi Iran închise uşa, după ce dete aceste lămuriri seci.

O recunoscuse?... De bună seamă că o recunoscuse!

Va spune oare lui Xavier că'n faţa uşii lui s'a oprit Olivia, fata preşedintelui, goală şi umilă ca o mariannă de rând?... O! De i-ar spune!... Xavier ar înţelege că Olivia nu l'a uitat, nu-l poate uita şi-l iartă pentru tot dezastrul pe care — pentru el, de grija şi dragul lui — l'a iscat ea. Numai femeia care iubeşte cu adevărat iartă omului iubit toate crimele ei.

Dar nu, Iran nu va spune nimic... El ştie că din Hawai pot veni numai nenorociri, ascunse uneori în câteva cuvinte sau nici atât, într'un surâs sau o privire.

După o tăcere şi schimnicie nouă, îndelungată în Hawai, Olivia gândi să ceară lui Whitt dreptul şi îngăduirea de a lucra în Marianna — nu era pe jumătate mariannă? — sau la groapa din Formoza, într'una din echipe. În Hawai înnăbuşea, pierea!...

Atunci a primit din partea lui Whitt rugămintea de a-i vorbi.

Inginerul i-a mărturisit deschis:

— Domnişoară Olivia, de ceeace m'am temut, n'am scăpat. E nevoe de o selecţie a oamenilor. Toţi vor să muncească la Formoza. Umblă între ei o spaimă că ar putea fi lăsaţi în oraşele submarine şi vor să fie cei dintâi în oraşul subpământean pe care-l construim.

— O! Whitt, şi eu care gândeam să mă'nscriu mâine într'o echipă... Nu mă mai primeşti?... Nu mai pot trăi aici, în umbra asta înfiorătoare şi rece, în muzica asta înşelătoare, care nu mai tace, nu mai tace!... Vreau să fac ceva, să mişc un bolovan de piatră, să mă zgârâie, să asud, să respir, să'mping, să muncesc mereu, din greu... Nu, nu mai rămân aici, nu vreau să mai aştept!... De ce o selecţie?... Să muncim toţi!... Oraşul Formoza se construeşte mi se pare pentru locuitorii tuturor oraşelor!...

— Desigur, domnişoară Olivia, şi am prevăzut chiar spaţiul pentru o populaţie triplă. Dar selecţia oamenilor destinaţi muncii la Formoza e absolut necesară. Altfel riscăm să nu mai rămâie în viaţă decât marianii. Ceilalţi, cu toate însuşirile intelectuale, mulţumită cărora au locuit în Ceylan, Cap Verde şi Hawai, pier după întâile zile de lucru. Nu avem dreptul să îngăduim o degenerare a omenirii. Cum să convoc congresul Oraşelor? Toţi vor vota împotriva propunerii mele... Hotărîrea aceasta trebue s'o iei dumneata. Eu o voi executa.

Olivia tăcea. După o clipă de gândire întrebă:

— N'am putea lumina din nou Oraşele?...

— Exclus.

— Nici măcar Hawai, sau Cap Verde sau Ceylan, să concentrăm viaţa într'un singur Oraş luminat?... Întunericul ne deprimă, inginer Whitt, ne asasinează! Trebue să ne dai lumină!... Trebue, înţelegi, inginer Whitt! Altfel înnebunim! Şi apoi ne ucidem!

Inginerul Whitt care nu se aştepta la această criză, îşi păstra liniştea şi răspunse:

— Nu mai putem lumina nici un oraş, Santio este împotriva oricărei risipe. Îmi cere mereu să suprim orice lumină. El e de părere că după stadiul penumbrei, oamenii vor putea foarte bine trăi şi în întunerec. Acumulatorii de rezervă au pierdut o treime din energie. Sau... încetăm construcţiile în Formoza. Ceiace e cu neputinţă.

Olivia întrebă speriată:

— Şi dumneata ai consimţit să se facă întunerec?... Aici în Hawai şi... pretutindeni?...

— Nu. N'am consimţit. În întunerec îmi dau seama că oamenii vor pierde şi ultima stăpânire de sine. Dar am elaborat un plan de retragere şi părăsire a Oraşelor.

— Înainte de construcţia Formozei?...

— Nu mai putem aştepta. Oamenii vor locui provizoriu în Marianna. În apropierea Formozei vor fi şi mai liniştiţi. Vom începe atunci şi selecţionarea — căci în Formoza nu va încape, desigur, populaţia întregii omeniri.

Olivia privi cu ochi mari în chipul serios, lucid şi hotărît al inginerului Whitt. Şopti:

— Inginer Whitt, îţi dai seama ce-mi propui?...

Whitt tăcu.

Citind însă în ochii Oliviei un plâns fără lacrimi şi o scăpărare de neîncredere ca o lamă de ascuţit trecută din întuneric în lumină şi iar în întunerec, zise cu blândeţe:

— Nu, domnişoară Olivia, eu nu propun asasinarea Omenirii. Aceastâ asasinare mi se propune mie, precum mi s'a propus de către Istorie să intrăm în adâncul Pământului. Cheamă în locul meu pe... (ar fi voit să pronunţe numele lui Xavier, dar se feri) pe altcineva, să procedeze altfel. Ca să putem construi Oraşul, Santio îmi semnalizează de opt zile, că mâine nu va mai arde în nici un oraş nici o watt electric. Am aşteptat până azi o minune — deşi nu cred în minuni. Azi

vin să-ți propun, domnișoară Olivia, ceeace nu se mai poate ocoli; Innecarea Orașelor și suprimarea în Marianna a oamenilor de prisos.

Olivia gândi cu glas tare:

— Cei de prisos sunt desigur mariannii...

— O! nu toți!... zise inginerul Whitt ridicând o mânuță albă, aproape străvezie și criminală. Marianni sunt deocamdată ce mai buni săpători. Hărnicia lor a devenit eroism. Mulți nu mai vor să intre în repauz și propun celor slabi din echipele următoare, să le ție locul. Câțiva mariani care lucrau la columne noui, unde se cere multă prevedere și oarecare experiență spre a menține stâlpi de pământ în picioare înainte de fortificarea cu beton, au refuzat să fie schimbați, pentru că nouii veniți erau ceylani albi — nepricepuți în lucrările de pământ. Și au lucrat fără întrerupere și fără hrană, două zile și două nopți, până au fost schimbați de câțiva marianni trimiși anume. Dar de'ndată ce lucrările de săpătură și fortificare a pereților și colonadelor se vor încheia, nu vor mai fi de nici un folos. N'avem nici un interes să păstrăm o mlădiță nedesăvârșită a Omenirei, rămășiță a erei terestre. In noua epocă a Istoriei, care începe cu ivirea orașului Formoza, vom intra cu cele două specii mai evoluate: omul din Hawai și cel mult din Ceylan...

Olivia ar fi voit să strige în fața inginerului Whitt toată groaza care-i mutila sufletul, să arate revolta conștiinței ei în fața acestei perfide crime, dar înțelese că ar fi fost în zadar. Logica lui Whitt va fi totdeauna mai puternică decât inima ei de fată... Plânse încet, cu lacrămi grele în gene, fără a-și acoperi fața, cu umerii mici, scuturați de durere și revoltă.

— Nu trebue să plângi, domnișoară Olivia pentru pierderea câtorva oameni din care biologia nu mai poate scoate nimic. Moartea e necesară; atât de mult încât atunci când nu se ivește dela sine suntem nevoiți s'o aducem cu sila și s'o punem la lucru. Dacă nu batem trupul, nu-l stoarcem și nu aruncăm gunoaele, pierim asfixiați de propria noastră viață. Practicăm asasinatul în noi înșine, domnișoară Olivia, în organele noastre, fiecare din noi, în măruntae prin surprimarea atâtor celule, în ovule prin eliminarea germenilor slabi, în creer prin uitarea ideilor anemice. Ne asasinăm în fiecare zi și pe cadavrul nostru reconstruim ființa proaspătă. Omenirea face de milioane de ani salvatoare crime împotriva ei — dece plângi?... E poate ultimul asasinat. Omul din Formoza va fi purificat de toate zgurele ancestrale; spirit pur, nu va mai avea nevoe, spre a trăi, de nici una din crimele materiei...

Dar Olivia plângea mai departe. Inima ei nu știa decât s'o doară.

Abia șopti:

— Stinge Orașele, Whitt. Inneacă-le. Eu de aici nu voi mai pleca niciodată... Dar nu, Whitt, nu omori! Nu vreau să omori pe nimeni!...

CAP. IX.
ULTIMUL CARNAVAL

Din schimmnicia lui, Xavier urmăria totuși revoluția Omenirii. Iran, mistuit de amărăciune, pândit de nebunie, cerceta în taină Orașele. Și la întoarcere destăinuia lui Xavier câte ascensoare mai circulă în Hawai, câte lumini mai ard în Cap Verde, câți oameni au mai rămas în Ceylan. In Formoza Iran nu voia să scoboare, cu toate întrebările și îndemnurile lui Xavier. Orașul subteran pe care oamenii îl săpau și construiau cu înfrigurare era pentru Iran o pedeapsă ne'ntreruptă. Se socotea vinovat de dezastrul ideii lui Xavier, care voise să zboare spre stele. Ca un barbar grosolan se lăsase ispitit de Sonia, muierea albă, poate unealta inginerului Whitt. Căci dacă tăcutul Xavier ar fi avut rachetele, Omenirea nu se mai afunda în pământ ci ar fi ridicat ochii spre cer, de unde au venit întâile scăpărări de viață.

Iran nu voia să știe ce fac oamenii în Formoza. De ce tot întreba inginerul Xavier?...

— Te vei duce, Iran!... Trebue să știm unde au ajuns... Santio mi-a vorbit lămurit. Dacă până'n Februarie oamenii nu s'au refugiat în Formoza, vor îngheța cu toți. Ape calde la ecuator nu vor mai fi niciodată. Du-te Iran!... Altă speranță decât în pământ nu mai e!...

Iran nu s'a dus.

Xavier, după crizele de neîncredere și spaimă care-l făceau să creadă că numai sforțările lui Whitt sunt raționale, într'adevăr menit să mântue lumea, cerceta din vechi obicei în toate nopțile cerul cu roiul lui de stele'n zbor. Era acelaș joc al minții lui, parcă fără nici un scop. Ajunsese să creadă că aeroplanul de aluminiu înțepenit la suprafață, pe ghiață, a fost numai o nălucire și deci arderea absurdă a rachetelor (cu voia sau nu a Oliviei) un dezastru închipuit... Cum ar fi putut muta întreaga Omenire într'o nouă Constelație? Ar fi fost rachetele îndestulătoare?... S'ar fi putut construi aeronave pentru patru. Orașe?... Poate ar fi fost nevoe, în cazul cel mai bun, de o selecționare a oamenilor meniți să populeze altă planetă. Și ceilalți?... Și pe ce criteriu s'ar fi făcut selecționarea, fără teamă de a nu distruge vre-un instinct, poate cel mai prețios și mai vital? In ceasul alegerii, el ar trebui să fie președintele unei comisii de asasini. Instinctul Oliviei a fost poate mai inteligent decât inteligența inginerului Xavier — și ce bine a făcut că a trimis pe Sonia să pue capăt acestui gând neomenesc și criminal de a părăsi Pământul. Fapta Oliviei dovedește că inteligența și intenția ei, sunt geniale.

Va ști vreodată inginerul Whitt că soarta dându-i pe Olivia, i-a hărăzit suprema femee a lumii?...

Whitt și Olivia — fiți fericiți!

O! Ce rău îi pare inginerului Xavier că nu se pricepe la muzică. Ar compune și cânta un marș nupțial cu acorduri de ciocane care zidesc un nou Oraș!

Whitt și Olivia — fiți fericiți!...

Inginerul Xavier, urcat pe o caricatură de avion la care va înhăma pe Iran și alți câțiva marianni, va deschide alaiul nupțial în galeria principală a orașului Formoza și striga: Ura! Ura! Ura!...

Whitt și Olivia — fiți fericiți!...

...Dar aceste batjocuri sub care inginerul Xavier își strivia inima, nu țineau mult. Il copleșea după aceia o tristețe fără margini. Și recunoscând că nici inteligența lui nu mai funcționa logic, se pomenea blestemând pe Olivia, care nu avea totuși față de el nici o îndatorire.

Olivia, Evă credincioasă!... N'ai vrut să'nșeli pe nimeni! Ai ținut să fi dreaptă și sigură!... Ai ațâțat pe inginerul Whitt să construiască orașul subpământean, dar ai iscodit și inima inginerul Xavier, să nu ațipească ci să se zbată și să caute o stea nouă pentru oameni!... De ce n'ai venit la Xavier să-i spui: „Oricine-ai fi, orice-ai face, eu pe tine te vreau. De-ai fi numai un crunt criminal, făptura omenească în care s'au stins toate luminile de pază la încrucișările și fruntariile rațiunii, iar din instincte au rămas numai cele care ucid și distrug — o, Xavier, eu Olivia ființa desăvârșită a lumii, și mama Omenirii viitoare, pe tine te doresc! Pune mâna ta pe grumazul meu plin și copt ca un fruct, lipește-ți buza de genele mele ca raze lungi de lună neagră și răcorește trupul tău lipindu-l de ghiața vie a cărnii mele curate".

Așa ar fi trebuit să vorbească Olivia, dacă ar fi iubit. Dar de unde să cunoască această desăvârșită fată sub-marină, marea nedreptate a iubirii care a rămas de-acum câteva milenii să 'nghețe sus, cu Pământul și Soarele lui? Nu, Olivia nu e nici absurdă nici pătimașă. Ea e logică și senină. Ea trebue să fie a lui Whitt.

A cercetat o vreme cu îndârjire să 'nțeleagă din ce anume s'a iscat crima Soniei. Cât ar fi fost de fericit inginerul Xavier dacă ar fi avut un semn cât de mic, dar neîndoelnic, că Olivia se temea să nu birue ideia sborului, când ea dorea într'ascuns pe Whitt cu ideia lui subterană. Dar Olivia n'a știut nimic de gândul Soniei, ba chiar în clipa când se făptuia crima Olivia acuza pe Xavier că zborul lui era numai o prefăcătorie. Dacă Olivia s'ar fi dovedit pătimașă și deci nedreaptă (chiar și împotriva lui Xavier, de dragul lui Whitt), o cu câtă furie ar fi încercat Xavier s'o zmulgă omului celuilalt. Cu sălbătăcie s'ar fi aruncat asupra ultimilor scântei de energie ale Omenirii, spre a crea viteza cu care să zmulgă în sus, fata cu sine, departe de Pământ, ei amândoi, spre o viață sau o moarte.

Da, inginerul Xavier n'a avut parte de această ațâțare monstruoasă. Deaceea el se joacă iar de-a stelele, într'o singurătate pe care nu îngădue s'o turbure nimeni. Iși face închipuiri: Ce s'ar fi întâmplat dacă ar fi zburat?... Unde s'ar fi oprit?....

Și în întunericul odăii cu hărți, degetul lui umbla încet printre constelațiile de fosfor. E alături de Pământ o mică planetă fără nume, numai la 9 milioane de kilometri. Poate e tot sub influența Soarelui stins, iar Sorii ceilalți răzbat până la suprafața ei. Păcat... 9 milioane chilometri nu era o depărtare prea mare.

Eros e la 20 de milioane kilometri, *Marte* la 56 și *Venus* la 40 de milioane... Stele moarte!... Ce'nseamnă mediocritatea asta?... Nu are curajul să se rupă cu desăvârșire de acest nefericit și pustiu sistem solar?... Alt sistem cu alt Soare!...

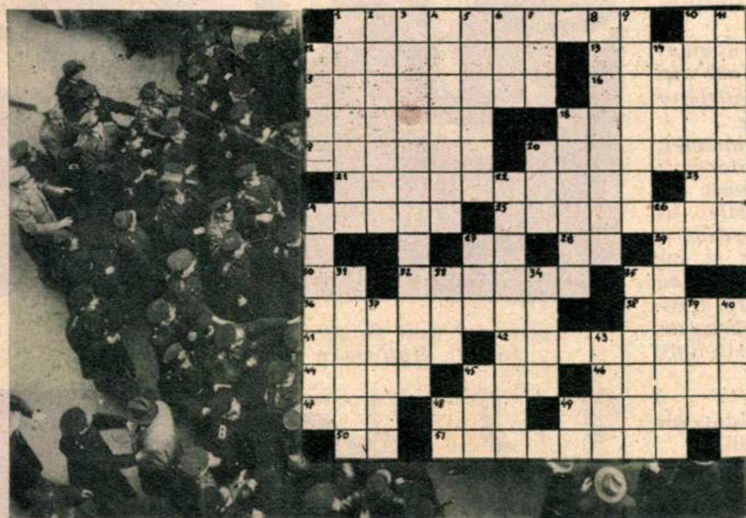
(Va urma)

Jocurile realităţii

Concursul nostru pe luna Decembrie

Problema III-a (Cuvinte încrucişate)

Forţa publică!...

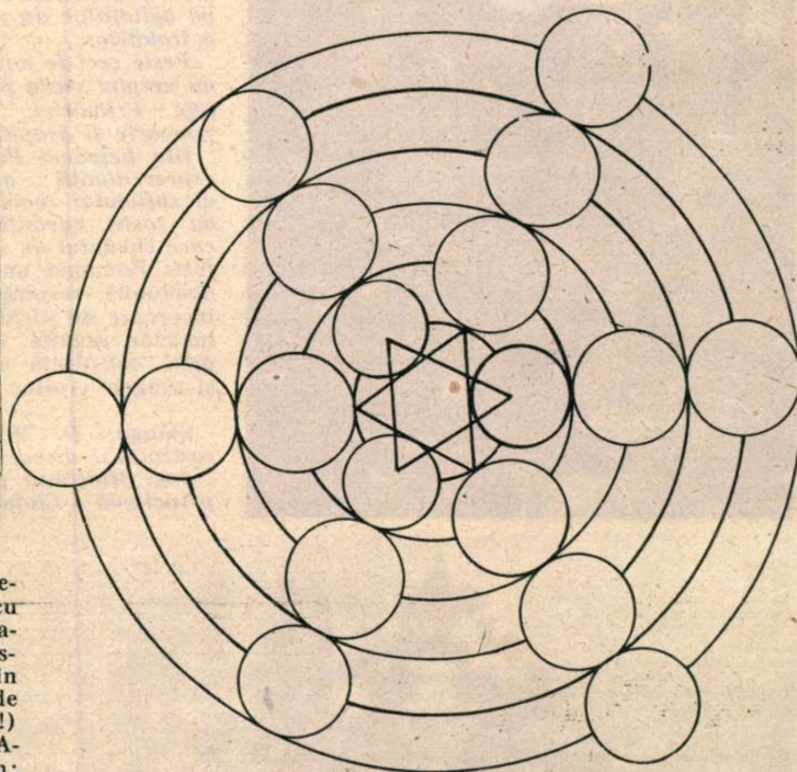

ORIZONTAL: 1) Acolo se bate *în lege! 10)* Subsemnatul; 12) Gardian (Mold.); 13) Buletin numerotat; 15) Acte domneşti; 16) A se răspândi o opiniune publică asupra cuiva; 17) Când te duce pela ele, se zice că te poartă de nas! 18) Lunetă neterminată; 19) Asemenea unei forme ce rămâne pe faţa celui... altoit! 20) Gabor este „porecla” sergentului! 21) Liberi; 23) Particulă negativă; 24) A şterpeli, a fura; 25) Făcut funcţionar (!) la prefectura poliţiei (od.); 27) Vârstă; 28) Pronume; 29) Instrumente de tortură, ajunse până în beciurile prefecturii! (aviz amatorilor!); 30) Pronume; 32) Funcţiunea unui subprefect (od.); 35) Doresc din inimă, pe care totuşi nu o au! 36) Găurită; 38) Adaos ce se poate vedea la motocicletele prefecturii! 41) Supliciu pentru criminali; 42) Sub-comisari de poliţie; 44) Varză fără căpăţână; 45) A ridica cu forţa; 46) Cu spume; 47) „Predat” în neregulă! 48) Rea...; 49) Pictor italian; 50) Pană, nu de pălărie! 51) Regele-sergent.

VERTICAL: 1) Sergenţi (pop.) 2) Strigăt ce răsună de prin beciurile poliţiei; 3) Aşa cum devine „afacerea”, odată intrat în funcţie bacşişul! 4) Zugravi prin biserici; 5) Plantă cu frunze ghimpoase; 6) A trăi, într'un mod „invers” decât omenirea! 7) Pe ea îşi îndeplineşte funcţiunea, sergentul francez! 8) Lipseau din post; 9) Fluierul gardistului (Mold.); 10) Ultima inovaţie introdusă de actualul şef al curcanilor (2 cuv.); 11) Gardist (fam.); 12) Cu toată porunca Dumnezeiască, totuşi în beciurile prefecturii se *ciopleşte!* 14) Formaţiune geologică, roasă puţin! 18) Tâmpe; 20) Trei dintr'o „poteră”! 24) Sergent de oraş (pop.); 26) Prepeliţă (Buc.); 27) Împreună cu pâinea, formează hrana arestaţilor! 31) Începutul unui discurs, neterminat!; 33) Plasă, în care cad „cei” de apă, nu de uscat! 34) Sexul slab... (la cai!) 35) Sub-prefecţi (od.); 37) Agent de poliţie; 39) Fără ton; 40) Sfântul ce se aplică pela poliţie! 43) Agent poliţienesc; 45) Pronume; 48) Insulă ce servea ca închisoare de stat; 49) Exprimă acuzativul la fiinţe.

SAMUEL MILLIS

Problema IV-a (Figura magică)

Puneţi în fiecare cerc câte un număr dela 4 până la 12 inclusiv, astfel ca suma cifrelor de pe fiecare latură (linie) să fie de 24. Deasemenea, unghiurile fiecărui triunghiu, adunate, vor da aceeaş sumă. În total, se va obţine de 8 ori numărul 24. Cifrele se pot repeta.

V. CIOTLOŞ

Noile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 305, 306, 307 şi 308, li se vor oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady“.

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul“.

BON Nr. 8
de participare la concursul muzical
„Realitatea Ilustrată“
„Columbia“
Păstraţi aceste bonuri şi trimiteţi-le împreună, la sfârşitul concursului

CUPON DE JOCURI
No. 306
Numele şi pronumele ....
....
Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul” S. A.

IMPOZANTA MANIFESTAŢIE DELA CLUJ
IMPOTRIVA REVIZUIRII TRATATELOR

Ziua de 1 Decembrie, aniversarea realipirii Ardealului, s'a serbat la Cluj cu o deosebită solemnitate, sub forma unei grandioase manifestații impotriva agitațiilor de revizuire a tratatelor.

Peste zeci de mii oameni au umplut vasta piață din fața Primăriei, purtând pancarte și drapele.

Din balconul Primăriei, reprezentanții autorizați ai sufletului românesc și-au rostit cuvântările, în care cuvântul de ordine a fost: România una și indisolubilă, respinge orice încercare de știrbire a actualelor granițe, câștigate prin conștiință națională și sângele eroilor.

Stânga: *D. Moldovanu rostindu-și discursul.*
Jos: *Mulțimea pe piața principală a Clujului.*

Episcopul unit Hossu rostindu-și cuvântarea.
Jos: D. Hațieganu vorbind poporului.

D. Teodor Mihaly, unul dintre „memorandiști" vorbind mulțimei.

Episcopul Ivan la microfon.

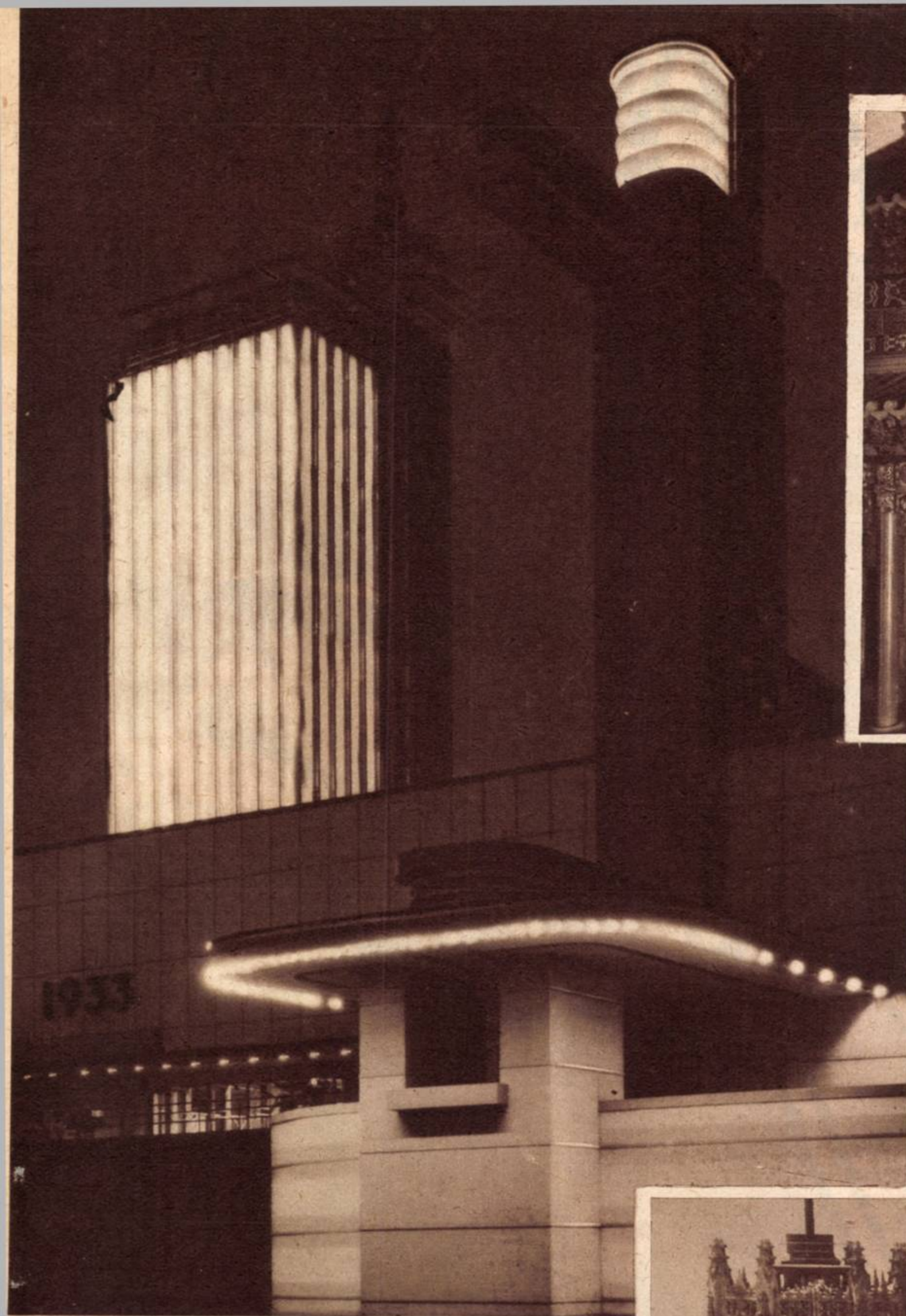
REALITATEA ilustrată

[redacted]

REGELE CAROL şi d. CONSTANTIN BRĂTIANU
la vânătoarea dela „Casa Verde"

(Foto-Berman-Realitatea)

vapoare, pacificuri, maşinile electrice, aeronavele, avioanele; farurile gigantice, transmiţătoarele de radio, garajele aşezate în construcţii de zeci de etaje; confortul locuinţelor moderne; toate aparatele complicate şi sensibile inventate de om; aici vizitatorii vor putea găsi expus tot progresul realizat în domeniul social.

Expoziţia va fi internaţională şi au fost invitate toate statele să participe la ea. Multe au răspuns invitaţiei şi în anul viitor, începând cu luna Iunie se vor prezenta la Chicago, alături de Statele-Unite, India şi China, Franţa şi Belgia, Australia şi Tunis şi alte multe ţări.

Din iniţiativa unui grup particular, România se pregăteşte să participe şi dânsa, pentru că expoziţia din Chicago va fi cel mai eficace mijloc de propagandă, oferind posibilitatea afirmării faţă de cinci zeci de milioane de oameni.

Domnul Streymans, directorul participărilor externe, arată cea mai mare bunăvoinţă grupului românesc, acordând toate înlesnirile posibile ca ţara noastră să nu li[ps]ească dela Chicago.

Fotografiile noastre înfăţişează, (dreapta jos) *o vedere din minunatul oraş care e Chicago, un oraş unde frumuseţea arhitectonică este mai aparentă şi a format obiect de grije pentru constructori mai mult decât în oricare alt oraş din America. Stilurile sunt foarte variate şi găsim reprezentate toate modelele din cea mai indepărtată antichitate, până la cele mai moderne.*

Dr. sus: *Pavilionul de aur din Jehall — cel mai sublim exemplar de arhitectură chinezească care există — şi care urmează să fie clădit la expoziţia „Un secol de progres", în 1933, la Chicago. Pavilionul e de marmură, format din peste 20.000 părţi care se îmbucă între ele, fără a se utiliza nici o lipitură şi nici un cui. Cel din Jehall a fost ridicat în anul 1767, spre a servi de locuinţă de vară, împăraţilor Mandchiui.*

St. sus: *Turnul dela expoziţia din Chicago care va fi luminat cu neon, apare scăldat într'o lumină misterioasă. Şi impresia care o produce este fascinantă.*

O OPERĂ MONUMENTALĂ LA CHICAGO

In 1933, oraşul Chicago va serba un secol de existenţă.

Intr'o sută de ani, în locul unde în 1833 nu erau decât câteva colibe de pescari, pe ţărmul lacului Michigan, s'a desvoltat unul dintre cele mai mari centre ale lumii (al treilea depe glob după Londra şi New-York) ca suprafaţă şi populaţie, s'au înălţat clădiri monumentale, s'au instalat fabrici uriaşe, s'au construit poduri gigantice.

Pentru aniversarea din 1933, un comitet de cetăţeni fruntaşi sub preşedinţia d-lui Dawes, vor să organizeze o expoziţie internaţională: oglinda progresului realizat de omenire în vreme de un secol.

Lucrările au început încă din anul trecut şi expoziţia promite să fie cea mai uriaşe operă ce s'a realizat vreodată. Spre a o situa in centrul oraşului, organizatorii expoziţiei au prelungit în apă, într'o adâncime de peste un kilometru malul lacului Michigan, şi pe locul unde altă dată se umbla cu barca, astăzi se undulează majestuos un bulevard lung de 5 klm. S'a calculat că peste 50 milioane de oameni vor vizita expoziţia din 1933 şi fiecare va găsi acolo sintetizat tot ce-a produs geniul uman în ultimul secol; progresul technic, maşinile uriaşe, mijloacele moderne de locomoţie,

Dr. AUREL ISAC...

de fiul lui: Emil Isac

Tatăl meu care eşti în Cer, să nu te superi că fiul tău care este pe pământ, îţi arată celor ce nu te-au cunoscut, faţa bătrâneţii tale cinstită cu muncă şi credinţă. Casa ta primitoare din Cluj, a fost pe vremuri, salonul celor care rebegeau de frigul puşcăriei cesaro-krăeşti, şi cu pâinea, sarea şi vinul tău, se întăreau, cei ce nu mai aveau credinţă în soarele românesc! O, erai atât de bun şi atât de iertător, şi în inima ta mare avea intrare plânsul celor obidiţi, avântul tău era încurajare pentru cei, ce stăteau în umbra spânzurătorilor, răpiţi dela ai lor, furaţi de bărbăţie, jupuiţi de „sentinţe", care nu apărau decât

arareori pe cei ce purtau pe buze cuvântul lui Traian... Tu erau deregător mare de dreptate, nu aveai decât condeiu în mână şi duh în vorbă... şi cinsteai pe cei tari şi mari de-atunci cu povara cunoştinţelor tale. Tu purtai în mâini lampa lui Aladin, dar cuvântul tău închidea furtună în îngustul lui statornic, şi de-aceia veneau la tine, ca la făcător de minuni, acei, care nu mai erau apăraţi de nimeni, ca părăsiţii nopţilor, ca blegii închisorilor, ca desmoşteniţii jugului domnesc... Neam din neamul boeresc, totuş, din sluga plecată „valahă" făceai „omul românesc", spaima jandarmului, noaptea de groază a celor ce închideau hora între pereţii umezi din Vaţ, Seghedin şi Cluj... Iată să vadă cei mulţi, care învârt foliante, cum era faţa ta, câtă seninătate bună spune şi chipul tău mort, pe care îl înviuă cuvântul meu cald de fiu, care poartă atâta durere pe umerii lui!... Aşa erai doctor Aurel Isac, care nu ai fost niciodată încărcat de medalii, n-ai avut în butoaele tale vinuri scumpe, nu ţi s'au adâncit în lada cu comori talanţi de aur — căci dela marele vistiernic al sorţii, tu n-ai cerut decât ce ţi se cuvine, şi ce-ai hărăzit, este omenia în cărămida casei tale, cinstea în acoperişul clădirei tale, pe care o locuim acum vremelnic urmaşii tăi. Biografie? Să-ţi înşir meritele tale, să-ţi aduc osanale uriaşei tale pofte de muncă, scrisului tău mucalit, care şi cu 85 de anii tăi a uimit pe cei ce ţi l-au cerut? Doar Ardealul de-alungul şi de-a latul, te cunoaşte prin binefacerile tale, doar atâtea mii de Români au fost apăraţi de tine, care nu erai decât „un simplu advocat din Cluj". Aşa-ţi spuneai şi atunci, când ţi s'au oferit înalte demnităţi, „advocat" ai vrut să rămâi şi atunci când în faţa Papei din Roma, Crai şi Împăraţi, duceai jalba Românilor tăi, erai omul celor năpăstuiţi... dar vorba ta era mai grea decât cheia închisorilor, scoteai din ţâţâni poarta Seghedinului, ca să scapi din obidire, umilire şi suferinţă pe martirii unui neam. Fireşte, în faţa ta nu era martir acela, care îşi încovoia spinarea... tu numai demnitatea o apărai... dar nu ai dat deslegare celor care mint... de-aceasta erai atât de preţuit pentru vorba ta rostită, celor care făceau spumă la gură, când auzeau sunetul de aur al limbei româneşti... Tată dragă, nu erai numai părintele meu, erai tatăl Ardealului chinuit — în faţa ta nu avea preţ decât cel ce era cinstit, cel ce era umilit de nedreptatea celor mari şi tari! Simt, că acum, când stai în faţa judecătorului de Sus, priveşti la mine cu supărare: de ce te evoc, când tu nu ai vrut să-ţi vorbească nimeni de meritele tale?... Cuvintele tale erau, când îmbrăţişai copiii tăi după muncă grea: *„mi-am făcut datoria de român"*. Şi ai văzut soarele românesc, eşind din nori, ai auzit sunetul lanţului căzut, ai putut simţi aerul proaspăt al unei noui lumi, şi tu, mare cărturar, în faţa căruia se năruia turnul de minciuni al tiranilor, mi-ai spus deatâtea ori: cu cât mai adevărată este o suferinţă, cu atât de greu o poţi stăpâni. Dar nu te-ai speriat de ascuţişul baionetei jandarmului cu pene de cocoş la chipiu... cum nu te-a înmuiat niciodată încercarea de-a te „desarma" ca priviri dulci de contese... în Clujul de odinioară, casa ta era asilul celor persecutaţi pentru frumuseţea graiului străbun... şi eu, fiul tău, îţi vorbesc ca oricare calic din Ardeal: Aurel Isac, tu ai apărat neamul românesc, căci ai fost savantul legilor trecătoare, ai distrus legende, ai atacat cu seninătate de patrician roman fortăreaţa de minciuni... şi te rog, să nu te superi, că arăt celor ce citesc această tiparniţă... faţa ta.

Descoperiţi-vă în faţa tatălui meu, căci era tatăl românismului din Ardeal!...

EMIL ISAC

FABRICA DE TITLURI

La intervale regulate apăreau în toate marile gazete ale Parisului următorul anunţ, „bine plasat, lângă text":

> TITLURI DE TOATE CATEGORIILE
>
> Persoanele de orice situaţie socială pe care le interesează titluri extraordinare, sunt rugate a-şi trimite lucrările la ziar sub „metodă sigură".

Acest anunţ atrăgător nu dădu greş niciodată. Într'adevăr, dorinţa de a poseda un titlu frumos, sonor, este mai aprigă decât cea mai dureroasă nevralgie. Să ne'nţelegem, nu e vorba aci de titluri de nobleţe sau de titluri de rentă, ci de titluri universitare, atât de căutate azi.

Vor fi ele bune, decoraţiile, dar vezi că nu servesc decât în ore solemne, când porţi fracul, pe când titlurile sunt un fel de vestmânt nobil, care te'mbracă zilnic şi care te măguleşte.

Titlurile sunt necesare pretutindeni şi nici măcar în Rusia sovietelor cetăţenii nu se pot dispensa de ele. Acolo, cel puţin există o inflaţie. Convingeţi-vă şi dv.: înaintea oricărui nume tronează titlul „tovarăşe" şi aceasta zi la zi. „Tovarăşe" 'n sus, „tovarăşe" 'n jos. Acesta trebue să fie un titlu foarte răspândit, în fostul imperiu moscovit.

Chiar atât de departe însă n'a ajuns Franţa încă. În ţara dreptutilor omului, fiecare-şi poartă dorinţele în buzunar. Unul ar vrea să fie „domnul arhitect", altul „domnul inginer", al treilea „domnul profesor". Medici sunt într'adevăr destui.

Chiar dacă acei cărora diferitele universităţi şi şcoli speciale le acordă cele mai variate titluri, habar n'au de ceeace se numeşte ştiinţă, ştiu totuş că pentru a obţinea diploma, trebuesc să prezinte o lucrare de specialitate în branşe în care vor să activeze, astfel că cererea de lucrări scrise, cuprinsă în anunţ, nu miră pe nimeni, ci apăru foarte justă.

...şi scriseră la adresa indicată, studenţi şi burghezi, deputaţi şi mecanici, economişti, vânzători comerciali şi funcţionari publici. Fiecare anunţ aducea minimum câte 500 de cereri, cărora li se răspundea prin următoarea circulară:

Stimate domn,

Am citit cu deosebită plăcere minunata dv. lucrare şi credem că ea va stârni interesul cercurilor interesante. În conformitate cu cererea dv. lucrarea a fost trimisă sub numele dv. facultăţii de specialitate din N.

Vă rugăm să fiţi asigurat că după trimiterea sumei de 1000 de franci, drept cheltueli, veţi primi titlul.

Din motive întemeiate, vă rugăm să binevoiţi a păstra cea mai perfectă discreţie.

În permanenţă la dispoziţia dv., vă salutăm.

Cu toată stima,

„N. EPPER & Co."

După trimiterea sumei, sosia a doua scrisoare, de data aceasta personală. După împrejurări, suna cam aşa:

Stimate domn,

Confirmăm cu mulţumire primirea sumei de 1000 (una mie) franci trimisă pentru disertaţia dv. medicală „Musca şi desvoltarea ei", căreia i-am dat pasionantul titlu „Cele 32 de poziţii ale muştei".

Dacă titlul lucrării era spre exemplu „Impenetrabilitatea materiei", firma Epper făcea din el „Vrei să treci cu capul prin zid?" Iar o lucrare intitulată: „Criza economică a prezentului" era schimbată în „Vremuri proaste".

Nici vorbă, firma avea fantazie şi idei. Apoi scrisoarea continua:

...suntem siguri că v'am satisfăcut complet prin senzaţionalul titlu pe care vi l-am dat. Dacă totuşi manuscrisul dv. nu va fi pe placul comisiunei examinatoare a facultăţii din N., cu tot titlul extraordinar pe care vi l-am dat, vina desigur că nu va fi a noastră. Noi am făcut tot ce ne-a stat în putinţă şi vă dorim cele mai bune rezultate, pentru viitoarele dv. studii. Cu rugămintea de a ne recomanda în mod discret şi altor cunoscuţi şi prieteni, vă salutăm.

Cu toată stima,

N. EPPER & Co."

Era într'adevăr o „metodă sigură".

După primele două milioane, N. Epper & Co., se retraseră din afaceri.

Vânătoarea regală dela Timişoara

La „Casa Verde", domeniul regal de lângă Timişoara şi la Socodor, lângă Arad, a avut loc o vânătoare la care au participat numeroşi invitaţi ai Suveranului, în frunte cu d. Constantin Brătianu.

Pentru prima dată, Marele Voevod Mihai a vânat efectiv, fiind singurul participant, care a doborît o vulpe.

Fotografii : I. Berman-Realitatea

Clişeele pe care le prezentăm în această pagină, reprezintă:

Dr. sus: *Regele Carol la pândă, în aşteptarea vânatului.* Mijloc st.: *O splendidă siluetă, fotografiată cu ocazia acestei vânători.* Dr. mijloc: *Voevodul Mihai la pândă, alături de d-nii Săulescu, inspector general al vânătorilor şi col. Grigorescu.* Stânga: *Regele Carol şi d. Constantin Brătianu, luând gustarea de dimineaţă, la Socodor, lângă Arad.*

UN PRUNC CARE-ŞI CÂŞTIGĂ EXISTENŢA

CAZUL s'a întâmplat la Marina di Pisa, acolo unde râul Arno se varsă în mare, într'o deltă întinsă. Furtuna bântuise câteva zile în şir, cu atâta putere, încât era imposibil cuiva să-şi părăsească odaia. Deaceea am fost cât se poate de mulţumit, când spre seară furtuna mai slăbi şi am putut să mai fac o mică plimbare în susul râului, după vechiul meu obiceiu. Oamenii stăteau în faţa uşilor şi jucau cărţi. In faţa cârciumei stătea urmărind mersul norilor, Camponi, cârciumarul cel gras. Când mă văzu, începu să-mi facă semne agitate. Imi spuse că în localul lui s'ar afla un cunoscut al meu, un „amico" a întrebat de mine.

— „A întrebat cineva de mine, aci, la Marina? Să vedem cine e".

Nu-mi venea să-mi cred ochilor. In faţa unei sticle cu vin şedea Giacomo, bătrânul vagabond de care mă despărţisem cu două luni înainte la Roma. Aşa dar îşi ţinuse cuvântul. Imi promisese să mă viziteze aci, în singurătatea mea.

Revederea a dat loc unui spectacol extraordinar. Ne-am căzut literalmente reciproc în braţe, ceeace a fost un indiciu pentru Camponi, să aducă vin proaspăt. Antrenul se ridică imediat, cârciumarul şi câţiva tineri, atraşi de revederea noastră prea înflăcărată poate, se aşezară la massa noastră, sticlele circulau şi eram veseli, cum puteam fi numai în apropierea lui Giacomo. Peste puţină vreme îi veni şi lui rândul să povestească una din aventurile lui.

— „Giacomo, băiatule, i-a povesteşte-ne ceva, să zicem ceva din copilăria ta. Ia spune, unde ai învăţat în definitiv toate şmecheriile cu care te strecori prin viaţă?"

— „Dela tatăl meu, Dumnezeu să-l aibe în paza lui. El a fost cel mai bun maestru al meu şi eu i-am moştenit absolut toate virtuţile. Dar aş putea să spun că încă prunc fiind, mi-am câştigat existenţa. Incă nici nu vorbiam şi nici în patru labe nu mă puteam ridica şi mi-am şi plătit întreţinerea".

— „Povesteşte, povesteşte".

Giacomo trase o înghiţitură zdravănă şi începu:

— „Tatăl meu, — îl chema Pedro, — locuia în Rapallo şi era cel mai sărac om din sat. El şi cu nevastă-sa, — mama mea, — trăiau din micile servicii pe care le făceau străinilor şi din munca câmpului. Dar cum erau tineri şi se iubeau, duceau cu ei prea multă greutate, povara sărăciei lor.

Grijile începură abia atunci când mama mea născu doi gemeni, pe mine şi pe sora mea Maria. Un copil ar fi fost deajuns. Şi ei căpătaseră doi dintr'odată... Cu ce era să-i crească?

Dar tata nu se descurajă. După câteva ceasuri de gândire îi veni o ideie extraordinară.

Se duse la primărie şi anunţă naşterea unui singur copil, a surorii mele, tăcând în ceeace privia existenţa mea şi aceasta din motive bine determinate.

A doua zi, după ce o iniţiase pe mama în planul lui, mă înveli cu grije într'o cămaşă. Dormiam şi fără să mai îmi dea răgaz de a-mi lua rămas bun dela mama, mă duse până în apropierea primăriei şi mă lăsă la un moment dat în mijlocul drumului. Apoi se ascunse după colţul unei case şi avu grije ca să nu mi se întâmple nimic rău.

Tata calculase foarte bine. După puţin timp se apropie de punctul unde eram plasat, voluminosul nostru primar, care observând curiosul pachet ce mă ascundea, începu să agite mâinile şi să strige din toate puterile „Madonna" când se văzu în faţa unui copilaş nou născut. O mulţime de oameni alergară la faţa locului. Plini de milă şi de grije mă ridicară din stradă, transportându-mă printre exclamaţii de dragoste pentru mine şi blesteme la adresa mamei denaturate, la primărie, sub directa supraveghere a capului satului.

Acolo mă depuseră într'o lădiţă de struguri şi mi se dădu să beau lapte, când deodată, plictisit probabil de schimbarea ce se făcuse în viaţa mea, am început să urlu ca un nebun.

Povestea copilului găsit se întinse cu iuţeala vântului prin tot satul şi cum mama adevărată nu trebuia să se prezinte cu nici un preţ, începură să caute o mamă adoptivă, care să îngrijească de bietul orfan, pe spezele comunei.

Atunci, tata, — care în timpul celor povestite se strecurase cu abilitate din strada în care fusesem găsit, — se duse la primar şi-l rugă să-i încredinţeze copilul lui şi nevesti-si, căci aceasta abia născuse o fetiţă şi cum îi era milă de „orfan" şi-ar lua obligaţia să-l crească alături de celălalt copil.

Primarul, bucuros de rezolvarea atât de rapidă a acestei chestiuni destul de delicate, predete tatălui meu copilul, aceasta contra unei pensii lunare de 100 de lire, care constituia o avere pentru sărmanii mei părinţi.

Astfel, m'am înapoiat în cea mai perfectă stare de sănătate la sânul mamei mele. Şi am crescut admirabil sub oblăduirea plătită de comună.

— „Per bacco! Povestea merită o sticlă de vin!" Strigă Camponi şi râse de i-se cutremură abdomenul voluminos. „Asta o dau eu, Giacomo".

...şi am golit sticla cu gânduri admirative la adresa răsposatului Pedro a cărui viclenie l-a scăpat de sărăcie.

r. f.

O VIZITĂ LA MANUFACTURA de TUTUN „Belvedere"

De câte ori, trecând spre cartierul Grand, vedeam aglomerația aceea de case și curți, orășelul acela în miniatură, desemnat sub popularul nume de „Regia", mă frământa gândul s'o cunosc „și pe dinăuntru", să văd în plina lumină și activitate a unei zile de lucru. Dar abia acum am avut ocazia s'o vizitez.

LA MANUFACTURĂ

La ora opt dimineața intram pe poartă. Afară de „cerberi", nu se vedea nici țipenie de om prin curte, lucru ce m'a făcut să cred că m'am dus prea de vreme; dar portarul pe care l-am întrebat, mi-a spus că d. director e prin fabrică și că s'a'nceput lucrul dela ora 7½.

M'am anunțat deci directorului Manufacturei, d. L. Râpeanu, — un om de-o amabilitate rară, — care, imediat, mi-a cerut să-l însoțesc în inspecția prin ateliere.

De cum am pătruns, ochii și toată atenția mi-au fost atrase de roiul de albine omenești care lucrau pe întrecute — într'o liniște neîntreruptă decât de huruiturile mașinilor. In halate albe, lucrătoarele, la prima vedere, îmi făcea impresia unor surori de caritate, rătăcite pe-acolo...

CUM SE PRELUCREAZA TUTUNURILE

Din explicațiile ce mi s'au dat, am putut să-mi fac o ideie precisă de felul cum sunt prelucrate tutunurile. Și, iată, în ordinea lor, operațiile la care sunt supuse:

Tutunul, care vine dela depozite în baloturi, e dus direct în atelierul de desfăcut și umezit, unde e desfăcut în păpuși, pus în lăzi și stropit cu puțină apă; aceasta pentru a-i da o oarecare umiditate (între 11 și 13 la sută) și a-l face astfel să nu se fărâme. După o zi sau chiar două, e dus în *atelierul de desfăcut păpușile*, unde, cu mâna ori cu mașina, e despărțit aproape foaie cu foaie, pentru a fi ușor la tăiat.

De-acolo e pus iar în lăzi, îmbrăcate pe dinăuntru cu tablă de zinc, și, dacă e nevoie, i se mai dă încă o stropire cu apă. După aceea, tutunul poate fi dat la tăiat.

TĂIATUL TUTUNULUI

Tutunurile după ce-au fost tăiate prin cel mai perfect utilaj, trec prin aparate de aspirat praful, care le debarasează de toate firicelele prea mici și de praful produs prin sfărâmarea foilor neîndestul de umezite. Se înțelege că, cu cât calitatea tutunului e mai fină, cu atât îngrijirea ce i se dă, e mai mare.

In acest atelier se taie zilnic circa 15.000 kgr. tutun, din care 9000 de kgr. pentru pachete și cutii și 6000 de kgr. pentru țigarete de toate calitățile.

Vederea generală a Manufacturei Belvedere

Atelierul de împachetat țigaretele cu mâna

Atelierul de împachetat tutunul cu mașinile

CUM SE FAC PACHETELE DE TUTUN

Dela tăiat, tutunul, pus tot în lăzi zincate (afară de cel de calitatea III-a, ordinară) e dus în *atelierul de împachetat*. Ce ușor și ce simplu e de făcut un pachet de tutun (dacă ai mașina specială!): deoparte, într'un coș ca de moară, se toarnă tutunul tăiat; de cealaltă parte, pe-o masă a mașinei, se prezintă automat hârtiile. Mașina smulge tutunul, îl presează puțin, apoi îl împinge pe hârtie, care tot automat, — după ce i s'a pus cărticica de foițe (numai la calitățile inferioare) e'nvârtit, strâns iar, lipit: pachetul e gata!

Tutunurile fine, aduse în atelierul respectiv, sunt, mai întâi, amestecate: 3—4 și chiar 10 feluri de tutun, tot de bună calitate dar cu parfumuri diferite, de proveniențe diferite, sunt puse la un loc și amestecate pentru aromatizare. Apoi, sunt date în lucru. Umplerea pachetelor acestea e întru câtva deosebită de a calităților inferioare, deoarece tutunul primește mai întâi o cămașă de hârtie cerată, — pentruca să nu i se evapore-ze aroma și nici să nu-și piardă umiditatea, — apoi împachetarea obicinuită, la care se mai adaogă lipitul etichetelor, — lucru ce se face cu mâna.

După aplicarea acestora, tutunurile sunt puse în niște cutii de lemn, lungi și înguste, apoi pe niște stelaje (rafturi) unde stau 24 de ore la uscat.

CUM SE FABRICĂ ȚIGARETELE

Fabricarea țigaretelor comportă mai multe operațiuni, care se fac în mai multe ateliere. In primul rând, vine *atelierul de confecționat tuburi*. Acolo, sunt niște mașini, unde, printr'un sistem special de roți și angrenaje, foița, care se află în fâșii, pusă pe bobine, trece, se strecoară, se îndoaie, e tăiată, ștampilată, lipită. Uitam cartonul. Acesta e pus și el pe o bobină, de unde vine pe un fus învârtitor care, tamponându-se cu tubul de foiță, introduce cartonul, îl taie, și-l lipește ori îl incrustează printr'o serie de înțepături, care se îmbină una într'alta.

De-aci tuburile puse în lăzi, sunt duse la *mașinile de umplut*. La acestea, tot ca la mașinile de împachetat tutunurile, există un coș în care se toarnă tutunul tăiat, care, apoi, e tras puțin câte puțin de niște lopățele și împins prin niște șanțulețe în tuburile care doar asta așteaptă.

Dar sunt și mașini care nu întrebuințează tuburi, ci fac ele înseși toate operațiile. Acestea fabrică țigaretele fără carton. O astfel de mașină poate lucra 280.000 de țigarete superioare iar mai inferioare (Naționale, de ex.) până la 360.000 pe zi.

După 24 de ore, cadrele în

care ţigaretele au fost puse la uscat, sunt duse în *atelierele de impachetat* (sunt câteva, după calităţi). Ţigaretele inferioare se împachetează în mod automat: pe trei jghiaburi dreptunghiulare şi paralele se pun ţigaretele; maşina electrică uruie, le atrage din câteşitrele părţile deodată şi le întinde pe un sistem de lanţuri cu „distanţe numărătoare" (din 10 în 10), care sunt împinse spre maşina de făcut pachetelele şi care i le prezintă gata. Nu-i rămâne decât să mai împingă puţin — şi să dea pachetul deoparte.

Cu cele fine e însă ceva mai multă bătaie de cap. Acestea, după ce-au fost aduse dela uscat, sunt „controlate", adică cercetate şi descotorosite de acelea care au vreun defect de fabricaţie: prea îndesate, prea goale, cu foiţa pleznită, cu cartonul ieşit, murdare, etc. Un prim control. Al doilea, e la umplerea pachetelor, — lucru ce se face tot cu mâna.

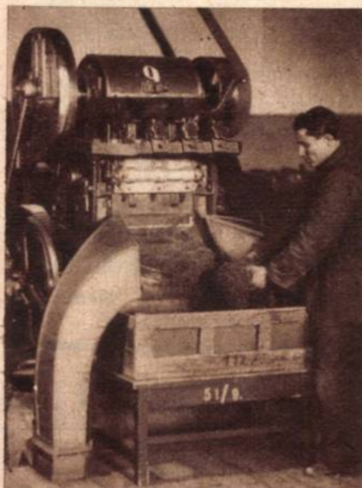
Insfârşit, sunt făcute pachete mari, etichetate, li se aplică stampila de control — exact ca aceea de care am vorbit la tutunuri — şi putem spune că sunt gata de dat la debitanţi.

Ţigaretele ce se fabrică la Manufactura de tutun Belvedere ating cifra de 5.500.000 pe zi. Calităţile: *Specialitate, R. M. S. Regale, C. D. Regale, R. M. S. intime, Mihai*, etc. ca şi tutunurile *Regal, Lux* şi *Cal. I*, sunt produse care întrec în parfum, fineţă a firului şi gust pe cele străine, îngrozitor de scumpe. Ele fac fala industriei noastre naţionale.

Dar trebuie să spun ceva şi despre alt produs al Manufacturei, mai puţin — ca să nu zic: complectamente — necunoscut de marea massă a consumatorilor: leşia de tutun.

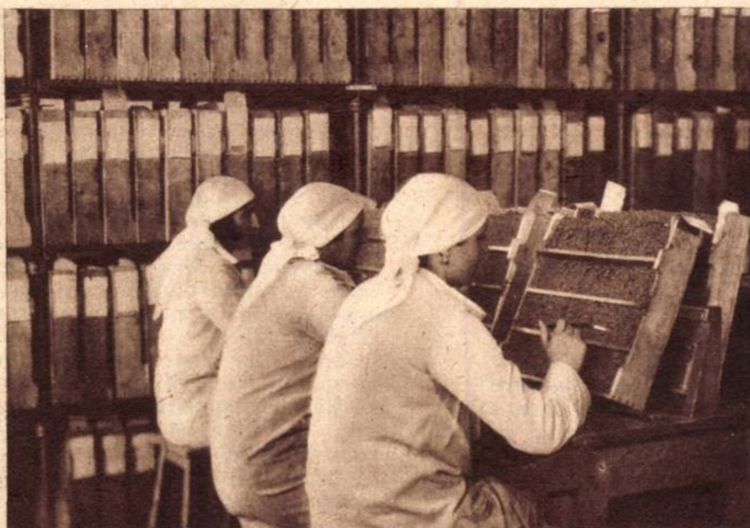
FABRICAREA LEŞIEI DE TUTUN

Resturile de tutun, ce nu mai pot fi altfel întrebuinţate, sunt duse la atelierul unde se fabrică *extractul* sau *leşia de tutun*. Aceasta se scoate în două cali-

Una din maşinile moderne de tăiat tutun

tăţi: *leşie insecticidă* şi *leşie pentru vite* — şi se face astfel: Intr'un cazan ca de etuvă, pe jumătate umplut cu apă şi fiert bine, se pune tutun până ce se umple de tot. Se închide ermetic, se fierbe încă două ore, apoi începe să se scurgă leşia care, prin nişte canale, trece la două aparate speciale care o concentrează şi-i dau gradul dorit de nicotină. De-acolo merge în nişte rezervoare unde i se adaogă

Picajul sau controlul ţigareteor

1% acid carbonic — şi însfârşit, fiind bună de întrebuinţat, e pusă în bidoane de câte două kilograme.

OPERE CULTURALE ŞI DE ASISTENŢA SOCIALĂ

Manufactura de tutun Belvedere e singura instituţie din ţara noastră, care a'nţeles să facă enorme sacrificii băneşti pentru ridicarea socială şi intelectuală a personalului (peste 2000 de lucrători şi funcţionari!) ce întrebuinţează. Astfel, a înfiinţat o *bibliotecă* cu aproximativ 4000 de volume; *o cassă de economii şi imprumutri*, cu depuneri de peste 16 milioane lei; *o cooperativă de consum a lucrătorilor; o sală de mese*, care serveşte şi la întruniri, comunicări şi conferinţe; *o seră de flori, un teren de tennis; un stabiliment de băi*, gratuite şi obligatorii; *un serviciu medical* cât se poate de bine organizat *o creşă* (leagăn pentru sugaci); *o grădiniţă de copii*, unde sunt prezenţi, în fiece zi, dela 60 la 70 de copii, cari primesc uniforma, îngrijirea şi întreţinerea gratuite. Insfârşit, o *capelă*, o bisericuţă cu toate cele necesare serviciului religios, înfiinţată la 1928 şi deservită de preotul-paroh Petre Şerpe.

Cu aceasta mi-am terminat vizita la Manufactura de tutun. La ora 11½, mulţumindu-i cum se cuvenia, m'am despărţit de simpaticul ei director. DETESTE

F R A U D A

(Scena reprezintă cabinetul unui avocat. Birou, dulap de acte, maşină de scris, telefon).

— Vă salut cu respect, domnule avocat. Numele meu e Marinescu.

— Avocat Clanţani, îmi pare bine.

— Mie nu. Mi s'a întâmplat ceva îngrozitor.

— Sunt gata să-ţi reprezint interesele.

— Dar nici nu ştiţi încă despre ce e vorba.

— Crimă?

— Mă rog, mă rog!!! Eu n'aş putea să fac rău nici unei muşte.

— Tâlhărie?

— Vai de mine...

— Furt?

— Foc, foc...

— Foc? Aşa dar, vre-o chestie cu o poliţă de asigurare?

— N'am strigat foc pentru că ar fi vorba de aşa ceva, ci pentru că v'aţi apropiat de cazul meu. Nu cunoaşteţi jocul cu focul şi apa?

— Nu-mi da te rog spre deslegare jocuri de cuvinte încrucişate.

— Mă numesc Ion Marinescu şi sunt casier la Banca Popovici.

— Va să zică pe scurt: fraudă. Cât ai şterpelit?

— Patru sute de mii de lei.

— Ce te-a făcut să te atingi de bani străini?

— Afacerea a început cu un pocker la club, la care am pierdut 50.000 lei şi la care am mai rămas dator unui individ 20.000 lei. Măgarul n'a vrut să mă aştepte şi m'a ameninţat că dacă'n 24 de ore nu-i dau banii, îmi face un scandal monstru. In ziua următoare am luat din cassă 20.000 lei.

— Şi ce-ai făcut cu restul, până la patru sute de mii?

— Când joci la curse şi la club şi mai ai şi ghinion pe deasupra, înţelegi....

— Ceva femei?

— Din când în când. Femeile şi ghinionul la joc...

— Aşadar vrei să preiau apărarea d-tale. Ai cu ce plăti?

— Deocamdată nu.

— Banca Popovici a depus plângerea ?

— Incă nu.

— Ce-a spus şeful d-tale, când a descoperit manipulaţia?

— Dar vă rog, deocamdată încă n'a descoperit nimic!

— Cum, nu te-a prins încă? Atunci ce vrei dela mine?

— Doar n'am s'aştept până vor ieşi toate la lumină! Am venit numai ca să vă rog. domnule avocat, să mă apăraţi, în când afacerea o ieşi prost.

— Eşti foarte prevăzător, domnule Marinescu... Şi când crezi că se va face lumină?

— La controlul cassei.

— Când are loc revizuirea?

— Nu se ştie încă. Acum zece minute încă nu era vorba de ea.

— De unde şti d-ta ce s'a petrecut cu zece minute înainte, în biroul d-tale?

— Viu direct de-acolo. Birourile băncii Popovici sunt foarte aproape de aci. Al douilea colţ pe dreapta. Colegilor mei le-am spus că mă duc pentru un sfert de oră până la un medic. Cassa am încuiat-o.

— Mare pungaş... *(îi vine o idee subită)*. Câţi bani sunt acum în cassă?

— Oricâţi. domnule avocat!

— Aleargă cât poţi mai repede şi la bancă şi adu-mi o jumătate de milion de lei... Restul nu te priveşte!

Apropos... Cine este şeful principal al casei?

— D. Vasile Popovici, proprietarul băncii.

— Acum este la bancă?

— Nu, acasă.

— Cu atât mai bine. Du-te repede şi înapoiază-te cu jumătatea de milion. De altceva să nu te mai îngrijeşti.

— Vin imediat. *(Iese)*.

(Avocatul trece la telefon, caută în carte şi cere un număr)

— Allo... allo... locuinţa d-lui Vasile Popovici? D. Popovici personal? Aci avocatul Clanţani. Aş dori să vă vorbesc intr'o chestiune foarte importantă. Cunoaşteţi desigur pe d. Ion Marinescu. Care ? Da, da, casierul băncii dv... Sunt de foarte mulţi ani un bun prieten al familiei sale. Rudele lui au venit azi după amiază la mine... E vorba de următoarele. Marinescu a mărturisit unchiului şi mătuşei sale, aseară, că ar fi defraudat ceva bani... Cum? Ce? Nu vă simţiţi bine?... După cum vă spuneam, rudele au fost foarte afectate de mărturisirea nepotului lor. Cum aţi spus? Cât a defraudat? Unde se găseşte aparatul dv. telefonic, scumpe d-le Popovici? Nu, nu, întreb pentru că vreau să ştiu dacă staţi în picioare, sau şedeţi. E cineva în apropierea dv., sau sunteţi singur în cameră? Prin urmare, şedeţi şi nu sunteţi singur, nu-i aşa? Atunci vă pot comunica suma. E vorba de... nouăsute de mii de lei. Atât a şterpelit Marinescu. Desigur, desigur, are remuşcări... Deaceea vă spuneam, scandalul e gata şi numele acestei strălucite familii va fi târît în noroiu... Mi s'a cerut să fac eu denunţul, natural în mod discret, dar eu am propus familiei ca mai bine să ajungă la un compromis cu dv... Dacă familia v'ar putea despăgubi întrucâtva? Le-am propus să vă restitue o jumătate din suma defraudată, adică patru sute cincizeci mii lei şi Banca Popovici să renunţe în consecinţă la denunţ. Pot să anunţ deci familia, că dacă acopere jumătate din pagubă, veţi renunţa să mai încunoştinţaţi autorităţile de cazul petrecut? Da? Vă mulţumesc foarte mult. In momentul în care voiu fi în posesiunea sumei, vă voiu chema din nou la telefon *(depune receptorul)*. Pfui!!!

— Domnule avocat, aci aveţi jumătatea de milion pe care aţi cerut-o. Dar trebue să mărturisesc că la banca asta e o harababură cum rar s'a mai văzut! Dar spuneţi-mi, vă rog, ce aveţi de gând să faceţi. N'aş vrea să fiu închis. *(Predă avocatului bancnotele)*.

— Una, două, trei, patru... *(numără până la patru sute cincizeci de bilete de câte o mie, pe care le încuie într'o servietă. iar restul de cincizeci de mii, le încuie în cassă)*. Vei vedea îndată *(telefonează)*. Allo, domnul Popovoci? Aci avocatul Clanţani. Chiar în momentul în care am închis telefonul, a sosit la mine unchiul lui Marinescu, aducându-mi banii. Prin urmare familia vă despăgubeşte cu jumătate din cele nouă sute de mii de lei defraudaţi, iar banca nu va depune nici o plângere... Aşa dar, ne-am înţeles... Vă mulţumesc, vă mulţumesc foarte mult... Banii vă stau la dispoziţie în biroul meu...

— Ei bine, vă mărturisesc că sunt încântat de modul cum aţi rezolvat cazul meu. Vă mulţumesc foarte mult domnule avocat, că m'aţi scăpat de puşcărie... Şi acum, ce facem cu cei 50 mii lei cari au mai rămas ?

— Acesta-i onorariul meu. Te rog să-mi faci şi altădată plăcerea de a apela la serviciile mele...

— Şi uite cine mă face pe mine de pungaş..

Localizare din englezeşte de L. M.

Un echilibrist vienez se produce la Timişoara, pe sârmă, în stradă, la 30 de metri înălţime, pentru fondul şomerilor.

DÂMBOVIȚA, APA MORȚII

Dela SENAT până la HALĂ

V

SĂ fie oare numai o coincidență, că atât Palatul de Justiție, cât și Consiliul de răsboi, se află în apropierea apelor negre, ale Dâmboviței?... S'ar părea că această apă a atras pe malurile ei, cele mai severe sau groaznice instituțiuni.
Câte afaceri oribile, câte condamnări, câte asasinate, n'au fost disecate în Palatul Justiției și la Consiliul de războiu?

Justiția!...
Cineva spunea că nu s'ar putea reconstitui mai târziu epoca noastră, dacă viitorul istoric nu ar ținea seamă de analele proceselor celebre.
Cel puțin pentru România, acest adevăr este de netăgăduit. Moro-Giafferi ar găsi, după atâtea procese senzaționale pledate în Franța, în analele noastre judiciare, procese demne de interesul său. Găetan, Fălcoianu, Stravolca... Procese care oglindesc o societate și o epocă...

Nu suntem însă o țară privilegiată în materie de procese senzaționale. Aiurea a existat o otrăvitoare, care fiind fermieră la un spital, a ucis prin arsenic zeci de bolnavi, ca să experimenteze ce doză trebue să dea, zilnic sporită, soțului său, pentruca acesta să moară fără ca evenimentul să dea loc la bănueli.
O femee, ca să se răsbune pe un bărbat, otrăvi bomboanele dintr'o cofetărie, ucigând astfel sute de persoane, în speranța că va cumpăra din acele bomboane și bărbatul pe care-l ura.
In Cehoslovacia s'a judecat de curând, procesul țiganilor canibali, iar la Viena procesul tânărului care și-a ucis părinții, din detracare... Indată după crimă, ceru să mănânce...
Apoi Landru, Vampirul din Düseldorf, și atâți sadici ucigași...

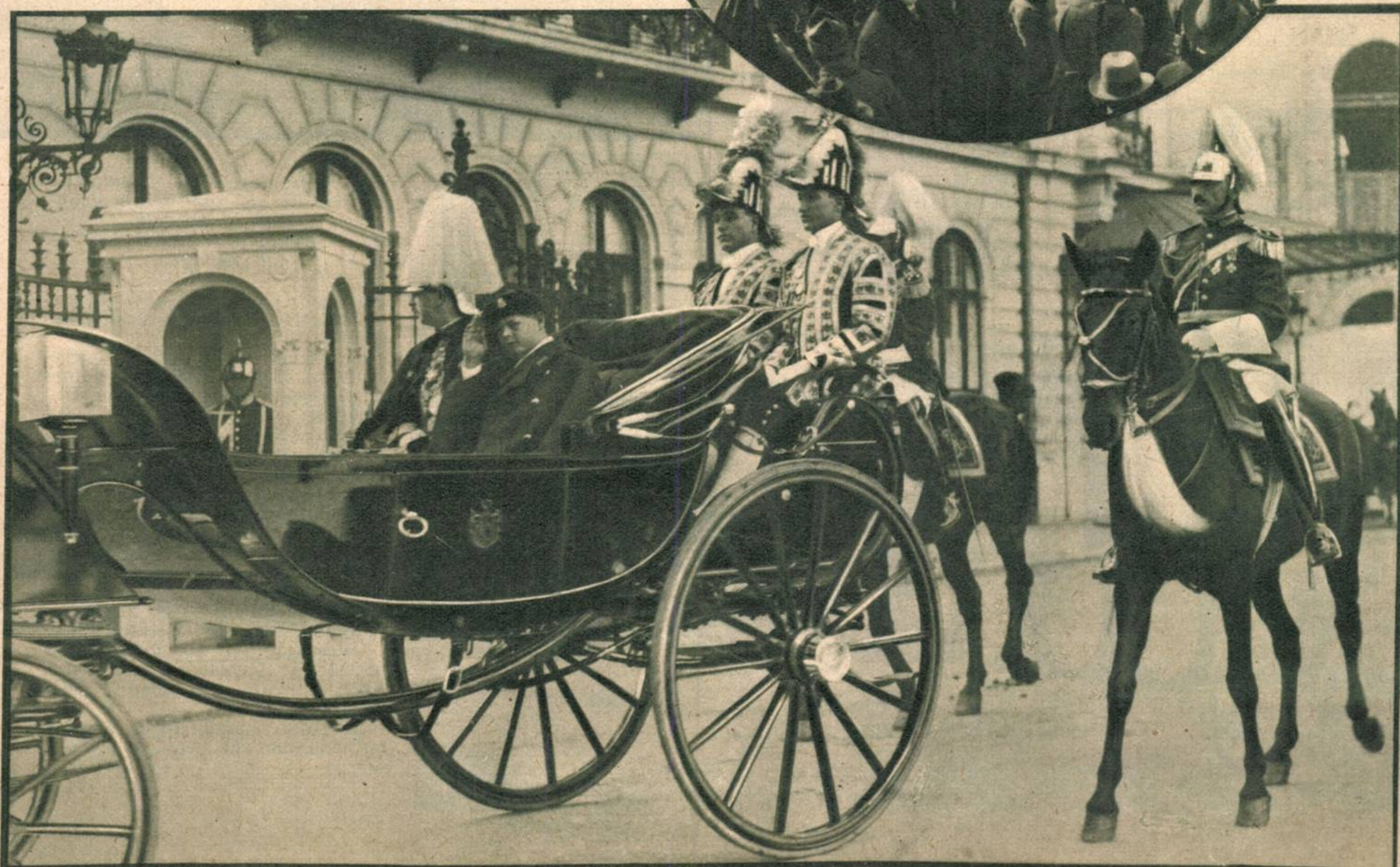
Nimic nu zugrăvește mai bine moravurile, decât cronica juridică. Vedeți la noi: procese de fraude, falimente, excrocherii. Procesul Monitorului Oficial, a fost o culme de concretizare a moravurilor societății noastre de azi, așa cum procesul lui Găetan înfățișa celălalt revers al medaliei; frauda de o parte, desfrâul de alta.

Au fost deasemeni, după război, o serie de procese politice, care înfățișară alt aspect al vieții noastre sociale...

Găetan... Un simbol...
Ascultați-l pe Găetan răspunzând la interogatoriu: e licențiat în drept, nu s'a prezentat la mobilizare, dar a fost achitat, a „făcut comerț", a jucat cărți, o doamnă din înalta societate îl întreținea cu bani!
Un licențiat dezertor, fără meserie, un cartofor, întreținut de femei...
Dar câți ca el nu sunt în societatea de azi! Și contra acestor

Jos: *Regele și Voevodul Mihai, în drum spre Patriarhie;* dr.: *„Duba" ieșind dela Consiliul de răsboi.*

găetani, nu se poate lua nici o măsură, decât când ajung la crimă. Ei mişună printre noi, îi întâlnim zilnic pe Calea Victoriei şi prin saloane şi totuş, nimeni nu-i trage la răspundere din ce trăesc, cu ce intrigi îşi ocupă timpul, ce planuri de canalii urzesc, — nimeni nu le pune mâna 'n gât, ca să apere societatea de aceşti bandiţi parfumaţi...

Dar procesele Consiliilor de războiu, sub starea de asediu?

In Siam, cocoşii cari se vor bate, sunt scoşi din teci de piele, ca armele; la vestiar, un avocat işi depune mantaua de piele roşie, primul comisar regal dolmanul îmblănit.

Altă deosebire: aci nu s'a pariat... Pronosticurile sunt absente.

Intră Consiliul. Drepţi!

Ce stranii mărturisiri vom mai auzi? Fiecare ne simţim atenţia în forma unui vast semn de întrebare, aşa cum îşi face uneori coada Felix, cotoiul dela cinema.

Bunul preşedinte deschide şedinţa. Rampa e iluminată.

Publicul, avid de spectacol, ar vrea să vadă un negru gol, dar cu joben, care vânează peşti cu o săgeată legată cu sfoară.

Sala, cu ferestrele în fund, jumătate este luminată puternic de becuri electrice, jumătate se află în umbră, ca un coktail *sol-y-sombra* — „soare şi umbră" — format jumătate din lichid blond şi restul din lichid brun.

Dimineaţa, netedă şi lucie ca o unghie manicurată, se opreşte la geamuri; în sala sumbră, cu pereţii jumătate negri, jumătate albi, figurile avocaţilor din banca întâia, iluminate în ziua difuză de reflexe electrice, capătă aspecte galbene de panopticum.

Un avocat gras, graţios ca un elefant care trece cu paşi laterali de charleston peste trupul unui cal culcat în arenă, ocoleşte cu tact dificultăţile şi pare un rezervor de argumente, aşa cum cimpoiul, dela care a împrumutat rotunjimile şi unele modulaţiuni vocale, este rezerva de muzică.

O trompetă... Spectrul Jilavei...

Vă amintiţi de procesul Manoilescu?

Rechizitoriu. Stentor bariton, trompeta judecăţii din urmă, marţială alarmă pentru apărarea Patriei în grea cumpănă. Legea aspră a salvării Ţării, cerea strivirea conspiratorului. Un pumn de fier, dictatorial, se abate pe pupitrul stentorului bariton...

D. Manoilescu, docil, cu priviri visătoare în trecut, şopteşte la urechea unui ziarist:

— Am crezut şi eu odinioară în necesitatea durităţii de dreapta. Ce necesară ar fi o destindere! Alegeri libere! Cred că un guvern ieşit din alegeri libere, s'ar putea menţinea patru ani!... Suntem copţi pentru votul universal...

Preşedintelui, — tip de militar rigid, care plictisit de atâtea digresiuni subversive ale apărării, întrebase „ce tot e aia" partide de dreapta şi de stânga, — cineva îi răspunde în surdină:

— Partide de dreapta şi de stânga 'mprejur!...

Aproape în fiecare an se votează o nouă lege a accelerării judecăţilor.

Zilele trecute s'a terminat un proces, care a durat vre-o 70 de ani. Incepuse sub Vodă-Cuza, — un conflict între Stat şi un grup de săteni.

Se pune însă întrebarea: nu e mai bine, ca acei ce au moştenitori, să se lase păgubaşi şi să renunţe la gândul de a intenta proces cuiva?

Şi apoi, azi Dreptul a luat prea mult locul Dreptăţii. In locul judecăţii simple, umane şi fireşti, justiţia te chinueşte câte 70 de ani, — adică nu numai pe tine, dar şi pe urmaşi!

Dar la acele procese politice, în care deliberările sunt dese şi de lungă durată?... Au fost întreruperi de şedinţă, când judecătorii s'au retras o oră şi jumătate în misterul camerei de deliberare. La Opera din Bangcock antractele se petrec mai simplu: maşiniştii intră pe scenă fără ca acţiunea să se întrerupă...

CORTEGIUL REGAL

Dar să părăsim aceste viziuni sumbre, sugerate de sălile reci de şedinţe, ale palatului de justiţie, şi să ne continuăm flanarea

Sus: *Aripa dosnică a palatului de justiţie. Pe aci sunt aduşi delicvenţii la judecată.*
Stg.: *Cârciumile se întind de-alungul cheiului...*

dealungul cheiurilor apei negre.

Câte cortegii regale a văzut Dâmboviţa!...

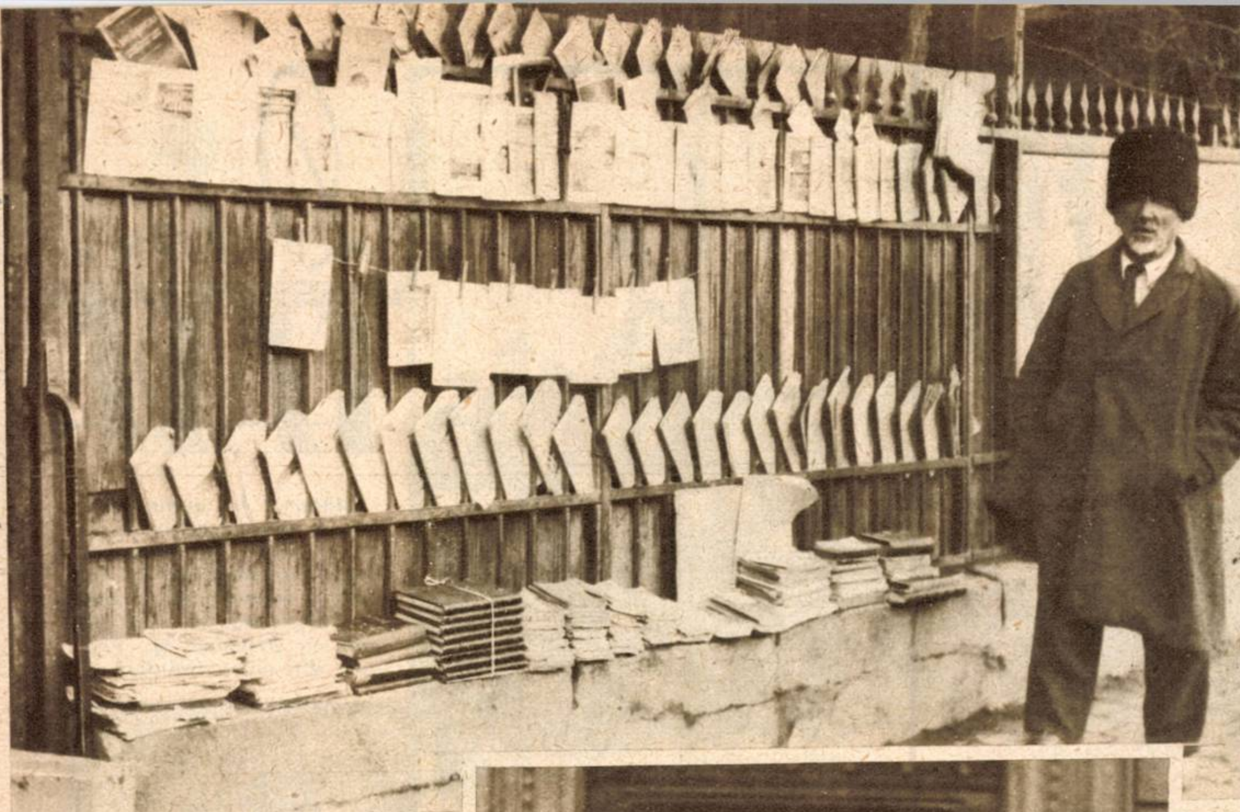
La fiecare deschidere a parlamentului, Dâmboviţa asistă la trecerea regelui spre Adunarea Deputaţilor.

Nu departe de podul pe unde regele trece Dâmboviţa, se află podul Şerban Vodă, pe unde trecea odinioară drumul Giurgiului şi al Constantinopolului. Pe acolo intrau în Bucureşti trimişii Porţii, podul Şerban Vodă a văzut deci multe alaiuri domneşti şi multe ceremonii.

Azi, regele unei ţări libere, se îndreaptă spre parlamentul liber.

Calea Victoriei şi-a întins iară preşul de sărbătoare, ţesut din fire de nisip, dela palatul regal până la patriarhie.

La palat, împietriţi în micile lor mausolee de beton, cele trei

Sus: *Un anticar „sui generis" pe cheiul Dâmboviţei.*

santinele în albastru de Prusia, par trei soldaţi de plumb în trei cutii.

In curtea palatului, caii escortei se frământă pe loc, din copite lustruite şi crupe cu reflexe. Garda e afară; trompete dau „onorul la Rege", şi ecourile alamelor se sparg în faţada Fundaţiei Carol.

Un fluerat lung, pleacă, din sergent în sergent, ca o ştafetă sonoră, în fruntea cortegiului, şi ajunge în deal, la patriarhie, când cortegiul nici nu a eşit încă din curtea palatului.

Aliniaţi după lanţuri, trecătorii s'au oprit şi aşteaptă trecerea Suveranului.

Mai întâi, trece însă motocicleta cu ataş a „Circulaţiei", cu doui poliţişti — imagine rapidă ca de film american.

In picioare, într'o trăsură de lac, spilcuită ca un cap cosmeticat cu gomina argentină, prefectul poliţiei în civil, cu mustăţile decorative şi joben.

Apoi, într'un trap scurt, ca la o paradă imperială din Viena filmelor sonore, escorta; găturile cailor, savant arcuite... Coifuri cu coame albe.

Trece regele!!

Escorta cu pieptare de nikel, roibi de mărci super-luxoase, automobile pur-sânge, de rasă...

Cenuşie, pe cerul torid se profilează cupola de plumb şi sticlă a Camerei, cu vulturul în vârf, ca un, imens coif dintr'o wagneriană viziune de legendar cavalerism...

Cei dintâi cari au sosit la Cameră, — după valul de căldură şi valul de cucoane, — au fost tinerii aleşi pentru prima oară deputaţi, în aşteptarea nerăbdătoare a debutului. Portarul cu eghileţi de trei kilograme, îi priveşte superior.

Nu mai puţin zeloşi la datorie, se arată ministeriabilii, în speranţa că vor fi distinşi pentru viitoarea formaţiune, sub preşedinţieenigmă.

Pe scara Adunării, sub colonada de templu antic, caleidoscop de uniforme colorate, fracuri ţepene. mari cordoane albastre şi stele de aur pe albul de carte de vizită al plastroanelor, bicornuri napoleoniene pe capete de diplomaţi, dolmane, cler negru, iţari, reflexe de jobene...

Vin mereu deputaţi şi senatori, figuri noui sau de vechi parlamentari: rezultatul concret atât de comentat, al alegerilor, adică al acelor operaţiuni prin care cetăţenii liberi îşi aleg stăpânii....

Fragmente de fraze politice, cioburi de program, flutură prin aer:

— ...în două cuvinte, deviza noastră este: reforme şi statuquo...

— Ei, tot n'a primit Maniu?...

— Mă strâng pantofii ăştia de lac!...

Cortegiul regal se apropie solemn, impunător...

Intre cucoane:

— Să vezi ce bine-i stă lui Mişu deputat!...

Dela Te-Deum ies înalţii demnitari.

D. mareşal Presan, în uniformă albastră-violet, încărcat de decoraţii... D. ministru D. R. Ioaniţescu în mijlocul prelaţilor. Ministrul de războiu cu o vastă escortă de ofiţeri în uniforme albe, cu ledunci de aur, şi, la urmă, d. Iuliu Maniu, la gât cu un colan în arabescuri roşii, albastre şi aur...

Trupele se înşiră pe două rânduri. Cortegiul regal a sosit.

Când Regele, în uniformă albă, descinde, toate privirile, obiectivele şi gândurile, se concentrează asupra sa...

BANCO

D. ministru Titulescu, în faţa Camerei Deputaţilor.

Din ȚARA

Stânga: *Asociația generală a pensionarilor C. F. R., a ținut un congres, după care membrii au participat în corpore la slujba religioasă, ce s'a oficiat în biserica Sf. Voevozi din calea Griviței.*

La Brașov s'a ținut de curând un mare congres studențesc, la care au participat peste 5000 studenți, veniți din toate colțurile țării. In fotografia de mai sus, vedem biroul congresului, cu șefii delegațiunilor, pe scena teatrului „Astra".

Capitala a văzut zilele trecute un cortegiu neobicinuit. Coșarii din București au pornit pe străzi, în originalele lor costume, pentru a cere autorităților, îndeplinirea unei serii întregi de revendicări.

TESTAMENTE BIZARE

Originalitatea e o manie de care suferă uneori şi muribunzii. A muri, e un lucru care — bine sau rău — suntem nevoiţi să-l facem cu toţii; dar importanţa stă în a muri într'un mod care să iasă din obişnuit, pentru atingerea scopului de a face să se vorbească despre sine.

Acum câteva zile, Menelik, — care nu mai era „împărat al Abisiniei", ci un simplu vânător de şerpi din Rivoli, — murind, a vrut ca trecerea lui în lumea cealaltă să fie însoţită de ceremonii atât de caracteristice, încât numele să-i iasă, cel puţin pentru câteva ceasuri, din uitarea în care l-au cufundat contimporanii ingraţi.

Aşadar, vânătorul de şerpi, credincios prieten al lui Bachus îşi pregătise de mai mulţi ani un dric uriaş din lemn de nuc, pe care-l transformase în cârciumă, unde mostrele de sticle cu băuturi erau mereu împrospătate. Menelik a cerut, prin testamentul lui ultra-original, ca pe tot parcursul drumului, până la cimitir, să fie închis în dricul-cârciumă; înmormântarea trebuia să fie însoţită de muzica militară, care executa numai cântece vesele; în urma dricului, în ţinuta de circumstanţă, venia credincioasa-i vacă de lapte, apoi sora lui şi o întreagă ceată de prieteni, deoarece o altă clauză a straniului testament impunea să se împartă vin după dorinţă, tuturor participanţilor, inclusiv muzicanţii. Iar petrecerea colectivă, trebuia să aibă loc în vecinătatea cimitirului.

Un alt tip ciudat, un englez, care trăise ani de-arândul sub tirania consoartei sale, — deşi foarte bogat, — lăsă soţiei o pereche de pantaloni cu aceste cuvinte:

„Las soţiei mele o pereche de pantaloni proprii, cari vor trebui să-i fie predaţi fără sarcina vre-unui impozit şi cu „porto" plătit. Ii dăruesc ca un simbol al acelora pe cari dânsa ar fi vrut să-i poarte şi pe vremea când eu eram în viaţă, dar fără să reuşească".

Banii i-a lăsat singurului său copil şi unor surori nevoiaşe.

O foarte bogată miss din Londra, a destinat nepoţilor cari o asediau în aşteptarea unei moşteniri grase, *„un săculeţ cu nisip cu care să se frece"*, iar un alt mizantrop londonez lasă prin testament rudelor celor mai apropiate *„suma de un ban, cu obligaţia de a-l vârsa ca taxă la primirea unei scrisori nefrancate!"*

James Campbell Christie, vestitul profesor de ştiinţe de la Universitatea din Londra, murind, a lăsat o moştenire de 30.000 lire sterline, plus o foarte bogată bibliotecă şi mobile antice de mare valoare *„săracilor din Londra, cu condiţiunea ca să nu aibă nici cea mai mică credinţă religioasă, chiar superficială, să nu fumeze şi să nu bea alcool"*. Campbell îşi încheia testamentul cerând ca trupul lui să fie ars, iar cenuşa să servească drept îngrăşământ unui loc semănat cu cartofi".

Un oarecare Foerster, bogat moşier din Bronnikew (Polonia) şi-a lăsat întreaga avere de peste nouă milioane de lei *„celui mai sărac om din sat"*. Comisiunea alcătuită numaidecât, trebui să lucreze timp de opt zile, ca să stabilească această întâietate de mizerie. Premiatul fu un anume Paul Sekktel, cioban fără leafă, care dormia pe pământul gol, sub un acoperiş de frunze uscate. Cel dintâi gând al fericitului moştenitor, a fost să-şi cumpere o cămaşă! Aceasta era dorinţa lui cea mai mare!...

Milionarul Harold Smith, regele cărbunelui, nu ştia cui să lase averea de peste două milioane de lire sterline şi de aceea publică un concurs, premiat cu 400 lire sterline, care urma să se atribue persoanei ce-i va da sfatul cel mai bun. Premiul fu câştigat de un profesor dela Universitatea din Columbia, care-l sfătui pe Smith să înfiinţeze un institut de *„Higienă mintală pentru vindecarea delicvenţilor tineri şi pentru studiul ştiinţific al înclinării lor spre crimă"*.

Institutul, care funcţionează în prezent, este primul şi singurul în genul lui.

Banditul turc Mahomet Kosalacchi, trebue să fi fost un îndrăgostit de aviaţie. De aceea îşi lăsă întreaga avere (care era ascunsă în trunchiul unui copac din regiunea Smirnei) Ligei otomane pentru navigaţia aeriană.

Sunt, apoi, mulţi bărbaţi cari, în pragul morţii, caută să se răsbune pe soţiile ce le-au otrăvit viaţa.

Iată într'adevăr, testamentul unui soţ din New-York:

„Iubita mea nevastă, în treizeci şi cinci de ani de viaţă conjugală, n'ai ocolit nici un prilej ca să-mi amărăşti existenţa cu limbuţia ta plictisitoare, cu anecdotele tale nesăbuite şi cu glumele tale lipsite de orice gust. Iţi las o rentă anuală de 75.000 de franci, dar cer ca să iei în casă pe mama ta vitregă, doamna aceea semeaţă, a cărei limbă e... sprintenă ca şi a ta, femeea pe care o urăşti tot atâta pe cât o urăm şi eu. Apoi, tu şi cu mama ta, veţi trebui, în fiecare Duminecă, să-mi vizitaţi mormântul, împreună cu avocatul meu şi, cu glas tare să exprimaţi părerea voastră de rău că mi-aţi otrăvit viaţa, toţi trei, laolaltă şi să vă spovediţi reciproc păcatele săptămânii".

B. B.

ORIGINA CÂTORVA MITURI PĂGÂNE

OBSERVAŢIA unui profesor german a indicat ştiinţei punctul de unde a pornit vechiul mit al Venerei ce s'a născut din valuri, legendă speculată în picturi celebre.

D-rul Johannes Walther dela Universitatea din Halle, călătoria pe un mic yacht dealungul coastei greceşti. Intâmplător aerul era rece iar apa caldă, ceea ce făcea ca vaporii ce se ridisau, să se transforme în coloane de ceaţă ce dădea impresia că evoluau în mişcări de dans. Un spectator care n'ar fi avut idee de fenomenele evaporării, condensării şi de alte chestiuni de ştiinţă modernă, ar fi văzut fără cine ştie ce efort de imaginaţie, fiinţe supranaturale, nimfe şi zeităţi în vestminte transparente, ridicându-se din apă şi luând drumul cerului, aşa cum se presupunea că făcuse Venus.

Acum câteva luni un distins savant francez d. Albert Nodon a observat un fenomen similar pe suprafaţa mării, lângă oraşul francez Biarritz. Apa părea că fierbea, iar în aer dansau nenumărate vârtejuri şi văluri de ceaţă. In imaginaţia sa aceşti vapori luau forme umane şi semi-umane din cele mai stranii. Probabil că aceste apariţii nu sunt rare — ceeace a făcut pe bărbaţii şi femeile antichităţii să invente legendele nimfelor marine, ale fiicelor lui Nereus şi mult alte poveşti cu spirite şi zeităţi aquatice, ce au venit să se adaoge la legenda Venerei, născută din valuri.

Dar acestea nu sunt singurele mituri pe care savanţii cred că le pot explica prin interpretarea greşită a unor fenomene naturale.

Un alt vechiu mit marin este Tritonul, fiul lui Neptun, despre care se spunea că era trâmbiţaşul tatălui său. Legenda a luat naştere din vuetele ce le fac valurile, când apa e frământată de furtună. Vechii marinari cari auziau aceste sgomote şi vedeau formele gazoase ce se ridicau din mare, nu se mai îndoiau că întâlniseră zeităţile marine. Infăţişarea lui Neptun, cu pletele răvăşite, cu barba-i albă şi fluturătoare şi cu caii săi de mare albi şi focoşi, a fost probabil sugerată tot de spuma ce se dantelează pe crestele valurilor.

Jupiter, regele zeilor şi vânturătorul de trăsnete e un alt personagiu mitic, care a luat naştere în felul arătat mai sus. Luminile şi formidabilele bubuituri ale trăznetului, a făcut pe vechii greci să creadă că un proectil invizibil dar foarte puternic era rostogolit de cineva în cer aşa cum Norvegienii au închipuit pe zeul Thor plesnind dintr'un formidabil harapnic.

Mitologia greacă închipuie pe Jupiter şi pe ceilalţi zei trăind în vârful Olimpului, un pisc foarte înalt, adesea îmbrăţişat de nouri. Dar acest mit al unor palate divine, ridicate în vârfurile marilor munţi, există la multe alte popoare antice.

Carul lui Apollo.

Pentruce se asociau aceste legende cu munţii?

— „Pentrucă oamenii văzuseră într'adevăr zeităţi pe acele piscuri sau credeau că văzuseră!" răspunde savantul modern.

Legenda se bazează pe două fenomene naturale. Primul constă în faptul că piscurile munţilor sunt învăluite de obiceiu în nouri şi ceaţă, iar anumite efecte de lumină creează iluzia unor clădiri, sau a unor gigantice figuri umane, iar al doilea în rarefierea aerului începând dela o anumită altitudine. Exploratorii moderni ai marilor înălţimi spun, că scăderea presiunei atmosferice şi împuţinarea oxigenului pot cauza leşinuri, diferite turburări fizice şi ceeace-i mai semnificativ, halucinaţii. Nu încape îndoială că acelaş lucru se întâmplă şi cu indivizii cari se aventurau în antichitate pe piscuri, la mari altitudini, numai că aceştia nu-şi dădeau seama de ceeace se întâmplă cu ei, şi când coborau din nou la şes, povestiau că văzuseră zei şi zeiţe gigantice, dansând pe piscuri, sau zidurile de aur şi magnificele turnuri ale unor palate divine. Şi într'adevăr văzuseră ceva, dar zeii şi palatele nu erau decât nouri sau vapori, a căror natură fusese greşit interpretată de un creer hrănit la un moment dat cu prea puţin oxigen.

Mitul lui Vulcan, fierarul zeilor, îşi are evident originea în isbucnirile vulcanice ale pământului. Pentru cei vechi, singurul lucru care asvârlia scântei şi vărsa valuri de sgură, era făurăria sau cuptorul în care fierarii îşi topiau minereurile. Natural era deci să-şi închipuie că un fierar supranatural îşi făcea de lucru cu un cuptor gigantic sub un munte ca Etna sau Vesuviul.

Tot sub pământ se presupunea că se afla şi reşedinţa lui Pluto, zeul infernului, împărăţie pe care puţini avuseseră norocul s'o viziteze şi să revină pe pământ, cu viaţă şi cu amintiri. In fond aceşti excursionişti văzuseră Infernul aşa cum alţii văzuseră zeii de pe Olimp. Intâmplarea făcuse probabil să se rătăcească în nişte caverne, să audă sgomote misterioase şi să vadă licăririle unor sedimente fosforescente sfârşind astfel prin a-şi ieşi din fire, ceeace avea de consecinţă tot felul de iluzii, de cari îşi amintiau mai târziu ca de nişte experienţe reale.

Chiar exploratorii moderni ai cavernelor încearcă o senzaţie puternică de groază, ce-i aruncă într'o stare de semi-nebunie, atunci când îşi pierd drumul şi rămân să bâjbâie în întuneric. Vă închipuiţi deci cu cât mai profundă era în vechime spaima celor cărora li se întâmpla să se piardă într'o peşteră ce părea fără capăt, accident foarte frecvent în epocile de formare a miturilor greceşti şi romane.

Multe din legendele imortalizate de operele lui Wagner, au — se crede— tot baze naturale. Astfel, nu încape îndoială că într'o vreme a existat aur în nisipurile de pe fundul Rinului şi al altor ape germane; acest fapt a dat naştere legendei comorilor renane. Fecioarele care se presupunea că păziau acest bogăţii, nu erau desigur decât diferitele forme fantastice ale ceţei.

Un alt zeu a cărui origină savanţii se fac forte s'o deducă, este Pan, stăpânul pădurilor şi al câmpiilor. Geneza lui trebue căutată în sgomote. Chiar astăzi cel care se pierde într'o pădure sau iese la câmp deschis, aude încontinuu şoapte şi şuerături. Adesea acestea par să fie voci, dar dacă te uiţi, nu vezi pe nimeni. Sunetele sunt produse de frunzişul pomilor şi al tufişurilor, de păsări, insecte, etc. Pădurarul modern îşi urmează calea fără a le da vre-o atenţie, dar primitivii erau cu mult mai

curioşi, mai creduli şi mai sperioşi. Tot astfel au imaginat dryadele, — despre care se spunea că trăiau în pomi, — nimfele râurilor şi alte zeităţi mărunte, ale câmpiilor şi pădurilor.

Mitul centaurilor, creeatură jumătate om şi jumătate cal, a fost de mult atribuit de către savanţii moderni ideii unui popor nefamiliarizat cu calul, la venirea pentru prima dată în contact cu o naţiune de călăreţi dibaci ca Perşii şi Sciţii.

O legendă greacă vorbeşte chiar de un centaur înţelept, care ar fi iniţiat pe greci în medicină. Acest personagiu nu putea fi decât vre-un doctor persan, care a adus elenilor noţiunile medicale ale unor naţiuni mai vechi, ca egiptenii sau babilonienii.

Majoritatea vechilor mituri sunt explicate în acest mod mai mult sau mai puţin plauzibil, de către savanţii moderni. Marea pasăre semi-umană harpuia, din legendele greceşti, poate fi o redare exagerată şi diformată a marilor lilieci mâncători de fructe din India şi alte ţinuturi. Răspânditele poveşti cu uriaşi nu sunt decât încercările de a explica găsirea unor oase fosilizate, de dimensiuni neobişnuite despre care se ştie astăzi că n'au aparţinut nicicând speciei omeneşti, ci sunt rămăşiţele mamuţilor, dinosaurilor şi ale altor animale mari dintr'o epocă mult anterioară.

Teribilul gorgan, cu părul din şerpi vii, poate fi un octopus interpretat şi descris de un marinar înspăimântat. Săgeţile Dianei, zeiţa lunei au fost probabil sugerate de razele acestui astru, în nopţile când străluceşte prin spărturile nourilor. Săgeţile lui Cupidon, zeul amorului, îşi au probabil originea în psichologie, simbolizând emoţia pe care o încercăm la vederea unei fiinţe iubite sau frumoase.

Tot astfel miturile cu privire la Apolon, mâncând carul soarelui pe cer, şi la zeiţa nopţii, par să fi fost sugerate de formele alegorice pe care le iau foarte adesea nourii în călătoria lor pe albastrele întinderi ale firmamentului.

Poveştile scuturilor şi săbiilor magice ce-şi făceau răsboinicii de neînvins, vorbesc fără îndoială de nişte arme făcute dintr'un metal neobicinuit de bun, într'o vreme când fierul şi bronzul erau de o calitate inferioară şi când fabricarea unui metal mai rezistent era un accident, chiar în mâna celor mai buni fierari.

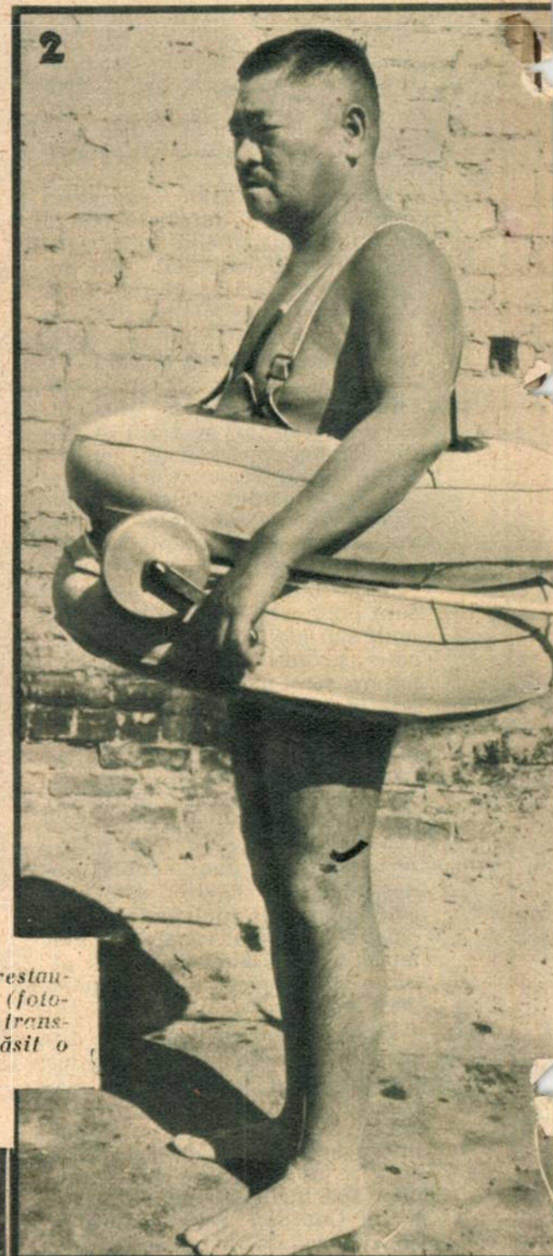
Chiar merele magice, diverse alte fructe şi alimente supranaturale, menţionate în mituri ca redând viaţa, sănătatea fizică sau mintală, sunt probabil amintirile diformate ale unor ocazii, când consumarea de fructe şi legume proaspete au vindecat boli ca scorbutul, prin vitaminele de care organismul fusese până atunci lipsit.

Istoria ne spune chiar că împăratul roman August, a fost vindecat de o astfel de afecţiune, ce ameninţa să fie fatală, cu ajutorul lăptucilor. Şi dacă această legumă n'a intrat mai apoi într'o legendă, ca leac magic pentru orice boală regală, faptul nu e decât un accident de mitologie.

I. G.

Sus: *Un mare hotel din New-York a inaugurat o stațiune interioară de radio, între restaurant, — care se află la etajul 41 — și bucătăria din subsol. Comenzile se fac la microfon (fotografia din stânga), iar deasupra ascensorului de serviciu, este instalat un haut-parleur care transmite ordinele (dreapta).* Jos: *Un număr oarecare de oameni săraci din Budapesta, și-au găsit o nouă ocupație: își vând sângele pentru transfuzii.*

Actualități

Avocatul japonez Nonomura, care trăește la Los Angeles, a inventat un nou sistem de colac de salvare, care este prevăzut cu o elice, pusă în mișcare prin două manivele. Naufragiatul poate astfel să parcurgă 16 klm. pe oră, pe mare. 3) Principele Chichibu, fratele împăratului Japoniei a primit la Tokio defilarea a cinci zeci de mii de studenți. După cum se vede din fotografia noastră, principele poartă în locul uniformei militare, jachetă și joben. 5) Generalul Schleicher a fost numit prim-ministru al Germaniei, în locul domnului von Papen, din al cărui cabinet a făcut parte, ca ministru de răsboi. 6) Indienii din Parcul Național al Statelor Unite, își adăpostesc automobilele, iarna, sub corturi. 7) Cel mai vechi colaborator a lui Mussolini, Turati, a fost suspendat din toate demnitățile pe care le ocupa, din cauză că în unele scrisori particulare, a emis o serie de opinii, care nu cadrau cu situația lui oficială.

CIUDĂȚENII

Sus: *Oamenii cari organizau asemenea manifestații entuziaste, pornesc azi în „marșuri ale foamei”* (dreapta) *și se stabilesc pe scările Capitoliului din Washington* (stânga). *Iar la New-York* (jos) *criza e atât de mare, încât nici unui lucrător străin nu i se permite rămânerea în oraș.*

STATELE-UNITE, ȚARA MIZERIEI

IN vreme ce locuitorii Europei se sbat în cele mai cumplite lipsuri, iar muncitorii din marile orașe sunt siliți să lucreze numai câteva zile pe săptămână și câteva ore pe zi, ca să nu fie concediați cu

desăvârșire, privirile se îndreaptă spre Statele-Unite, ca spre un ideal de bogăție.

Desigur, cea mai mare parte a aurului lumii se află tot în America, iar bancherii din New-York se pot socoti încă pe bună dreptate stăpânii lumii, dar legenda că 'n Statele-Unite nimeni nu piere de foame, trebue demascată.

Numărul sinucigașilor din America de Nord a întrecut orice închipuire. In vreme ce în Europa oamenii își pun capăt zilelor din motive pasionale, din dragoste sau ambiții glorioase nerealizate, în America oamenii se sinucid ca să nu moară de foame.

La fiecare 27 minute, se sinucide câte un flămând.

La ora prânzului armate întregi de nemâncați, bărbați, femei și copii se adună în fața restaurantelor și așteaptă cu nerăbdare ora, când se strâng tacâmurile și se aruncă fărămiturile și oasele.

Armate de invalizi sau de șomeuri pornesc pe jos când spre New-York, când spre Washington, când spre San-Francisco.

Dar mai e o categorie de flămânzi care-și părăsesc adăpostul, spre a se îndrepta spre orașele mari ale Statelor-Unite: băeții și fetele — mai cu seamă fetele — nemulțumite de felul de viață al orașelor și târgurilor provinciale. Fiecare generație nouă visează un strălucit viitor, între palatele din New-York și „luminile orașului" din Hollywood. Și acești fluturi neștiutori, îmbătați de visul lor, își vor arde aripile. America nu mai e patria bogăției pentru nimeni: nici pentru străini, nici pentru americani.

„Fete și băeți, rămâneți acasă, în sânul familiei și lepădați gândul de a veni la New-York să găsiți de lucru. Dacă totuși veniți, aveți grijă să vă fie punga plină de bani și păstrați bine în portmoneu biletul de întoarcere. Căci și în New-York peste un milion de oameni nu găsesc azi de lucru și nu izbutesc să câștige nici prețul pâinei goale".

Aceste cuvinte au răsunat de curând peste întreaga Americă, rostite la Radio de miss Lilian D. Wald, conducătoare a două instituții de ocrotire socială — deci o persoană în stare să cunoască foarte bine împrejurările din țara ei.

Ceeace se petrece azi în Statele Unite, legendara patrie a bogăției spre care s'au îndreptat în mai puțin de-o jumătate de veac zeci de milioane de proletari din toată lumea și n'au murit de foame, dovedește că nu aurul alcătuește adevărata bogăție a unei țări, ci munca.

Aur există în Statele-Unite, mai mult ca în orice altă țară — dar nu e muncă. *Statele-Unite caută azi prilej de muncă, întocmai ca cele mai sărace țări din Europa,* căci aurul nu-i slujește, în aceste împrejurări, aproape la nimic, din punct de vedere social și dacă marasmul economic nu va fi lecuit, aurul se va devaloriza până la a deveni un metal oarecare, ca arama. Și poate ca tocmai această frică întemeiată să silească pe cei cari strâng aurul în pivnițe betonate, să-l scoată la lumină, să-l redea circulației și să provoace munca. Legea care oprește azi pe străini să imigreze în Statele-Unite e aproape de prisos: în America nu se mai duce nimeni...

IUBIREA, MOTIV DE DIVORȚ

Că legile noastre sunt nedesăvârșite, știm cu toții. Ar fi și greu ca texte rigide să prevadă infinitele forme ale conflictelor vieții... Iubirea, bunăoară, nu e trecută în lege ca un motiv de divorț.

Și de această situație se plângea de curând un... avocat, da, tocmai un om de legi.

Jos: — *„... mă iubește atât de mult, încât mă însoțește pretutindeni. Să nu înebunești?"*

Un grup din „armata foamei", care se pregătește să asedieze Washington-ul.

— Îți dai seama ce insultă gravă e uneori iubirea nestăpânită a soției?... „Insultă gravă" sunt cuvinte ușoare, căci permanenta muncă de distrugere a personalității tale e, mi se pare, ceva mai grav decât o insultă gravă. Nu vreau să spun că nu-mi iubesc soția sau că iubirea ei nu-mi face o deosebită plăcere. Dar gândește-te: nu pot să fac un pas fără ea! Am treabă la tribunal?... Vine cu mine la tribunal. Pledez la Curtea de Apel?... Ea, în banca 'ntâi, e 'ntâia care mă felicită pentru pledoarie. Am treabă la grefă?... E cu mine la grefă și cere grefierului dosarul de care am nevoe. Când am treabă în provincie, pleacă cu toate bagajele. Pen-

tru nimic în lume nevastă-mea n'ar îngădui să dormim la hotel în rufăria străină. Din nenorocire nu mă duc la nici un club, niciodată — aşa că mi-a scăpat acest admirabil mijloc de a scăpa fie şi pentru o jumătate de oră, de iubirea soţiei. Dacă m'aş duce de-aci înainte, ar zice că fug de ea, că n'o mai iubesc, etc. Iţi dai seama de catastrofă?... Prin urmare seara o petrec acasă — tot cu nevasta!

Ştiu că puşcăriaşilor osândiţi pentru crime grele, la muncă silnică pe viaţă, li se îngădue din când în când o mică preumblare în curtea închisorii. O! dac'ai ştii cât invidiez libertatea de o jumătate de oră a acelor puşcăriaşi!... Ce să-ţi spun? Sunt om al realităţilor. Nu-mi place câtuşi de puţin literatura şi aproape nici ziarul, în care se bârfeşte prea mult. Ca un laş, am căutat refugiul în lectură. Dar nevastă-mea nu suferă nici măcar această nevinovată izolare prin spirit. Se aşează pe marginea fotoliului în care evadasem şi cu o mână călduţă după grumajii mei copleşiţi, îmi şopteşte la ureche:

— Dragă, vrei să-mi citeşti şi mie romanul?...

Sau:

— A căzut guvernul?... Ia să auzim declaraţiile primului ministru!... Zău!... Mă interesează atât de mult chestia asta... Nu?...

Noaptea în vis mi se pare că sunt urmărit de haite de lupi, că nu isbutesc să-mi scot picioarele încleiate 'n nămol, că voi fi ajuns din urmă de fiarele flămânde — şi sar în sus, îngheţat în sudori fierbinţi. Dar nevastă-mea nu doarme: a visat în vis ce-am visat eu, şi trezită odată cu mine îmi şterge sudoarea depe frunte şi mă sfătueşte:

— Nu te mai gândi la lupi... Vino aici, la mine. Copilule! Ah! Ce-ai să te faci tu când n'am să mai fiu eu?...

Intr'o singură împrejurare rămân singur (evident tot în casă): când mă spăl şi mă bărbieresc. Ca să nu mă tai sunt silit să tac — şi ea înţelege perfect această forţă majoră. Dar vorbeşte, râde sau cântă ea tot timpul, ca nu cumva să pot gândi la ceva, la orice, străin de ea sau fără ea.

Şi acum spune: Să nu mă sinucid?... Căci simt cum merg cu paşi mari către casa de nebuni. Şi cărui judecător aş putea să-i zic serios:

— Nu, domnule judecător, nu mai pot trăi cu ea, pentrucă mă iubeşte!

NEFERICITUL CAŞTIGĂTOR

EMILIO Scala mic negustor de fierărie la Londra a devenit milionar câştigând lozul cel mare al loteriei irlandeze. Spre mirarea generală, fericitul câştigător a dispărut brusc din Londra.

Misterul s'a descoperit de curând.

Emilio Scala n'a fost ucis cum se credea, ci a fugit el însuşi din Londra, ca să scape de neplăcerile pe care i le-a adus din belşug câştigul la loterie. Bietul om, vesel din fire, a uitat să mai râdă de când cu aşa zisul „fericit eveniment", în urma căruia casa lui a fost inundată de scrisori cu cereri de bani. Toţi săracii, toţi ghinionişti, toţi inventatorii nenorocoşi din Anglia au aflat adresa „fericitului câştigător" — şi îi scriu în diferite stiluri spre a-l îndupleca să folosească banii în interesul lor şi... al omenirii. Poşta aducea în fiecare zi saci de scrisori.

La început Emilio Scala s'a apucat să citească fiecare scrisoare în parte şi să răspundă. Când a văzut că numărul scrisorilor creşte, s'a mulţumit să citească numai câteva din ele, la întâmplare, până s'a convins că toţi vor bani, ca şi cum el ar fi singurul om bogat din Anglia în stare să cheltuiască bani fără socoteală.

Emilio Scala de la o vreme nu mai răspundea nimănui, dar având cugetul neîmpăcat de câtă mizerie e în lume şi se adresează lui, şi-a pierdut pofta de mâncare şi somnul. Ca să nu piardă şi scrisorile cunoscuţilor, rudelor, a trebuit să le atragă atenţia să pună semn anumit pe plic. Dar scrisorile cu cereri de bani n'au încetat, deşi Scala nu mai răspundea nimănui. Amărît, n'a găsit alt mijloc de scăpare, decât să-şi facă bagajele şi să fugă. Unde? Nu ştie nimeni. Dar un lucru e sigur: La loterie nu mai joacă! Să mai câştige şi alţii... — *W.*

Concursul de Yo-Yo

EPIDEMIA yo-yo-ului face din ce în ce victime mai numeroase şi cum un mare număr de cititori au ajuns cu timpul artişti ai acestei distracţii nevinovate, am fost solicitaţi să organizăm un concurs pentru campionatul de yo-yo în România.

Şi tot astfel cum am organizat marile campionate de pingpong, la apariţia acestui joc în România, tot astfel patronăm şi acum un senzaţional concurs de yo-yo, care va indica pe cel mai bun jucător.

„Realitatea Ilustrată" institue un mare concurs pe ţară, cu yo-yo-uri speciale, fabricate pentru „Realitatea Ilustrată" şi purtând etichetele şi numărul de control al revistei noastre.

Concursul va avea loc în Bucureşti la o dată ce va fi anunţată prin ziare şi va fi prezidat de o comisiune care va atribui şi marele premiu de

Lei 5000 (cinci mii)

câştigătorului, precum şi toate cheltuielile de drum şi întreţinere, pentru cazul când acesta ar fi din provincie.

Repetăm că la acest concurs participanţii nu se pot produce decât cu yo-yo-urile speciale ale „Realităţii Ilustrate" purtând eticheta ei şi numărul de ordine. Yo-yo-urile se pot procura dela concesionarul nostru, depozitul de jucării M. et M. Kestenband, din Bucureşti, str. Şelari Nr. 9 şi costă 10 lei bucata, plus 4 lei speze de expediţie în provincie. Banii pot fi trimişi în mărci poştale sau timbre, pe adresa de mai sus.

ARTISTELE
AU NEVOE DE COPII
spune ELIȘSA LANDI

VORBIAM cu Elissa Landi, despre mult discutatul personagiu „Femeea Cinstită” pe care literatorii ne-o reprezintă de secole în piese și romane, extrem de devotată, cu un aer de martiriu exasperant și înconjurată de tropăiturile unor picioruşe copilăreşti. Discuția se învârtia în jurul acestei sfinte domestice, în timp ce actrița îmi turna a nu știu câta ceașcă de ceai.

— „E plictisitor” am întrebat-o, „să creezi rolul unei „*femei cumsecade?*”

Actrița mi-a definit atunci ideea sa asupra acestei creiaturi:

— „O femee cinstită știe că ochii ei sunt două faruri fascinante, brațele și buzele lațuri, iar părul ei, un cerc luminos, o aureolă în care bărbații pot găsi raiul... sau iadul. Știi oare că tocmai această „*femee cinstită*” este cel mai interesant personagiu din lume? Și că situația ei e plină de senzații, tocmai prin dificultățile și primejdiile de care e înconjurată?.

Țintele ușor de atins nu pot interesa multă vreme, de unde rezultă că femeile aventuriere care au ales căile mai lesnicioase — se lovesc curând de o groaznică monotonie. Și e ușor, cel mai ușor lucru din lume să deslănțui haosul între bărbați, în case și printre femei. Femeea cum se cade, pe de altă parte, alege calea renunțărilor, a sacrificiului și a obscurității! Ea trece discretă prin viață, — dar comorile ascunse au întotdeauna un farmec special. Nici nu vă închipuiți cât e de amuzant să ascunzi o bijuterie prețioasă, să cunoști locul unde se află și să știi că în orice clipă ai putea-o scoate, expune și fermeca ochii lumei cu ea. Ascunzând giuvaerul unei frumuseți, pentru a-l întrebuința într'o realizare de bine, de frumos, vei avea senzații cu mult mai profunde.

Dar pentru ca o femee să merite această caracterizare de „cumsecade”, trebue să se găsească mai întâi în situația de a opta, altfel nu poate fi vorba de virtute. Trebue să fie destul de frumoasă, pentru a creea tentații, să știe că ar putea fi înconjurată de admiratori și să-și dea seama că dacă s'ar decide să uzeze în rău de farmecele ei, ar putea fi o forță dezastruoasă.

O femee „cumsecade” știe că ar putea fi altfel, — și nu e. Ea aduce situației sale sacrificiul tuturor plăcerilor pe care ți le dă satisfacerea vanității. Se strădueşte încontinuu să câștige ceva, susține o luptă cotidiană cu ea însăș și cu pornirea exhibărei care palpită în noi toți — și această bătălie cu tine însuți e cea mai tumultoasă luptă din lume.

„O femee cumsecade e aceea care se uită pe sine, pentru a-și ajuta semenii — care-și pierde din vedere propriile-i probleme, pentru a le soluționa pe ale altora.

„O femee cumsecade trebue să fie inteligentă, — și această calitate e un „sine qua non”, pentrucă prostia e o stare neutră.

O femee cumsecade e în primul rând generoasă dar prin asta nu înțelege promiscuitate. Cred că iubirea e cu totul altceva decât aventurile amoroase. Iar ideile mele răstoarnă obicinuitele opinii. Astfel, sunt de părere că cel mai important lucru în viața unei femei dotate cu imaginație și puteri creatoare — pentru actițe, scriitoare, pictorițe, etc. — sunt *copiii*. Știu că acestea sunt tocmai femeile despre care se spune că micile creaturi nu ar putea decât să le stânjenească, dar așteaptă puțin și mă voiu explica...

Pe de altă parte, cred că pentru femeile de o spiritualitate mată, pentru femeile lipsite de imaginație, ce duc o viață statică, dragostea masculină e raza de soare, ce distramă o atmosferă moartă, grea, de pâclă.

Iată cum îmi închipui eu acest fenomen: femeile imaginative, artistele creeatoare *dau*, ele au nevoe să dea, au nevoie să modeleze să creeze și să producă — iar copiii sunt pasta vie, cel mai sensibil material, cu care poate lucra o artistă creatoare, și pe urmă, aceste mici creeaturi sunt gata oricând să absoarbă avide culoarea și căldura ce se revarsă asupra lor.

Pe de altă parte, femeile mai șterse, trebuesc să *primească*. Ele au nevoe să fie iubite de un om dotat cu o personalitate puternică — care să le accelereze ritmul și să le dea culoarea ce le lipsește.

Cred că femeile necesită în genere „*ambiție*”, mult mai multă decât au. De altfel întreaga omenire ar lucra și realiza mai intens dacă acest stimulent s'ar exercita într'o măsură mai largă, dar femeii îi e mai necesară decât bărbatului.

Mi-am concentrat atenția asupra micuțelor dansatoare de trupă, de aci și de aiurea și mă mir cum de speră să iasă vreodată din abscuritate. Spre exemplu, dacă una din aceste „extra girls” are de spus un cuvânt ca: Ura!!” sau o mică frază ca „Iată, vine regele!” ea ar trebui să vorbească cu atâta inimă, încât să se *evidențieze!* Spun asta pentrucă și eu am început ca figurantă, pe o scenă a Londrei și știu ce rol imens poate juca un astfel de efort,

într'o carieră pe care urmează să ți-o croești.

„Nenorocirea celor mai mulți — și în special a femeilor e, că uită că înainte de a ști să citești, trebue să înveți alfabetul, că te târîști sau mergi în patru labe, mai înainte de a putea să umbli, că trebue să înțelegi notele, mai înainte de a încerca să-l cânți pe Mozart și că trebue să începi prin a face figurație mai înainte de a deveni vedetă.

Cred că femeile moderne ar trebui să năzuiască la mai mult decât realizează efectiv, să nu fie niciodată *mulțumite* de ele. Au nevoie să simtă că viața e plină de senzații și că cele douăzeci și patru de ore ale zilei sunt extrem de scurte, pentru tot ceeace au de făcut, de văzut și de aflat.

In ce mă privește, pot spune că ceeace mi-a menținut întotdeauna moralul la un nivel ridicat, a fost intensul interes pe care mi l-au inspirat nenumăratele aspecte ale vieții, dela cele mai umile, până la cele mai magnifice.

Cred că mai mult decât orice, femeile au nevoie să simtă imensitatea lumei în care trăesc și palpitantele interese și senzații ce le înconjoară, indiferent cine sunt și unde se află. Ele au nevoe să aprecieze mai mult faptul că trăesc, trebue să găsească ziua prea scurtă!

Cred apoi că femeile trebuesc să-și organizeze viața într'un plan mai bine definit și când spun asta, vorbesc din experiență personală. Eu mi-am făcut proectele.

In primul rând vreau copii. Ei sunt după mine, cel mai important factor în viață — și apoi, intenționez să trăiesc la Hollywood unde mi-am și cumpărat o casă. Soțul meu trebue să sosească dintr'o zi în alta și într'un an sau doi, nădăjduesc să am primul copil.

Ce vrei? Oricât am dori-o, nu vom fi întotdeauna tineri și atrăgători, capabili a menținea atmosfera ambiantă într'o stare de continuă stimulare. Soțul meu e astăzi un bărbat încântător și ar putea avea oricât de multe aventuri amoroase; eu, iarăș, posed marele *atou* al tinereței și după unii, o înfățișare plăcută, de unde rezultă că aș putea înflăcăra câteva inimi, trăind din omagiile și căldura acestor mici incendii. Dar va veni o zi când toate acestea se vor destrăma ca niște vise, când vom simți nevoia unei reale prietenii și a unor copii, cari după ce vor fi crescut sub soarele iubirii noastre, să reînceapă marea aventură, trezind în noi dulci și calde amintiri.

Am de gând să-mi continui activitatea cinematografică, ce va merge paralel cu încercările-mi literare. Sunt îndrăgostită de cariera mea și aș lucra chiar de-ar fi să nu câștig un ban de pe urma ei. Afirmația unora cari susțin că ecranul ar fi inferior scenei e cu totul absurdă, pentrucă cinematograful are cu mult mai multe posibilități. Cel mai mic gând, cea mai ușoară umbră de emoție e fotografiabilă, iar cât despre mediu, acesta e vast, aproape nemărginit.

Voiu continua să scriu, bine reflectat și fără grabă, chiar câte doi ani la o carte, dacă va fi nevoe. Scriu de prea multă vreme pentru a mă lăsa de acest viciu. Prima mea carte — singura nepublicată din cele patru — a fost scrisă pe când aveam 13 ani. Foarte ambițioasă, am intrat atunci în domeniul metafizicei, încercând să scriu romanul unui suflet împărțit în două trupuri — acum însă, subiectul e prea vast și prea nebulos pentru mine. Următoarea mea carte va fi o trilogie, în care mă voiu strădui să spun tot ceeace voiu avea de spus asupra subiectului ales.

„După cum vezi, am dreptate când afirm că ziua e prea scurtă și timpul trece prea repede!"

... Afară se lăsa amurgul.

JAMES GRAY

O luptă cu rebelii în pustiurile africane

de Alberto Bechi
locotenent în regimentul 5 Spahii, Lybia

SOARELE cobora încet peste ținutul cenușiu și pietros, presărat cu palmieri spâni. Trezit din visurile sale, locotenentul Villalta își opri mașinal cămila, întorcându-se spre sciumbascul lui. Acesta se aplecă pe șeaua arabă înaltă și zâmbi plin de respect.

— Ce e, Hassan?

— Da, Sidi, un aeroplan.

Și arătă cu mâna un punct aurit de soare, la orizont. Intr'adevăr! Un punct neînsemnat de mic pornea pe cer în direcția nordică, răspândind un zumzet slab, asemănător bâzâitului unei muște mari.

Locotenentul Villalta, comandantul escadronului 5 Spahii Lybia, era în marș prin pustiu, întovărășit de cei 120 de cavaleriști ai săi, dar neliniștit de guerilla triburilor răsvrătite.

Urmărind o „mehalla" de cincizeci de rebeli, care se retrăgea spre sud, a avut norocul să dea de urmele ei. De două zile, el și oamenii lui călări pe cămile, alergau în cel mai iute trap, conduși de simțul fin al Arabilor și al câinilor de vânătoare. Dușmanul nu părea să fie tocmai departe. Villalta spera să-l prindă chiar mai înainte; căci „serirul", (pustia), nu oferă urmăritului nici un fel de apărare. Intregul convoiu părea asemeni unei cavalcade, numai că de data asta, cel urmărit nu era o biată vulpe lipsită de apărare, ci un grup de războinici dârji și viteji, cari erau hotărîți să-și vândă pielea cât mai scump cu putință.

Aeroplanul se apropia. Silueta lui de pasăre răpitoare se distingea tot mai clar pe cerul de culoarea opalului.

— Semnalul! — comandă scurt locotenentul.

Trei arabi întinseră pe nisip fanioanele semnalizatoare, în timp ce aeroplanul, după ce observase escadronul, coborî vertiginos ca asupra unei prade. — El se lăsă repede dar elegant până la 50 de metri de-asupra solului. O mână svârli un obiect lung, de culoare roșie. Era un raport.

Frumoasa pasăre dispăru repede în direcția de unde venise, urmărită de privirile melancolice ale escadronului.

Villalta rupse învelișul raportului aruncat de aviator...

„Comandantului 5 Spahii... Confirmăm știrea comasării rebelilor în direcția Tazerbo. Recomandăm cea mai mare precauțiune. In cazul unei ciocniri, mă bazez pe vitejia escadronului 5 Spahii. General X.".

Foarte puțin mișcat de cuvintele măgulitoare ale șefului său, Villalta scoase o înjurătură. Proastă afacere! Și instinctiv se întoarse uitându-se prelung la oamenii săi. Erau înșirați în linie de bătaie, dând viață, cu „barracanele" lor albe, ținutului cenușiu și pietros. Fețele lor bronzate aveau un aer care-l liniști. Viteji băieți, spahiii lui! Și din nou dispus, cu lipsa de grijă a tinereții, Villalta desfăcu o a doua scrisoare, închisă într'un plic enervant de albastru. Bravi oameni aviatorii ăștia. Iși merită răsplata când ajung la Bengasi. Era o scrisoare din partea iubitei lui...

Satisfăcut ca un copil, coborî de pe cămilă și comandă „descălecarea". După obiceiul arab, se așeză la umbra cămilei sale. De-odată se simți cuprins de o pasiune sălbatecă, asemeni plantelor tropicale, care se nasc, cresc și înfloresc într'o singură noapte.

„... Iți sunt credincioasă! Aseară am privit luceafărul, steaua noastră favorită, și m'am gândit la tine. Iți mai aduci aminte de noaptea aceea?"

El simți o durere adâncă și chinuitoare, furișându-i-se în inimă. Incă trei luni, încă douăsprezece săptămâni de singurătate, în această pustie fără margini — apoi...

O pocnitură sinistră, ca o lovitură de bici, trezi deodată adormitul ecou al acestei tăceri.

Villalta sări în sus. Spahiii strânseră repede chingile cailor, apoi își încărcară carabinele. La orizont apăru un călăreț purtat în goană de un nour de praf: era un om de legătură.

— Rebeli, rebeli mulți. Da Sidi. Peste trei sute aleargă în galop asupra oazei.

Villalta lovi cu cravașa gâtul cămilei, urcând coasta unei dune. De-alungul orizontului se întindea o pulbere fină. O nesfârșită linie de călăreți se apropia repede, în semicerc, după tactica arabă de încercuire.

Ofițerul apreciă dintr'o privire: distanța, frontul, și numărul inamicului. Erau aproape trei sute.

— Desfășurarea în linie de bătaie! Hassan la aripa dreaptă. Ali la aripa stângă! Inaintarea!

Escadronul se năpusti înainte, în ropotul copitelor și al tobelor și strigătele sgomotoase ale spahiilor. Intâi în linii compacte, escadronul își desfăcu aripile ca niște brațe amenințătoare de crab uriaș. Impușcăturile biciuiau aerul greu și fierbinte. Primele gloanțe începură să șuere.

Villalta, turmentat de emoția apropiatei lupte, se întoarse să-și privească oamenii. Păreau niște demoni purtați de galopul nebun al animalelor.

Cele două tabere se apropiau tot mai mult. Insfârșit, se ciocniră într'un vuet infernal de strigăte și împușcături.

Ofițerul comandă „descălecarea".

Ofițerul, cu sabia în mână, lovia orbește în jurul lui, spintecând spinări albe, capete bronzate, sălbătecit de groaza luptei. Combatanții se răriră, luptând corp la corp. Vestmintele lor păreau colorate cu purpură. Când colbul se mai risipi puțin, Villalte zări, într'un grup de rebeli fugari, un turban verde, care flutura peste un „burnus" lung.

— Abdulgel il el Kattab! murmură el. Nu mai încape îndoială. E Abdulgel, temutul conducător al rebelilor! Frumoasă pradă!!

Și de-odată, el lovi puternic în gâtul cămilei, își făcu drum printre combatanți și se puse singur în urmărirea lui.

Soarele își trimitea ultimile raze, învelind cu un giulgiu de sânge câmpul de luptă. Villalta, orbit de lumina razelor solare cu capul înfierbântat și gura uscată, nu vedea nimic altceva decât pe acest inamic aflat la cincizeci de metri înaintea lui și învăluit într'un nour de nisip.

Infrigurat, el apucă carabina, se ridică în scări, ținti... trase! Alături!... Ținti încă odată... dra...

O lovitură puternică îl isbi în piept, tăindu-i respirația. Se clătină, încercă să se sprijine de șea, dar îi lipsiau puterile și se prăvăli la pământ.

La orizont, soarele se cufunda în pământ, asemenea unei sfere roșii de cupru.

Villalta nu vroia să moară, deși se simția rănit de moarte, el încercă să-și adune puterile, își înfipse unghiile adânc în nisip și ridică o clipă capul. In jurul lui, liniște. Lupta luase sfârșit. In aer plutia colbul ca o pâclă deasă de toamnă.

Cu un ultim efort, Villalta deschise ochii, privind fix la orizont, în partea unde apusese soarele. Și buzele lui palide schițară un zâmbet: zâmbetul din urmă al muribundului.

Trad. de AD. B.

Shakuhachi, flautul japonez

PROFESORUL H. Haeiwa (dacă citiţi mai uşor pe japoneză, vă transcriem alăturat numele lui)

ne-a fost prezentat pe vaporul „*Milwauquée*", cu care venia din America în Europa. Profesorul Haiewa face o călătorie în jurul lumii şi nimic în atitudinea lui, în purtările şi manifestările sale, nu trădează pe omul de altădată. Dacă n'ar fi conformaţia oarecum deosebită a capului şi mica oblicitate a ochilor, ai socoti că ai de-aface cu un perfect gentleman englez.

Este uimitor să constaţi cât de repede şi-au apropiat japonezii tot ce a fost mai bun din civilizaţia europeană.

Dar într'o zi, într'o oră de melancolică reverie, profesorul Haeiwa şi-a exprimat părerea de rău pe care o are oricare japonez, când vede cum rând pe rând se pierd datinile şi obiceiurile nipone.

Arta şi-a schimbat şi ea întregul caracter şi astăzi a rămas ca o simplă curiozitate pentru străini, tot ceeace altă dată alcătuia viaţa artistică a Japoniei. Nu se mai înrebuinţează nici aceleaşi metode, nici aceleaşi instrumente şi profesorul Haeiwa mi-a vorbit despre muzica japoneză.

A scos din cabina lui, dintr'o cutie unde era păstrat cu mare îngrijire, un flaut făcut din bambus. Sunt foarte puţini astăzi acei cari mai ştiu să cânte din *shakuhachi*, fluerul japonez.

Prof. Haeiwa cântând din fluer.

Mai întâi aceste fluere sunt tot mai rare şi mai scumpe. Unul costă circa 25.000. lei, pentru că e făcut din bambus şi e greu de lucrat, şi apoi sunt tot mai puţini virtuoşi.

Muzica japoneză cuprinde 47 de semne, are şi ea, la fel cu muzica noastră, mai multe octave pentru diferitele game. Bucăţile sunt melopee populare, care evoacă cu o putere deosebită aspectele felurite ale naturii, frământarea arborilor, susurul apelor, cântecul păsărilor, furtuna, primăvara sau sgomotul valurilor.

Profesorul Haeiwa cânta cu multă măestrie şi însufleţirea de care era cuprins chipul trăda că dânsul se transpusese cu multe veacuri în urmă, într'un câmp înflorit de crizanteme.

Numărul de Crăciun al „Realităţii Ilustrate" va fi o podoabă pentru casa oricărui intelectual.

Reţetă ca să fi fericită în căsnicie

Reţeta cuprinde şapte prescripţii; femeea care le-a redactat, soţia unuia dintre marii artişti (dar nu vom spune care) susţine c'ar fi minunate. Oricum, nu le lipseşte simţul de psihologie. Iată aceste şapte prescripţii:

1) Fortăreaţa bărbatului este stomacul. Ţineţi seama de preferinţele lui.

2) Să nu-i spuneţi niciodată: „*n'am nimic de îmbrăcat*" la sfârşitul lunii. Aşteptaţi pentru asta începutul lunii următoare.

3) Odată pentru totdeauna trebue să fiţi convinse, că toate spiritele lui sunt admirabile.

4) Daţi-i, — jertfă absolut necesară — cel puţin un sfert din dulapul de haine.

5) Nu-i faceţi mustrări fiindcă a întârziat. „Dânsul" se va strădui el singur să fie iertat.

6) Fiţi aşa, puţin, uşor, geloase. Atâta cât trebue ca „dânsul" să fie măgulit.

7) Fiţi totdeauna cochetă, pe „dânsul" trebue să-l seduceţi, nu pe ceilalţi.

8) Asta-i tot...

Cu aceste mici concesii, pe care orice femee inteligentă le poate face, veţi domni în căsnicie.

MODA

INTR'O epocă dominată de technică, cum e a noastră, pe care maşinismul tinde pe zi ce trece s'o închisteze în rigiditatea câtorva standarduri, moda cu inconstanţa şi capriciile ei, face oficiul unui ventilator, primenind mereu aspectele şi apărând astfel imaginaţia de apatia sau mai curând, de paralizia ce o ameninţă. Ca tot ce merită numele de artă, ea detestă şabloanele şi creează neîncetat, pentru a ne recreea.

In iarna aceasta, are o atitudine cu totul nouă şi dacă încercaţi să determinaţi în ce constă transformarea, veţi vedea că a fost foarte subtil realizată, cu mişcări aproape imperceptibile. N'o veţi găsi în lungimea jupelor, care, sau s'a schimbat foarte puţin sau pare să fi atins în momentul de faţă un punct stabil; şi nici în regiunea taliei pentrucă fie jos fie sus, ne-am jucat până acum cu această secţiune în fel şi chipuri.

Ceeace moda a schimbat cu îndrăsneală, e însă figura şi expresia, capul şi proporţia lui. Intre o blană ce se ridică foarte sus şi o pălărie trasă mult pe ochi, figura capătă o alură cu totul nouă. Privirile devin profunde, misterioase, ca ale unei cadâne iar capul pare mult mai mic, răsărind dintre blănuri.

Au fost de ajuns două mişcări pentru a transforma complet silueta: tragerea pălăriei pe frunte şi strângerea blănurilor în jurul gâtului. Două gesturi graţioase şi extrem de feminine, şi tot în două moduri puteţi purta nouile pălării: fie foarte înclinate pe o parte fie drept de tot, în ambele cazuri fruntea rămânând tot mai puţin descoperită. Şi unele şi altele accentuiază sprâncenele fără a înăbuşi însă capul, fără a se înfunda greu pe el: nicicând n'au fost pălăriile mai puţin adânci.

Voaleta dintr'o reţea extrem de fină, ce se poartă la majoritatea acestor modele, intervine pentru a îndulci privirea, pentru a-i da acea nuanţă de mister, la care contribuesc toate elementele modei actuale.

Toaletă de după amiază.

Tailleur negru garnisit cu vulpe argintie.

* * *

Când e vorba de ţinuta de oraş, nu vom pierde din vedere negrul ce serveşte de bază la atâtea mantouri şi completuri. Ambele se garnisesc cel mai adesea cu vulpe argintie, dar unele elegante preferă vulpea roşie, care e pentru moment mai originală, dar care nu armonizează decât cu negrul sau cu anumite nuanţe de maron.

Cu toată favoarea de care se bucură, vulpea nu deţine însă monopolul absolut al eleganţei: multe alte blănuri, printre care astrahanul şi breitschwanzul, plat şi ondulat, stau în primul plan.

In fond, blana e punctul de evidenţiere, în costumul de oraş, contrastând cu ţesăturile ce cuprind pe de o parte lenajuri şi catifele de bumbac, iar pe de alta nouile catifele de mătase, mate, al căror caracter pretenţios convine în special rochiei de după amiazi. Inţelegem prin aceasta rochia simplă în sine, uşor de purtat pe subt un mantou, dar cu care aţi putea apărea eventual la un ceai, la o vizită, convenind deci mai multor circumstanţe.

Pentru acest gen de toalete se recurge la catifelele acum foarte răspândite, pentru reflexele lor mate şi calde, pentru supleţa şi greutatea faldurilor şi pentru discreţia lor elegantă. Aceste trei calităţi se împart între Matvelva şi Camea, această din urmă fiind tot atât de netedă ca şi un satin, pe când catifeaua paysan e spumoasă şi uşor gofrată.

Când nu compun o rochie întreagă, catifelele intervin ca element decorativ, sub forma unui nod plat, aplicat pe corsajul unei rochii de mătase mată, spre exemplu, dându-i o notă de eleganţă.

O altă caracteristică a sezonului sunt jocurile de două tonuri ce se realizează printr'o culoare dominantă, în care intervine o notă vie, cu o atingere uşoară, pentru a da rezonanţă primului ton.

YVETTE

Concursurile „Realităţii Ilustrate"

JOAN CRAWFORD

LYONEL BARRYMORE

GRETA GARBO

JOHN BARRYMORE

WALLACE BEERY

„REALITATEA ILUSTRATĂ" ŞI „METRO-GOLDWYN"

ALEG CINCI VEDETE DE CINEMA

CU CARE DIN ELE SEMANAŢI?

Uitaţi-vă cu atenţie în oglindă şi priviţi fotografiile celor cinci vedete pe care le publicăm în această pagină. Sunt cei cinci interpreţi principali din super filmul „GRAND HOTEL" ce se va reprezenta la cinematografele „Capitol" şi „Roxy", în zilele de Crăciun. Dacă semănaţi cu vreuna din aceste vedete, aveţi şansa să faceţi o călătorie minunată, pe cheltuiala revistei noastre până la Paris şi de aci o excursie de 21 zile, oferită de Societatea marilor hoteluri europene (Societe des Grands Hotels Europeens), la Bruxelles, Ardennes, Lyon, Nisa, Madrid, San Sebastian precum şi perspectiva unui angajament strălucit la marea casă Metro-Goldwyn-Mayer.

Participaţi la concursurile regionale din oraşul dv. şi din Bucureşti şi apoi la concursul final din Capitală, ce se va ţine în ziua de 23 Decembrie.

Cel mai bun diseur - Cea mai bună diseuză

Concursul „Realitatea Ilustrată"-„His Master's Voice"

Printre alte multe drumuri spre glorie, avere şi celebritate, pe care le-a netezit „Realitatea Ilustrată" cititorilor ei, inscriem şi marele concurs vocal organizat împreună cu mondiala casă muzicală „HIS MASTER'S VOICE", graţie căruia vom alege din marea mulţime a anonimilor sau a celor mai mult sau mai puţin consacraţi, pe cel mai bun diseur — cea mai bună diseusă ai României.

Concursul va avea loc în Bucureşti, în a doua jumătate a lunei Ianuarie 1933, sub egida unui juriu din care vor face parte personalităţile cele mai de seamă ale vieţii muzicale şi intelectuale româneşti şi în asistenţa publicului, intr'o mare sală de spectacol, care se va anunţa ulterior.

Cei doi aleşi vor primi câte un premiu de

Lei 20.000 (douăzeci mii)

în numerar, cari le vor fi înmânaţi pe loc, câte un angajament în condiţiuni strălucite, pe termen de un an, la cunoscuta casă muzicală „His Master's Voice", unde li se va imprima vocea, câteva călătorii de primul rang la Viena, Berlin şi Paris, speciale pentru aceste imprimări, gloria şi averea mult visată, precum şi drumul deschis către scenă şi cinematograf.

In afară de acestea, cei doui aleşi vor mai putea obţine — la cerere — câte un angajament bine retribuit, în localurile selecte ale Capitalei.

Bucăţile ce se vor executa — obligatoriu — în faţa juriului, le vom anunţa în numărul nostru viitor.

Concursul Perlodont: 20.000 Lei premii

„REALITATEA ILUSTRATĂ" împreună cu parfumeria „BERYLLON", organizează un concurs original.

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc completate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATĂ", strada Const. Mille 7, cu menţiunea pe adresa: pentru concursul *„PERLODONT".*

Soluţiile exacte vor fi premiate cu 8000, 5000, 2000 şi cinci premii a 1000 lei.

AVEŢI GUST MUZICAL?

Alegeţi cea mai bună placă din seria pe care le-a scos „Realitatea Ilustrată" şi „Columbia", în concurs, plăci pe care le puteţi asculta în orice magazin de muzică şi la centrala şi sucursalele „Columbia" din ţară.

Strângeţi cupoanele ce apar în „Realitatea Ilustrată" şi trimiteţi buletinul de vot completat cu alegerea făcută după terminarea concursului, redacţiei noastre, str. Const. Mille 7, şi veţi participa astfel la distribuirea premiilor de

LEI 100.000

DE CRĂCIUN

în locul banalelor cărţi poştale ilustrate trimiteţi felicitări rudelor, prietenilor şi cunoscuţilor, pe plăci *„Victor"* imprimate la aparatele *„R. C. A."*, cu propria dv. voce.

Participaţii astfel la tragerea premiilor de 40.000 lei, oferite pentru: *cea mai fonogenică voce, cea mai originală execuţie, cel mai neobicinuit instrument, cea mai frumoasă compoziţie,* de revista noastră şi de casa R. C. A.

Plăcile se imprimă în Bucureşti la *„R. C. A."*, calea Victoriei 109, etaj şi la toate marile magazine din ţară.

Numărul de Crăciun al

„Realităţii Ilustrate":

o minune a technicei grafice

Pentru cei cari n'au Crăciun

Ce înseamnă „Parlamentul copiilor"

O săptămână ne mai desparte de Crăciun. Şi niciodată n'au fost atâţia oameni în nevoi câţi sunt azi. Mai mult decât oricând e nevoe de toate eforturile spre a ajuta pe cei nevoiaşi.

„Realitatea Ilustrată" luând pildă dela cele ce se fac în Apus, a hotărît să se adreseze copiilor, ca dânşii să vină în ajutorul tovarăşilor lor mai săraci, acum, cu prilejul sărbătorilor, sădind astfel în vlăstarele tinere sentimentul milei şi obicinuindu-i să facă bine.

Voim să lăsăm întreaga libertate de acţiune şi de iniţiativă copiilor, în opera de binefacere pe care ei o vor face, deoarece socotim că în felul acesta îi vom stimula mai uşor. Am convocat deaceea pe toţi şcolarii din clasele primare şi secundare, în vârstă de 7-14 ani, într'un „Parlament la Copiilor" care să hotărască el cele ce urmează să se facă pentru ajutorarea celor săraci. Fiecare clasă va alege câte un delegat şi delegaţii tuturor şcoalelor primare şi secundare, fete şi băeţi, în total peste 500 de copii, se vor întruni în ziua de Duminică 18 Decembrie, la orele 10 dimineaţa, pentru prima dată, în „Parlamentul Copiilor". Sala se va anunţa la vreme prin ziar. Bineînţeles că va fi mare onoare pentru acei cari vor veni ca delegaţi din partea diferitelor clase, spre a hotărî asupra măsurilor ce urmează să se ia pentru o operă de binefacere. Micii mandatari ai şcoalelor vor fi fotografiaţi şi cei mai merituoşi, cu mai mult spirit de iniţiativă, şi mai zeloşi, bineînţeles că vor avea prilejul să se evidenţieze.

Domnul prof. DIM. GUSTY, ministrul instrucţiunii publice, a primit cu multă bunăvoinţă planul nostru şi înţelegând scopul lui înalt, a dat o circulară către direcţiunile tuturor şcoalelor primare şi secundare din Bucureşti, prin care solicită concursul directorilor la înfăptuirea operei noastre.

Rugăm şi pe această cale pe domnii directori şi profesori ai şcoalelor din Bucureşti, pe cari i-am solicitat direct, să binevoiască a patrona în fiecare clasă, alegerea delegaţilor şi a desemna pe aceşti delegaţi, cât mai curând posibil. Elevii aleşi ca delegaţi ai claselor, pentru „Parlamentul Copiilor" sau părinţii lor, sunt rugaţi să se prezinte la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată", Bucureşti, str. Const. Mille 7, cel mai târziu până Sâmbătă 17 Decembrie, orele 18 (6 seara), spre a fi înscrişi în cataloage.

In ziua de 18, după ce micul parlament se va constitui, mandatarii şcoalelor vor începe consfătuirile, spre a găsi soluţiile cele mai nimerite pentru opera în vederea căreia au fost convocaţi.

HUMOR

ŞTIE...

Domnul Popescu intră într'un restaurant.

— „Vă pot recomanda ceva extraordinar", îi spune un chelner. „Avem o serie de melci minunaţi".

— „Ştiu, m'a servit şi ieri unul!"...

NOROC

— *„La cărţi are noroc extraordinar. Niciodată nu poate fi prins când măsluește".*

AMERICANA

Un cunoscut orator politic ale cărui intenţii nu erau totdeauna pe placul conducătorilor State-lor Unite ştia că toate cuvântările sale sunt urmărite de aproape şi comunicate imediat forurile competente. Din acest motiv îşi începea cuvântările astfel:

„Doamnelor, domnilor şi onoraţi detectivi..."

SCOŢIANA

Un scoţian soseşte într'un oraş străin şi-şi ia o cameră la un hotel. Fereastra odăii sale dădea pe piaţa principală, unde se afla biserica.

Scoţianul când se trezeşte dimineaţa, priveşte prin fereastră şi vede ceasornicul Catedralei. In momentul acela îşi opreşte ceasul de buzunar...

ALTA

Un scoţian îşi încalecă armăsarul. Lumea se adună curioasă în jurul lui. Spre stupefacţia generală însă, eroul nostru se aşează în şea cu spatele spre capul calului şi cu faţa spre coadă.

— „Ia ascultă" îi spune unul, „pentru ce ai încălecat pe dos?"

— „Ce vrei să fac dragă, dobitocul ăsta de cal a înghiţit odată cu ovăzul şi o monedă de un penny..."

A TREIA

Un englez, un irlandez şi un scoţian se decid să facă un piknik în trei obligându-se fiecare să aducă câte ceva la masă. Englezul a adus un kilogram de beefsteak, irlandezul câţiva cozonaci şi scoţianul... pe fratele său.

FACHIRUL IN PERICOL

Pentru distracţie

1.	2.	3.
4.	5.	6.

Puneţi în fiecare compartiment câte o literă, apoi citiţi-le după cum se cere mai jos, spre a forma de fiecare dată câte un cuvânt:

a) 1, 2, 3, 4, 5, 6, = oraş antic.

b) 1, 2, 3, 5, 6, 4 = rang de boierie.

c) 2, 3, 4, 5, 6, 1 = partizan.

d) 1, 3, 5, 4, 3, 2 = guvernator persan (od.).

e) 2, 3, 5, 4, 3, 1 = oraş în Grecia.

f) 2, 3, 1, 5, 4, 6 = a pune deoparte (1=S).

YO-YO

— *„Allo, aci Sfântul Petre. Acolo Serviciul Meteorologic?*

— *„Allo, vreau să vă dau buletinul meteorologic. Timp de două săptămâni cerul va fi senin şi vremea frumoasă".*

— *„Ce-ai spus domnule? Ai şi anunţat chestia asta fără ştirea şi autorizaţia mea?"*

— *„Pentru numele lui D-zeu, atunci iar trebue să dau două săptămâni de ploaie.*

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

11)

Dar pentrucă tot nu zbura, Xavier era cu atât mai chibzuit în alegerea noului sistem și a nouei planete. Nu se mută Omenirea la fiecare mie de ani... Dacă omul a avut nefericirea să se ivească pe Pământ, planetă provincială în sistem solar de rang inferior, cel puțin acum, când are libertatea de a alege să fie mai isteț și să-și deschidă bine ochii: mutările prea dese ruinează mobila și bunele moravuri.

Așa dar o mutare cât mai depărtată, ca să ne pierdem urma și să uităm cu desăvârșire originea noastră pământească, destul de puțin măgulitoare. Să alegem oare o planetă de o mărime fantastică și cu Soare și mai fantastic?... Ar fi o copilărie de tristă amintire! Am fi asemenea omului flămând, care după ce a răbdat de foame, mănâncă pâine până se umflă și plesnește.

Oamenii bucuroși însfârșit de spațiu s'ar înmulți identici cu ei însiși în raport direct proporțional cu numărul locuitorilor la proporțiile vechiului Pământ. La ce-ar folosi 150 de miliarde de ființe grăitoare, când 3 miliarde de oameni terestri au dovedit că viața se desăvârșește numai prin aristocrația câtorva sute de mii?... Un milard de licurici nu sunt mai prețioși pentru inteligența vieții, decât întâiul licurici pe care a izbutit să-l zămislească.

Inginerul Xavier se întorcea însă și gândea și altfel:

— Vreau sute, mii și miliarde de miliarde de oameni. Cu voluptate să răsune toate planetele din toate constelațiile Universului de acelaș zumzet al existenții noastre! Să pot spune uneori Oliviei: „St! Tăcere... Auzi glasul copiilor din constelația Gemenilor?... Acum vorbesc cei din stelele care alcătuesc Cosițele Berenicei!...

Dar Xavier revenea curând la întâiul lui gând:

E cu neputință și ar fi o barbarie să molipsim Universul cu zgura omenească a mileniilor terestre!... Câți oameni sunt conștienți de existența lor, cu adevărat, chiar în acest ceas care premerge morții Pământului?...

— Imi trebue o stea mică, mult mai redusă în cercul și arcurile ei decât această matahală de Pământ în care oamenii s'au adunat pâlcuri-pâlcuri, pe unde se putea trăi, ca mușuroaiele. Și un Soare proaspăt, abia rupt din inima care zămislește 'n eter incadescențele — ca să am înaintea mea, pentru deplina cucerire a Universului, timpul TOT!...

La ceasul de amiazi, când bulgărele de aramă din cer era drept deasupra capului iar raza lui perpendiculară, inginerul Xavier învăluit într'o manta de aluminiu cu mască și ochelari de mică, urcă pe lespezile înmărmurite ale Oceanului, să vadă avionul. O lumină palid-roșiatică umplea văzduhul și toată întinderea de ape înghețate scăpăra ca un glob de argint vechi. Stele de jur împrejurul soarelui mort, și altele porneau povârnite pe boltă spre zare. Lumea părea ca 'ntr'o noapte abia începută și oprită locului sau un revărsat de zi nedesăvârșit niciodată.

In plămânii lui gingași, Xavier simți o răcoare iute ca o volatilizare de alcool.

— Oxigenul!... gândi. Oxigenul prea pur al văzduhului de mult lipsit de duhoarea plantelor și animalelor. Cum arde!...

Și potrivind mai bine buretele de cărbune al măștii, ridică privirile 'n sus. Unde e steaua cea mică și Soarele ei tânăr?... Ca ochi minusculi, fără trup, nenumăratele sclipiri ale cerului îi vorbeau în graiul lor ne'nțeles, de semne.

Xavier, cu pași nesiguri, aproape dezobicinuit cu mersul, dete ocol pasării de aluminiu, brumată de ger. Puse mâna pe elicea fixă, o desmierdă și întrebă:

— Vei zbura?...

Apoi trecu și cercetă pârghiile de comandă și puse palma pe locurile tari, unde, cu măștile de rezervă agățate alături, la 'ndemână, trebuiau să șadă doi oameni pentru a porni în Univers. Se rezemă cu umărul de avion, amețit deodată de gândul zborului. Singur în văzduhul straniu, Xavier se reculese.

Pipăind coapsa rotundă a zburătoarei de aluminiu, degetele se 'mpiedicase de o asprime de linii drepte, încrucișate.

A!... Da... „X", numele lui Xavier, semnul aeronavei stelare!

Și sub stăpânirea aceluiași joc și vis, Xavier scrise cu degetul două semne mari, în aburul aluminiului înghețat deoparte și cealaltă a avionului: „X-O", *Xavier și Olivia*, Bărbatul și Femeia, Adam și Eva, fugind din adâncu apelor unde au ispășit osânda lor milenară, în căutarea paradisului nou și fără moarte în Univers.

Dar jocul îl mâhni. Zise:

— „X-O"...

Și acest semn lucid îl trezi :

Unde e Steaua?...

Scobori repede în Marianna, în apartamentul lui, fără să ia seama la Iran care voia să-i vorbească. Se închise în odaia cu hărți și începu să caute în cerul lui de fosfor.

In emisferul austral în constelația Centaurului băgase de mult de seamă că steaua din copita piciorului dinapoi, avea o mișcare de rotație perfect simetrică rotației Crucei de Sud, stea mult mai mare. Știa că sunt doi Sori, unul uriaș, altul mic, a căror incandescență sclipia în nopți ca diamante șlefuite. Ce putere deosebise aceste focuri și nu le îmbina într'un briliant ceresc fără pereche?... Poate că nevăzut, există un ax între acești doi Sori... O fericită puute în jurul căreia rotesc, ca 'n jurul unui punct, cei doi Sori! Acolo, nu e zi și noapte, ci vară și primăvară, într'o alternare de timp definită de distanța punctului planetar încă nevăzut!

Când Iran a intrat în odaia iluminată palid de efluviile hărților de fosfor, inginerul a întrebat?

—Crezi, Iran, că 'ntre Centaur și Crucea de Sud ar putea fi o planetă de mărimea Lunei?...

— Nu știu, răspunse Iran. Vin să vă anunț, că s'a vestit din Hawai începerea Carnavalului, la noapte, la ora 1. Santio se'ntoarce la Cap-Verde, de unde va porni încoace cu toate echipele. Vă roagă să luați comanda Mariannei și să primiți dv. defilarea Orașelor. Numai trei zile, cât țin serbările. Apoi vă înlocuește iar. Nu se mai întoarce nimeni după Carnaval în Hawai, Cap Verde și Ceylan. Toți oamenii rămân în Marianna. Orașele vor fi înnecate.

Xavier privi pe Iran cu ochi mari. Se gândea aiurea și nu înțelegea?

Sfârșitul orașelor îl uimi. Mintea se opri în loc. După o clipă întrebă:

— S'au isprăvit și rezervele electrice ale acumulatorilor?

— Aproape.

— Orașul Formoza e gata?...

— Aproape.

— Pentru toți?

— Aproape.

Xavier gândi o clipă și zise:

— Iran, între Centaur și Crucea de Sud trebue să fie o planetă... *Trebue*, Iran!... Am nevoe de o Lună cu aer și apă între Centuar și Crucea de Sud!... Precis — nu „aproape!"

Iran răspunse:

— Cercetați cu lunetele în serie, suprapuse, sau fotografiați porțiunea cu luneta cea mare.

Xavier zise:

— Iran, fotografiază cu lunetele în serie unghiul emisferului astral format de raza XVI, având ca bază raza XII. Raza de bază trece numaidecât sub Crucea de Sud.

— Și ce să răspund domnului inginer Santio?...

— Vei fotografia precis la ora 1. După ce voi primi Carnavalul, viu să developăm clișeul. Cu Santio vorbesc eu, chiar acum.

Și ca și cum cercetările lui astronomice n'ar fi fost un joc și zborul